

JA' SC'OPLAL LI CAJVALTIC JESUCRISTO LI LA STS'IBA LI JUANE

Ja' sc'oplati ti ipas ta crixchano li Snich'on li Diose

¹ C'alal mu'yuc to'ox vinajel balumile, te ono'ox oy li Jesucristoe, ja' li buch'u a yalbutic li c'u sba yo'on li Jtotic Diose. Te ono'ox schi'uc sbaic schi'uc li Jtotic Diose. Li Jesucristoe ja' Dios stuc. ² C'alal mu'yuc to'ox li vinajel balumile, te ono'ox schi'uc sbaic schi'uc li Jtotic Diose. ³ Li Jesucristoe ja' la spas scotol li c'ustic oye. Mu jechuc no'ox i'ayan stuc li c'ustic oye. ⁴ Ja' sventainoj cuxlejal sventa sbatel osil. Jech ta jna'tic o ti xu' chijcuxiutic o sbatel osil ta sventae jech chac c'u cha'al cuxul o li stuque. Ja' sjamobil jsatic jchiquintic yo' ta jtatic o jcuxlejaltic sbatel osil, jo'otic ti oyutic ta mulil li' ta balumile. ⁵ Ja' jech chac c'u cha'al xjobal c'oc' li te xjobian ta ac'ubal ti mu xtup' li c'alal te tsanale. Ja' no'ox jech e'uc li Jesucristoe, ac'o mi mu sc'an xich'ic ta muc' li crixchanoetic li c'alal i'ay li' ta balumile, ta ono'ox xal ti chijcuxiutic o sbatel osil ta sventae, jo'otic ti jch'unojtic ti ja' Cajcoltavanejtique.

⁶ Oy to'ox jun jchi'ilcutic ta israelal, Juan sbi. Ja' i'ac'bat yabtel yu'un li Diose. ⁷ Tal yal ti ta xtal xa li Jesucristoe, ja' li Cajcoltavanejtic ti ta xac' jcuxlejaltic sventa sbatel osile, yo' jech ac'o sch'unic li crixchanoetique. ⁸ Ma'uc jcoltavanej li Juane. Ja' no'ox ti yich'oj tsots yabtel sventa ta

xalbe sc'oplal li Jcoltavaneje. ⁹ C'alal yacal ta xalbe sc'oplal li Jcoltavanej li Juane, ja' o te iyac' sba ta ilel li Jesucristoe. Ja' ti ta xac' jna'tic ti ja' no'ox ta sventa stuc ti xu' chijcuxiutic o sbatel osile.

¹⁰ Li Jesucristoe ja' la spas li crixchanoetique schi'uc scotol li c'ustic oye. Pero c'alal i'ay li' ta balumile, muc bu sch'unic li crixchanoetic ti ja' la spas scotole. ¹¹ A schi'inuncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique, yu'un vo'one ono'ox t'ujbiluncutic yu'un li Diose. Pero ep jchi'iltac ti muc bu xich'ic ta muq'ue. ¹² Jcitolcutic li jayvo' la jch'uncutic ti ja' ac'bil yabtel yu'un Dios ti ja' Cajcoltavanejtique, snich'naboxuc xa Dios, xijyutcutic. ¹³ Ti jech snich'naboxuc xa Dios xijyutcutique, yu'un lijcha'voc'cutic xa ta ach'. Pero mu jechuc jech chac c'u cha'al chij'voc'utic ta jtot ta jme'tique. Ti chij'voc'utic ta ach'e, ja' ta sventa li Diose yu'un chisjeltabutic li co'ontique.

¹⁴ Li Jesucristoe toj lec yo'on yu'un ja' Snich'on li Jtotic Diose. C'ajomal jun Snich'on. A pasuc ta crixchano jech chac c'u cha'al li jo'otique. La schi'inuncutic ta naclej, jo'oncutic li j'israeluncutique. Iquilcutic ti toj lec yo'one yu'un lec la sc'uxubinuncutic, schi'uc melel scotol li c'ustic laj yalbuncutique. ¹⁵ Li Juan li iyac' ta ich'el jo'e, jech laj yalbe sc'oplal li Snich'on Dios ta stojol li jchi'iltacutique:

—Ja' li'i li buch'u laj calboxuc ti ts'acal to ta xtale. Jech laj cal: “Ja' tsots yabtel yich'oj. Li jo'one muc bu tsots cabtel quich'oj. C'alal muc to'ox bu voq'uemune, te ono'ox oy li stuque”, xichi ono'ox —xi li Juane.

16 Li Snich'on Diose toj lec yo'on. Jo'otic ti quich'ojtic xa ta muq'ue, iquiltic xa ti oy slequil yo'on ta jtojoltique. Yu'un scotol c'ac'al ta xquiltic ti chiscoltautique, ti chijyac'butic slequil co'ontique. 17 Ta sventa li Moisesse laj ca'itic li smantaltac li Diose, pero muc bu xch'un cu'untic. Ta sventa li Jesucristoe lec xa chijyilutic li Diose yu'un la sch'aybutic o ta j'ech'el li jmultique. 18 Mu junuc buch'u yiloj li Diose. Li Diose c'ajomal jun Snich'on, pero co'ol yo'onic. Li Dios Nich'onile ja' laj yac' ta illel ti c'u sba li Stote.

Ja' sc'oplal ti lajyalbe sc'oplal Jesús li Juan li iyac' ta ich'el jo'e

(Mt. 3.11–12; Mr. 1.7–8; Lc. 3.15–17)

19 C'alal lic yalbe sc'oplal Jesucristo li Juan li iyac' ta ich'el jo'e, te ic'otic ta stojol jayvo' paleetic schi'uc li buch'utic la scoltaic ta yabtelic li paleetique. Tacbilic talel yu'un li j'abteletic cu'uncutic li te ta Jerusalene, jo'oncutic li j'israeluncutique. Ja' tal sjac'beic li Juan li iyac' ta ich'el jo'e:

—¿Buch'uot? ¿Mi jo'ot ti sc'oplal ono'ox chatale? —xutic c'otel.

20 Itac'av li Juane, jamal laj yal:

—Mu jo'cun Cristoun ti t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque —xi.

21 La scha'jac'beic nojtoc:

—¿Buch'uot cha'a? ¿Mi jo'ot li Elíasote? —xutic.

Itac'av li Juane:

—Mu jo'cun —xi.

La sjac'beic nojtoc:

—¿Mi mu jo'cot li buch'u ta jmalacutic ti chtal yal li sc'op Diose? —xutic.

Itac'av li Juane:

—Mu jo'cun —xi.

²² La sjac'beic nojtoc:

—Pero ¿buch'uot cha'a? Albus ca'icutic yo' jech chc'ot calbecutic li buch'utic la stacuncutic talele. ¿C'usi avabtel cha'a? Albus ca'icutic —xutic.

²³ Itac'av li Juane:

—Jo'on jc'oplal li laj yal li Isaías li iyal sc'op Dios ta vo'onee. Jech laj yal: “Ta xlic jun jchi'iltic ta israelal, tsots ta xc'opoj ta taqui jamaltic. Jech chal: Ta xa xtal li Cajvaltique. Ja' lec ictaic scotol li c'ustic chopol chapasique, xi ta xalbe li jchi'iltactique”, jech ono'ox laj yal li Isaías —xi itac'av li Juane.

²⁴ Li buch'utic itaqueic talele ja' ochemic ta fariseoal. ²⁵ Jech la sjac'beic nojtoc li Juane:

—¿C'u cha'al chavac' ta ich'el jo' mi mu jo'cot ti t'ujbilot yu'un li Dios ti chaventainuncutique, mi mu jo'cot li Elíasote, mi mu jo'cot li buch'u ta jmalacutic ti chtal yal li sc'op Diose? —xutic.

²⁶ Itac'av li Juane:

—Li jo'one ja' no'ox cabtel chcac'be yich'ic jo' li buch'utic chictaic li c'ustic chopol tspasique. Yan li buch'u más tsots yabtel yich'oje ja' te achi'uquic pero mu to xavojtaquinic. ²⁷ Ja' li buch'u ts'acal ta xtale. Li jo'one muc bu tsots cabtel quich'oj. Mu c'usi xu' cu'un ta jcolta o. Ac'o mi slac'beel xonob, mu xu' chca'i yu'un mu c'usi xitun o —xi li Juane.

²⁸ Ja' jech ic'ot ta pasel te ta jteclum Betábara li te ta jot uc'um Jordane, ja' te li yo' bu laj yac' ta ich'el jo' li Juane.

Ja' sc'oplal ti co'ol schi'uc schij Dios ya'el li Jesuse

²⁹ Ta yoc'omal laj yil Juan ti te ta xtal Jesús li yo' bu oye. Li Juane jech laj yalbuncutic, jo'oncutic li te jchi'ucutique:

—Q'uelavilic, le' xa xtal li buch'u ac'bil tsots yabtel yu'un li Diose. Ja' co'ol schi'uc schij Dios ya'el yu'un ta xmile, jech ta xtoj o jmultic jco-toltic ta sp'ejel balumil. ³⁰ Le'e ja' li buch'u laj calboxuc sc'oplale. Jech laj cal: “Ja' ts'acal ta xtal li buch'u tsots yabtel yich'oje. Li jo'one muc bu tsots cabtel quich'oj. C'alal muc to'ox bu voq'uemune, te xa ono'ox oy li stuque”, xacutic ono'ox. ³¹ Li jo'one mu to'ox xcojtaquin ti ja' Cajcoltavanejtic li vinique. Ja' to icojtaquin li c'alal laj yac'bun quil li Diose. Ti ba'i tal cac' ta ich'el jo' li jo'one yo' jech ac'o xavojtaquinic e'uc, jo'otic li j'israelutique —xijyutcutic li Juane.

³² Jech laj yal nojtoc li Juan li iyac' ta ich'el jo'e:

—Iquil iyal talel ta vinajel li Ch'ul Espíritue co'ol schi'uc jculajte' yilel. Te ic'ot ta sba, jech iyich' o li Ch'ul Espíritue. ³³ Li jo'one mu to'ox xcojtaquin. Li Dios li laj yac'bun cabtel ti tal cac' ta ich'el jo'e, jech ono'ox yalojbun: “Li buch'u chavil ti chjul li Ch'ul Espírtu ta sbae, ja' li buch'u chayac'boxuc avich'ic li Ch'ul Espíritue”, xiyut. ³⁴ Li jo'one iquil xa. Laj calboxuc xa ti ja' Snich'on li Diose —xijyutcutic li Juane.

Ja' sc'oplal li buch'utic ba'i laj yic' ta yajchanbal-ajeltac li Jesuse

³⁵ Ta yoc'omal te jchi'ucutic nojtoc li Juane jcha'va'alcutic yu'un yajchanbalajeltacuncutic to'ox. ³⁶ Li Juane iyil ti te xbat li Jesuse, jech laj yalbuncutic:

—Q'uelavilic, ja' li co'ol schi'uc schij Dios ya'el le'e yu'un ta xmile ta scoj jmultic —xijyutcutic li Juane.

³⁷ C'alal laj ca'icutic ti jech laj yal li Juane, ja' ba jchi'incutic li Jesuse. ³⁸ Li Jesuse la sq'uel svalapat, iyil ti te tijiluncutic batel ta spate. Jech la sjac'buncutic:

—¿C'usi chasa'ic? —xijyutcutic.

La jtac'becutic:

—Jchanubtasvanej, ¿bu nacalot? —xcutcutic.

³⁹ Itac'av li Jesuse:

—Batic, ba q'uelavilic li bu nacalune —xijyutcutic.

La jchi'incutic batel, ba jq'uelcutic li bu nacale. Te jchi'ucutic i'och ac'ubal yu'un mal xa'ox c'ac'al lij'otcutic.

⁴⁰ Li jchi'il li co'ol laj ca'ibecutic sc'op li Juane, ti co'ol la jchi'incutic batel li Jesuse, ja' Andrés sbi. Li Andrese oy sbanquil, ja' Simón Pedro sbi.

⁴¹ Li Andrese ba sc'opon ta ora li sbanquile, ja' li Simone. Xi c'ot yalbe:

—Ijtacutic xa li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti chisventainutique —xut.

⁴² Li Andrese laj yic' talel ta stojol Jesús li sbanquile. Li Jesuse la sq'uelbe sat li Simone, jech laj yalbe:

—Jo'ot Simonot, snich'onot Jonás. Cefas chacac'be abi —xut.

Cefas sbi ta jc'opcutic, ja' Pedro sbi ta griego c'op.

Ja' sc'oplal ti laj yic'an ta yajchanbalajeltac Felipe schi'uc Natanael li Jesuse

⁴³ Ta yoc'omal la snop Jesús ti chijbatcutic ta Galilea balumile. C'alal muc to'ox bu batemuncutique, te la sta jun jchi'ilcutic ta israelal. Felipe sbi li vinique. Li Jesuse jech laj yalbe:

—La' chi'inun batel —xut.

⁴⁴ Li Felipee ja' te liquem talel ta jteclum Bet-saida. Ja' co'ol slumalic schi'uc li Andrese schi'uc li Pedroe. ⁴⁵ Li Felipee ba sa' ta ora li Natanaele. Jech c'ot yalbe:

—Ijtacutic xa li buch'u ts'ibabil comel sc'oplal ta sjunic li jtotic jme'tic Moisesse schi'uc li yan li buch'utic iyalic sc'op Dios ta vo'onee. Ja' Jesús, snich'on José li te ta jteclum Nazarete —xut.

⁴⁶ Itac'av li Natanaele:

—Muc bu ca'iojtic mi oy buch'u lec te chlic talel ta Nazarete —xi.

Itac'av li Felipee:

—Batic, ba jq'ueltic avil —xut.

⁴⁷ Li Jesuse iyil ti nopol xa xtal li Natanaele, jech laj yal:

—Q'uelavilic, li jchi'iltic li le' xa xtale ja' lequil vinic, mu sna' xlo'lovan —xi li Jesuse.

⁴⁸ Itac'av li Natanaele:

—¿C'uxi avojtaquinun? —xi.

Itac'av li Jesuse:

—Iquilot li c'alal te oyot ta yolon higo te'e li c'alal muc to'ox bu batem yic'ot talel li Felipee —xut.

⁴⁹ Itac'av li Natanaele:

—Jchanubtasvanej, jo'ot Snich'onot li Diose. Jo'ot cha'och ta ajvalilal cu'uncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique —xi.

⁵⁰ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ti jech laj calbot ti iquilot li c'alal te oyot ta yolon higo te'e, jech chach'un o ti oy ju'ele. Lec ti

chach'une. Ta yan c'ac'al más to chavil ti scotol xu' cu'un ta jpase —xut.

⁵¹ Li Jesuse jech laj yalbuncutic jcotolcutic:

—Melel li c'usi chacalbeique, jo'on li co'ol crixchanoutique chavilic ti ta jventa jo'on ti chabatic ta stojol li Diose —xijyutcutic.

2

Ja' sc'oplal ti i'ay ta q'uin nupunel li te ta jteclum Caná li Jesuse

¹ C'alal yoxibal xa'ox c'ac'al jc'otelcutic ta Galilea balumil schi'uc li Jesuse, oy buch'u chnupun li te ta jteclum Caná li te ta Galilea balumile. Te tal sq'uel li q'uin nupunel e'uc li sme' li Jesuse. ² Li Jesuse schi'uc jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique lij'iq'uecutic ta sq'uelel li q'uin nupunel e'uque. ³ C'alal te oyuncutic ta q'uine, ilaj li yuch'obique, ja' li ya'lel ts'usube. Jech i'albat Jesús yu'un li sme'e:

—Ilaj xa yu'unic li yuch'obique —xi li sme' li Jesuse.

⁴ Li Jesuse jech laj yalbe:

—¿C'u cha'al jech chtal avalbun? Muc to bu c'otem sc'ac'alil chlic jpas li cabtele —xut li sme'e.

⁵ Li sme'e jech ba yalbe li j'ac've'liletique:

—Li c'ustic chayalbeic li cole ch'unic me —xut.

⁶ Te juchajtic vacp'ej sp'inal ya'alic pasbilic ta ton, ja' sventa ta spoc o sc'obic. Yu'un jech jtalelcutic ti persa jal ta jpoc jc'obcutic, jo'oncutic li j'israeluncutique, yo' jech lec chijyilcutic li Dios ti calojcutique. Li jujun p'inal jo'e x'och o jo'p'ej

vacp'ej q'uuib jo'. ⁷ Li Jesuse jech laj yalbe li j'ac've'liletique:

—Nojesic ta jo' scotol li p'inal jo'etique —xut.

La snojesic lec. ⁸ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Lupic batel jset'uc, ba ac'beic ya'i li buch'u yich'oj ta venta sq'uelel li ve'lile —xut.

La slupic batel, ba yac'beic. ⁹ Li buch'u yich'oj ta venta sq'uelel scotol li ve'lile, c'alal laj ya'i ti más to leque, mu sna' bu ital yu'un bats'i jo' no'ox ti ipas ta ya'lel ts'usube. Stuc no'ox sna'ojic li j'ac've'liletic ti bats'i jo' li c'alal la slupic batele. Li buch'u yich'oj ta venta sq'uelel scotol li ve'lile, laj yic' talel li jnupunel quereme. ¹⁰ Jech laj yalbe:

—Li jo'otique jech jtaleltic ti ja' ba'i ta xcac'tic ta uch'el li bu más lec li ya'lel ts'usube. C'alal mi ep xa'ox laj yuch'ique, ja' to ta xcac'tic ta uch'el li bu siclamane. Li jo'ote ja' la anac' li bu más leque, ja' to chavac' ta uch'el —xut.

¹¹ Ja' jech ic'ot ta pasel te ta jteclum Caná li te ta Galilea balumile. Ja' sba to velta laj yac' ta ilel stsatsal sju'el li Jesuse. Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique la jch'uncutic ti ja' Snich'on li Diose.

¹² Ts'acal to te iyal batel ta jteclum Capernaum li Jesuse. La jchi'incutic batel, jo'oncutuc li yajchanbalajeltacuncutique, schi'uc li sme'e, schi'uc li yits'inabe. Chib oxib no'ox c'ac'al te lijoc'tsajcutic li ta Capernaume.

Ja' sc'oplal ti la snutsan loq'uel jp'olmaletic ta yamaq'uul muc'ta ch'ulna li te ta Jerusalén li Jesuse (Mt. 21.12–13; Mr. 11.15–18; Lc. 19.45–46)

¹³ Po'ot xa'ox sc'ac'alil li q'uin Coltael cu'uncutique, jo'oncutic li j'israeluncutique. Li

Jesuse ibat ta Jerusalén. La jchi'incutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ¹⁴ Ta yamaq'uil li muc'ta ch'ulna ta Jerusaleme te c'ot jtacutic jchonvacaxetic, schi'uc jchonchijetic, schi'uc jchonjculajte'etic. Te chotolic nojtoc li jeltaq'uinetique yu'un jech tspasic o canal. ¹⁵ Li Jesuse la schapulan ch'ojon sventa stsitsob. Ja' la sibtesan o loq'uel scotol li jchonchijetique, schi'uc li jchonvacaxetic li te oyic ta yamaq'uil li muc'ta ch'ulnae. Li jchonc'usticuque sibtesbilic iloq'uic batel schi'uc li schijique schi'uc li svacaxique. Li Jesuse la svalc'unbe smexaic li jeltaq'uinetique, itanij yalel li staq'uinique. ¹⁶ Jech laj yalbe li jchonjculajte'etique:

—Iq'uic loq'uel la amutique. Li sna Jtote mu me xapasic ta nail ch'ivit —xut.

¹⁷ C'alal jech la spas li Jesuse, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique, ijul ta jolcutic ti jech ono'ox ts'ibabil ta sc'op li Diose: “Tata, ta sventa ti ta sloq'uel co'on ta jc'an ti ac'o xa'ich'e ta muc' li te ta ch'ulna li bu sc'oplal ono'ox cha'ich'e ta muq'ue, ja' yu'un chlic quich' contrainel”, xi ono'ox ts'ibabil.

¹⁸ Li j'abteletic cu'uncutic li te ta muc'ta ch'ulnae, jech tal sjac'beic li Jesuse:

—¿Buch'u laj yac'bot avabtel ti xu' chatac loq'uel li' ta yamaq'uil muc'ta ch'ulna li jp'olmaletique? Ac'bun quilcutic atsatsal aju'el yo' jech ta jna'cutic o ti ja' yac'objbot avabtel li Diose —xutic.

¹⁹ Itac'av li Jesuse:

—Jinesic li ch'ulna li'i, ta oxib c'ac'al ta jcha'va'an —xut.

²⁰ Li j'abteletique jech laj yalbeic li Jesuse:

—Ta vaquib yoxvinic (46) jabil iva'i li ch'ulna li'i. ¿C'u chavut ti avaloje ti ta oxib no'ox c'ac'al chacha'va'ane? —xutic.

²¹ Li ch'ulna ti laj yal li Jesuse, ja' laj yal ta sventa li sbec'tal stuque, yu'un c'alal ta xchame, ta xcha'cuxi ta yoxibal c'ac'al. ²² Jech c'alal icha'cuxi ta yoxibal c'ac'al li Jesuse, jo'oncutic li yajchan-balajeltacuncutique ja' to te ijul ta jolcutic ti jech ono'ox laj yalbe li j'abteletique. Ja' to ijch'uncutic ti jech ono'ox ts'ibabil comel sc'oplal ta sc'op Dios ti persa ta xchame schi'uc ti ta xcha'cuxi loq'uel ta smuquenale. Ja' to ijch'uncutic o ti meel li c'usi laj yalbe li j'abteletique.

Ja' sc'oplal ti sq'uelojbe c'u sba yo'onic scotol crixchanoetic li Jesuse

²³ Te xa'ox oy ta Jerusalén li Jesús li c'alal ilic li q'uin Coltaele. Te jchi'ucutic, jo'oncutic li yajchan-balajeltacuncutique. Ep jchi'iltacutic ta israelal la sch'unic ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chventainvan li Jesús li c'alal iyilbeic stsatsal sju'ele. ²⁴ Li Jesuse sna'oj ti mu scotoluc li jchi'iltaque ti ta sloq'uel yo'onic ta xac' sbaic ta ventainele. ²⁵ Yu'un mu persauc ti oy buch'u ta x'albun li c'u sba yo'onic li crixchanoetique. Li stuque sq'uelojbe ono'ox li c'u sba yo'onic li crixchanoetique.

3

Ja' sc'oplal ti a sc'opon Jesús li Nicodemo

¹ Oy to'ox jun jchi'ilcutic ta israelal, Nicodemo sbi. Ochem ta fariseoal. Ja' jun j'abtel li te ta muc'ta ch'ulna cu'uncutic li te ta Jerusalene. ² Li

Nicodemoe a sc'opon ta ac'ubal li Jesuse. Jech laj yalbe:

—Jchanubtasvanej, jna'ojcutic ti ja' stacojot talel li Diose ti tal achanubtasuncutique. Ti manchuc chi'inbilot yu'un li Diose, mu xu' chavac' ta ilel atsatsal aju'el ti jechuque —xi li Nicodemoe.

³ Itac'av li Jesuse:

—Melel li c'usi chacalbee, li buch'u muc bu cha'voq'uem ta ach'e, mu xu' ta x'och li yo' bu ta spas mantal li Diose —xut.

⁴ Li Nicodemoe jech la sjac'be li Jesuse:

—¿C'u sba xu' ta xcha'voc' ta ach' li buch'u mol xae? Yu'un mu xa xu' ta xcha'och ta yut sch'ut sme' nojtoc yo' jech xu' ta xcha'voc' ta ach' —xi.

⁵ Itac'av li Jesuse:

—Melel li c'usi chacalbee, mi ja' no'ox chavich'ic li jo'e, ti mi muc bu jeltajem avo'onic yu'un li Ch'ul Espíritue, mu xu' cha'ochic li yo' bu ta spas mantal li Diose. ⁶ C'alal lavoq'uic li' ta balumile, jpasmuliloxuc jech chac c'u cha'al la atot ame'ique. Pero mi chacha'voq'uic ta sventa li Ch'ul Espíritue, chjeltaj la avo'onique, mu xa xapasic li c'usi chopole. ⁷ Mu me toj ch'ayeluc o avo'on ti laj calbot ti ta persa chacha'voc' ta ach'e. ⁸ Buyuc no'ox ta xbat li iq'ue. Chava'i ti xjumumet no'oxe pero mu xana' bu ilic talel, mu xana' bu chbat. Ja' jech ta x'abtej ta yo'on crixchanoetic li Ch'ul Espíritue. Mu xana'ic c'u sba ch-abtej ja' to mi avilic ti jeltajem xa yo'on jun crixchanoe —xi li Jesuse.

⁹ Li Nicodemoe jech la sjac'be li Jesuse:

—¿C'u sba ta xc'ot ta pasel taje? —xut.

¹⁰ Itac'av li Jesuse:

—Jo'ot jchanubtasvanejot yu'un li jchi'iltactique pero mu xava'ibe smelol li c'usi chacalbee. ¹¹ Melel li c'usi chacalbee, li jo'one ja' chcal li c'usi jna'e schi'uc li c'usi quiloje. Li jo'oxuque mu xavich'ic ta muc' li c'usi chcale. ¹² Mi mu xach'un li c'usi ta spas Dios li li' ta balumil jech chac c'u cha'al laj calbote, ¿mi la ja' xa chach'un mi chacalbe li c'usi ta spas Dios li te ta vinajele?

¹³ Mu junuc buch'u ayem sq'ueloj ta vinajel li c'u sba li teye yo' jech xu' chayalbeic. Jtuc no'ox xu' chacalbeic yu'un te liquemun talel, jo'on li co'ol crixchanoutique. ¹⁴ Ja' jech chac c'u cha'al la sjoc'an ta te' sloc'ol chon ta taqui jamaltic li jtotic jme'tic Moisés ta vo'onee, ja' no'ox jech e'uc chijoc'anat ta cruz, jo'on li co'ol crixchanoutique. ¹⁵ Scotol buch'u ta sch'unic ti ja' sventa chcolic o ti chijoc'anat ta cruze, ta xcuxiic o sbatel osil.

Ja' sc'oplal ti toj c'ux ta yo'on scotol crixchanoetic li Diose

¹⁶ 'Li Jtotic Diose toj c'ux ta yo'on scotol crixchanoetic li' ta balumile ja' yu'un listac talel, jo'on li Snich'onune. Yepal o junun li Snich'onune. Scotol buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, ja' muc bu chch'ayic o sbatel osil. Ta xcuxiic o sbatel osil. ¹⁷ Li Jtotic Diose listac yalel talel li' ta balumile, pero muc bu tal cac'be yich'ic vocol li crixchanoetic ta scoj li smulique. Yu'un tal jcoltaic ta scoj smulic scotol li crixchanoetique.

¹⁸ 'Li buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, ja' muc bu ta xich'ic vocol yu'un li smulique. Li buch'utic mu sc'anic coltaele, icom xa sc'oplal ti ta

xich'ic vocole yu'un mu sch'unic ti jo'on Yajcolta-vanejicune, jo'on li Snich'onun li Diose. Yepal o junun li Snich'onune. ¹⁹ Li buch'utic mu sch'unique ta xich'icocol yu'un li' xa lital ta balumile, jo'on li Snich'onun li Diose. Ja' jech chac c'u cha'al c'alal mi isacub xa li osile ta xvinaj scotol mi oy c'usi chopol iyich' pasel, ja' no'ox jech e'uc li c'alal lital li' ta balumile, jo'on li Snich'onun li Diose, ja' ivinaj o ti oy smulic scotol li crixchanoetique. Li crixchanoetique mu sc'an xiyich'ic ta muc' yu'un chopol scotol li c'ustic ta spasiq. Ja' lec cha'iic spasel li c'ustic chopole. ²⁰ Scotol li buch'utic chopol li c'usi ta spasiq mu sc'an ti ac'o vinajuc li smulique, ja' yu'un mu sc'an xiyich'ic ta muc', jo'on li Snich'onun li Diose. ²¹ Yan li buch'utic ta spasic li c'usi yaloj li Diose, ja' chiyich'ic ta muc', ja' ta xvinaj o ti ja' yich'ojic ta muc' li Diose —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti lajyalbe sc'oplal Jesús li Juan li iyac' ta ich'el jo'e

²² Ts'acal to iloc' batel ta jteclum Jerusalén li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Te lijxanavcutic ta Judea balumil. Te lijoc'tsajcutic jayib c'ac'al. Te iyich'ic jo' scotol li buch'utic co'ol te jchi'ucutic li Jesuse. ²³ Jech e'uc li Juane te chac' ta ich'el jo' te ta jteclum Enón yu'un oy lec uc'um tey. Li Enone nopol xil sbaic schi'uc jteclum Salim. Li buch'utic te ibatic li yo' bu oy li Juane, i'ac'batic yich'ic jo' yu'un li Juane. ²⁴ Muc to'ox bu ochem ta chuquel li Juane.

²⁵ Oy jayvo' li yajchanbalajeltac li Juane lic yalulanbe sbaic schi'uc jayvo' jchi'ilcutic ta israelal ti

te co'ol jchi'ucutic li Jesuse, ti mu xu' ti ja' te chba yich'ic jo' ta stojol Jesús li jchi'iltacutique. ²⁶ Jech ba yalbeic li Juane:

—Jchanubtasvanej, li buch'u te ital ta atojol li le' ta jot uc'um Jordán li la avalbe sc'oplale, ta xac' ta ich'el jo' e'uc. Scotol crixchanoetic te chba schi'inic —xutic li Juane.

²⁷ Itac'av li Juane:

—Ja' ta smantal stuc Dios ti c'usi abtelal chiyac'butic li jujunutique. ²⁸ Li jo'oxuque ava'iic li c'alal jech laj cale: “Mu jo'cun ti t'ujbilun yu'un Dios ti chajventainique. Li jo'one ja' no'ox laj yac'bun cabtel Dios ti ba'i tal cal ti ta xa xtal li buch'u chisventainutique”, xcut li jchi'iltactique. ²⁹ Xana'ic li c'alal ta xic' yajnil jun vinique, li antse ma'uc ta xic' sba schi'uc li buch'u yuts' yalal li slecom vinique. Ja' ta xic' sbaic schi'uc li slecom vinique. Li yuts' yalaltac li slecom vinique naca no'ox ta sq'uelic ti ta xnupuniqué. C'alal cha'iic ti lec sc'anoj sbaique, xmuybajic no'ox. Ja' no'ox jechun e'uc, ximuybaj no'ox ti ja' chba schi'inic Jesús li crixchanoetic. ³⁰ Persa ta xpuc batel sc'oplal li Jesuse. Li jo'one ta ono'ox xlaj jc'oplal —xi li Juan li iyac' ta ich'el jo'e.

Ja' sc'oplal li c'u sba yabtel li buch'u talem ta vinajele

³¹ Li Jesuse ja' tacbil yalel talel yu'un li Diose, ja' yich'oj ta venta scotol. Li buch'u li' ono'ox oy ta balumile, ja' no'ox oy yabtel li' ta balumile. Ja' no'ox ta xal li c'ustic chil li' ta balumile. Li Jesuse ja' te liquem talel ta vinajel, ja' scotol xu' yu'un. ³² Ja' ta xal li c'ustic yiloj te li yo' bu' oy

li Diose schi'uc li c'ustic ya'ioje. Pero mu epuc li buch'utic ta xich'beic ta muc' li sc'ope. ³³ Yan li buch'utic ta sch'unic li c'ustic ta xal li Jesuse, ja' svinajeb ti ta sch'unic ti ic'ot xa ta pasel ti yaloj ono'ox Dios ti ta stac tael li Snich'one. ³⁴ Li Jesuse ja' ti itaque yalel tael yu'un li Diose, ja' ta xal sc'op Dios yu'un i'ac'bat ta j'ech'el yu'un Dios li Ch'ul Espiritue. ³⁵ Li Jtotic Diose toj c'ux ta yo'on li Snich'one. Ja' yac'ojbe sventain scotol. ³⁶ Scotol buch'utic ta sch'unic ti chcolic ta sventa li Snich'on li Diose, ta xcuxiic o sbatel osil. Scotol buch'utic mu sch'unique mu xcuxiic o sbatel osil. Ta x'ac'batic yich'ic tsots vocol yu'un li Diose.

4

Ja' sc'oplal ti la schi'in ta lo'il jun jsamariail ants li Jesuse

¹ Li Jesuse laj ya'i ti jech i'albatic li jfariseoe-tique:

—Ja' más epic xa li buch'utic ta schi'inic li Jesuse yu'un ep ta xac' ta ich'el jo'. Ja' jutuc xa li buch'utic ta schi'inic li Juane —x'utatic li jfariseoetique.

² Pero muc bu xac' ta ich'el jo' li Jesuse. Jo'oncutic no'ox laj cac'cutic ta ich'el jo', jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ³ C'alal jech iya'i li Jesuse, jech laj yalbuncutic:

—Ja' lec loc'cutic batel li li' ta Judea balumile —xijyutcutic.

Lijloc'cutic batel li ta Judeae, te lijsutcutic batel ta cosilalcutic ta Galilea balumil.

⁴ C'alal lijsutcutic batel ta Galilea schi'uc li Jesuse, la snop Jesús ti persa te chijelavcutic ta Samaria balumile, ja' yu'un te lijelavcutic.

⁵ Lijc'otcutic ta jun jteclum te ta Samaria, Sicar sibi. Ja' te nopol xil sba schi'uc li yosil li ánima José ta vo'one li i'ac'bat comel yu'un li ánima stote, ja' li Jacove. ⁶ Te oy jun joc'bil uc'um, ja' sjoc'bil uc'um li ánima Jacov ta vo'onee. Li Jesuse te ichoti ta nopol li joc'bil uc'ume yu'un lubem xa ta xanbal. Po'ot xa'ox o'lol c'ac'al. ⁷ Te tal slup ya'al jun jsamariaail ants. Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ac'bun jset'uc ava'al chcuch' —xut.

⁸ Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique batemuncutic xa'ox ta yut jteclum yu'un ba jmancutic talel jve'elcutic. ⁹ Li jsamariaail antse jech itac'av:

—¿C'u cha'al chac'anbun jo' avuch' yu'un j'israelal vinicot? Li jo'one jsamariaail antsun —xut.

Ti jech laj yal li antse, yu'un mu xil sbaic ta lec li jsamariaetic schi'uc li jchi'iltac ta israelale.

¹⁰ Itac'av li Jesuse:

—Ti xana'uc li c'usi ta sc'an chayac'be li Diose schi'uc ti avojtaquinucun ono'ox li c'alal la jc'anbot ava'al cuch'e, jo'ot ba'i la ac'anbun jo' ti jechuque. Ti ac'anbucune, laj cac'bot li jo' ta sventa ti chacuxi o sbatel osile —xut.

¹¹ Li antse jech laj yal:

—Tata, mu c'usi xalup o li jo'e yu'un toj nat li joc'bil uc'ume. ¿Bu chata li jo' ti chavac'bun cuch' yo' chicuxi o sbatel osil chavale? ¹² Li jtotic jme'tic Jacov ta vo'onee ja' laj yac'buncutic li joc'bil uc'um li'i. Li jo' li'i ja' laj yuch'ic schi'uc snich'nabtat, schi'uc svacaxic, schi'uc schijic. ¿Mi jo'ot más tsots avabtel avich'oj? —xi li antse.

¹³ Itac'av li Jesuse:

—Scotol buch'utic ta xuch'ic li jo' li'i ta to xtaquij yo'onic. ¹⁴ Pero li buch'utic ta xuch'ic li jo' ti chcaq'ue ja' mu xa xtaquij o yo'onic. Li jo' ti chcaq'ue ja' jech chac c'u cha'al nio' ti mu x'uile, ti te xnixnun o ta yo'onique jech ta xcuxiic o sbatel osil —xi li Jesuse.

¹⁵ Li antse jech laj yal:

—Tata, ac'bun cuch' li jo' chavale yo' jech mu xa xtaquij o co'on, jech mu xa xtal jlup o ca'al li'i —xi.

¹⁶ Itac'av li Jesuse:

—Batan, ba ic'o talel amalal —xut.

¹⁷ Itac'av li antse:

—Mu'yuc jmalal —xi.

Itac'av li Jesuse:

—Melel ti mu'yuc amalale. ¹⁸ Yu'un yo'va'al xa amalal la avicta. Yan li buch'u avic'oj aba achi'uc li avie ma'uc amalal, alo'lobil vinic no'ox. Melel li c'usi la avale —xut.

¹⁹ Li antse jech laj yal:

—Tata, ja' avabtel chaval sc'op Dios chca'i. ²⁰ Li jtotic jme'tic ta vo'onee laj yich'ic ta muc' Dios li li' ta jol vitse. Jo'oxuc li j'israeloxuque chavalic ti persa te chba quich'cutic ta muc' Dios li ta jteclum Jerusalene —xi li antse.

²¹ Li Jesuse jech laj yalbe li antse:

—Ch'uno li c'usi chacalbee. Ta xc'ot sc'ac'alil ti chlaj sc'oplal ti chavich'ic ta muc' li jtotic Dios li li' ta vitse schi'uc li te ta Jerusalene. ²² Jo'oxuc li li' nacaloxuc ta Samariae, mu c'usi xtun o avu'unic li c'ustic la sts'ibaic comel li buch'utic iyalic sc'op Dios ta vo'onee. Jech mu xana'ic ti jech ono'ox yaloj Dios ti ja' jun jchi'ilcutic ta israelal li buch'u ta scoltaan ta scoj smulic scotol

li crixchanoetique. ²³ Po'ot xa ta xc'ot sc'ac'alil ti buyuc no'ox xu' chich'ic ta muc' Dios li buch'utic ti ta melez yich'o'jic ta muq'ue. Yu'un li Jtotic Diose ta sa' li buch'utic ti jech ta x'ich'e ta muq'ue.

²⁴ Mu'yuc sbec'tal stacupal li Jtotic Diose, te ono'ox oy ta sp'ejel balumil. Ja' jech li buch'utic ti ta sloq'uel yo'onic yich'o'jic ta muq'ue, buyuc no'ox xu' chich'ic ta muc', mi ta snaic, mi ta be, mi ta yabtelic. Ja' jech sc'an ti chquich'tic ta muc' li Diose —x'utat li ants yu'un li Jesuse.

²⁵ Li antse jech laj yal:

—Ca'ioj ono'ox ti chtal li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti chisventainutique. C'alal ta xtale, jamal chijyalbutic scotol li c'usi ta sc'an li Diose —xi.

²⁶ Itac'av li Jesuse:

—Jo'on li li' chajc'opone —xut.

²⁷ C'alal yaquic ta lo'il schi'uc li ants li Jesuse, ja' o lijulcutic talel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Toj ch'ayel no'ox co'oncutic c'alal iquilcutic ti chlo'ilaj schi'uc jun jsamariaail ants li Jesuse. Pero muc buch'u la sjac' junucal cu'uncutic ti c'usi tsjac'be li antse schi'uc ti c'u cha'al chlo'ilaj schi'uque. ²⁸ Li antse te laj yicta ta joc'bil uc'um li sq'uibe. Isut batel ta yut jteclum. Jech c'ot yalbe li crixchanoetique:

²⁹ —Batic, ba jq'ueltic avilic jun vinic te ta joc'bil uc'um ti laj yal bun scotol li c'ustic jpasanoje. Ja' xa nan li buch'u t'ujbil yu'un Dios li sc'oplal ono'ox chtal sventainutique —xi li antse.

³⁰ Iloq'uic talel ta ora li crixchanoetic li te ta jteclume, tal sq'uelic li Jesuse. ³¹ C'alal ibat xa'ox li antse, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique jech laj calbecutic li Jesuse:

—Jchanubtasvanej, ve'an —xcutcutic.

³² Itac'av li Jesuse:

—Oy jve'el, pero mu xana'ic c'usi —xijyutcutic.

³³ Li jo'oncutique jech laj calbe jbacutic:

—¿Mi yu'un nan oy buch'u a ac'batuc sve'el?
—xcut jbacutic.

³⁴ Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Ja' jve'el ti ta jpasbe li c'usi ta sc'an li Diose, ja' ti listac talele. Ja' ta jneles li cabtel ti yac'ojbune.

³⁵ Jech chavalic: “C'alal to chanib u tsta yora ta tuch'el li trigoe”, xachiic. A'iic me li c'usi chacalbeique. Q'uelavilic li crixchanoetic li le' xa xtalique. Ja' jechic jech chac c'u cha'al li trigo li c'alal taquin xae, ja' xa yora ta tuch'el. ³⁶ Li buch'utic ta sts'unic trigoe ta xich' stojolic. Jech e'uc li buch'utic ta stuch'ique ta xich' stojolic. Ja' no'ox jech e'uc li buch'utic ta spuquic batel li jc'ope ta xich' stojolic. Li buch'utic ba'i ta xalbeic jc'op li crixchanoetic ti mu sch'unique, ta ono'ox xich' stojolic. Li buch'utic ts'acal to ta xalbeic li jc'op ti ja' to ta sch'unic li crixchanoetique, ta xich' stojolic e'uc. Co'ol xmuybajic schi'uc li buch'utic ba'i laj yalic li jc'ope, yu'un li jayvo' ta sch'unique ta xcuxiic o sbatel osil. ³⁷ Jech ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ta xalique: “Yan o buch'u ta sts'un, yan o buch'u ta stuch'”, xiic. ³⁸ Li antse jo'on laj calbejtuc. Li crixchanoetique ja' xa i'allbatic yu'un li antse. Jo'oxuc xa ta abaic ti chachanubtasic leque yo' jech ac'o sch'unic ti jo'on ta jcoltaique —xijyutcutic li Jesuse.

³⁹ Ep jsamariail crixchanoetic li te nacalic ta jteclume la sch'unic ti ja' t'ujbil yu'un Dios li Jesús ti chventainvan li c'alal jech laj yal li antse: “Laj

yalbun scotol li c'ustic jpasanoje”, xi. ⁴⁰ Jech li crixchanoetique tal sq'uelic li Jesuse, yu'un tal sc'anbeic vocol ti ac'o joc'tsajuque. Te li-joc'tsajcutic chib c'ac'al schi'uc li Jesuse. ⁴¹ C'alal iya'iic li c'u sba ichanubtasvan li Jesuse, ep buch'utic la sch'unic ti ta meel ja' li Cristo ti t'ujbil yu'un Dios ti chventainvane. ⁴² Jech laj yalbeic li antse:

—Ma'uc no'ox ta sventa ti c'u sba la avalbuncutic ti la jch'uncutique. Ica'icutic jtucutic li c'u sba ta xchanubtasvane. Jech ta jna'cutic o ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chiscoltautic yu'un jmultic jcotoltic ta sp'ejel li balumile —xiic.

Ja' sc'oplal ti iscoltabe snich'on yaj'abtel jun aj-valil li Jesuse

⁴³ C'alal i'ech' li chib c'ac'ale, iloc' batel ta Samaria balumil li Jesuse, te ibat ta cosilalcutic ta Galilea balumil. Te jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ⁴⁴ Ti isut batel ta cosilalcutic li Jesuse, yu'un ja' muc buch'u ta xcontrainat tey. Yu'un muc buch'u ta x'ich'bat ta muc' li sc'ope. Jech chac c'u cha'al yaloj ono'ox li Jesuse: “Li buch'u ta xal li sc'op Diöse ja' mu x'aq'ue ta venta li yo' bu ich'ie”, xi ono'ox. ⁴⁵ C'alal ic'ot ta Galilea balumil li Jesuse, xmuybajic xa li jchi'iltacutic ta israelal teye, yu'un yilojic xa ono'ox li c'ustic la spas Jesús li c'alal i'ayic ta q'uin Coltael li te ta Jerusalem.

⁴⁶ Li Jesuse te icha'c'ot nojtoc li ta jteclum Caná li te ta Galilea balumile, ja' te li yo' bu la sc'atajes ta ya'lel ts'usub li jo'e. Te oy ta jteclum Capernaum jun yaj'abtel li ajvalile. Ja' jchi'ilcutic ta israelal. Ip snich'on. ⁴⁷ Li yaj'abtel li ajvalile iya'i ti ic'ot xa

Jesús li te ta Galilea balumile. Tal sc'anbe vocol li Jesuse ti ac'o ba coltabatuc li snich'one yu'un ta xa xcham. ⁴⁸ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Li jo'oxuque ja' to chach'unic ti jo'on Jcoltavanejun ti c'alal mi la avilic ti ta xcac' ta ilel jtsatsal ju'ele —xut li jayvo' li te nopol va'aliqne.

⁴⁹ Li yaj'abtel li ajvalile jech laj yalbe li Jesuse:

—Tata, batic ta ora yo' to cuxul to li jnich'one —xi.

⁵⁰ Li Jesuse jech iyal:

—Batan. Icol xa la anich'one —xut.

Li vinique isch'un li c'usi i'albat yu'un li Jesuse, isut batel ta sna. ⁵¹ C'alal c'otebal xa'ox ta snae, tal nupeuc ta be yu'un li yajtuneltaque. Jech i'albat:

—Icol xa la anich'one —x'utat.

⁵² Jech isjac' li vinique:

—¿C'u ora icol? —xi.

Itac'av li yajtuneltaque:

—Volje ta jun ora sts'ep'ujel c'ac'al itup' li sc'ac'ale —xiic.

⁵³ Li vinique ijul ta sjol ti jech ono'ox ora i'albat yu'un li Jesuse ti icol xa li snich'one. Ja' te isch'unic o ti ja' Yajcoltavanejic li Jesuse schi'uc scotolic li te ta snailique.

⁵⁴ Ti c'alal ijul xa talel ta judeajel ic'ot ta Galilea balumil li Jesuse, ja' o laj yac' ta ilel schibal velta li stsatsal sju'ele, ja' ti la scoltabe snich'on li yaj'abtel li ajvalile.

5

Ja' sc'oplal ti icol yu'un Jesús jun vinic ti mu xnic jun yoc sc'ob li te puch'ul ta nopol stanqueal jo'e

¹ Ts'acal to ic'ot sc'ac'alil jun q'uin cu'uncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. Ja' yu'un ibat ta Jerusalén li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ² Li ta Jerusalene oy jun sti' smacol, ja' li bu ta x'och li chijetic sventa ta xtun li ta muc'ta ch'ulnae. Li ta nopol ti' moque oy jun stanqueal jo' Betesda sbi ta jc'opcutic. Schi'uc oy jo'p'ej cotcot na ta sti' li stanqueal jo'e. ³ Ja' te puch'ajtic ep jchamelajeletic. Oy ma'satetic schi'uc coxoetic. Oy buch'utic mu'yuc yipal jun yoc sc'obic. Ja' te tsmalaic mi chlic yuq'uilajuc li jo'e. ⁴ Li jchi'iltaque jech sch'unojic ti baq'uintic ta xyal talel ta stanqueal jo' jun yaj'angel Dios yo' ta syuq'uilan li jo'e. Sch'unojic nojtoc ti c'alal chlic yuq'uilajuc li jo'e, c'usiuc no'ox chamelal ip cha'i li buch'u ba'i ta sjip sba ochel li ta jo'e, ja' ta xcol o. ⁵ Te oy jun jchi'ilcutic ta israelal ti vaxaclajuneb scha'vinic (38) xa jabil tsacbil ta chamele. ⁶ Li Jesuse, c'alal iyil ti te puch'ule, sna'oj ti oy xa sjabilal ti ip li vinique. Jech la sjac'be:

—¿Mi chac'an chacol? —xut.

⁷ Itac'av li jchamelajele:

—Tata, muc buch'u oy cu'un ti xu' chistic' ochel li c'alal ta xyuq'uilaj li jo'e. C'alal chibate, oy xa'ox buch'u ba'i ochem —xi.

⁸ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Totsan, balo apop, xanavan —xut.

⁹ Icol ta ora li vinique. La sbal li spope, ixanav batel. C'alal icoltaat li jchi'ilcutique, ja' o sc'ac'alil ta jcuxcutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. ¹⁰ Li j'abteletic cu'uncutique jech laj yalbeic li vinic ti colem xae:

—Li avie ja' sc'ac'alil ta jcuxtíc. Mi chavich' batel la apope, chap'ajbe smantal li Diose —xutíc.

¹¹ Itac'av li vinique:

—Li buch'u liscoltae jech laj yalbun: “Balo apop, xanavan”, xiyut —xi.

¹² Jech la sjac'beic li vinique:

—¿Buch'u ti jech laj yalbote: “Balo apop, xanavan”, ti xayute? —xutíc.

¹³ Li vinic ti colem xae mu sna' buch'u icoltaun yu'un la svoc' sba loq'uel ta ora li Jesuse, jech muc xa bu xil. Yu'un toj ep crixchanoetic te stsoboj sbaic. ¹⁴ Ts'acal to te itae yu'un Jesús ta yamaq'uil li muc'ta ch'ulna li vinic ti la scoltae. Jech i'albat yu'un li Jesuse:

—Q'uelavil, colemot xa. Pero ictao me scotol li c'usi chopol chapase naca me más to ep chavich' vocal —xut.

¹⁵ Li vinique ba yalbe li j'abteletic cu'uncutique ti ja' icoltaat yu'un li Jesuse. ¹⁶ Ta scoj ti la scolta jun vinic li Jesús li ta sc'ac'alil ta jcuxcutique, lic contrainatuc yu'un li j'abteletic cu'uncutique. Chac smilic o. ¹⁷ Li Jesuse jech laj yalbe li j'abteletique:

—Scotol c'ac'al ta x'abtej li Jtote. Ja' no'ox jechun e'uc xu' chi'abtej —xi li Jesuse.

¹⁸ C'alal laj yal jech li Jesuse, li j'abteletic cu'uncutique más to isoc sjolic, chac smilic tajmec li Jesuse. Pero ma'uc no'ox ta sventa ti mu schabi li sc'ac'alil ta jcuxcutique. Ja' ta sventa nojtoc ti la sco'oltajes sba jech chac c'u cha'al li Diose, yu'un laj yal ti ja' Stot li Diose.

Ja' sc'oplal ti ja' ac'bil sventain cuxlejal sventa sbatel osil li Snich'on li Diose

¹⁹ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Melel li c'usi chacalbeique, jo'on Snich'onun li Diose mu c'usi xu' ta jpas jtuc. Li c'u sba ta spas li Jtote ja' no'ox jech ta jpas e'uc. ²⁰ Li jo'one toj c'uxun ta yo'on li Jtote. Scotol chiyac'be quil li c'ustic ta spase. Li avie jutuc no'ox chavilic, pero ep to chiyac'be jpas li Jtote. C'alal mi la jpase, más to ta xch'ay o avo'onic.

²¹ Ja' jech chac c'u cha'al ta scha'cuxes ánimaetic li Jtote, ja' no'ox jechun e'uc, xu' ta jcha'cuxes li buch'utic ta jc'an ta jcha'cuxesique. ²²⁻²³ Li Jtote muc bu ta xich'be sc'opic li crixchanoetique. Jo'on li Snich'onune yalobjun ti ta xquich'be sc'opique, yo' jech ac'o yich'icun ta muc' scotol crixchanoetic jech chac c'u cha'al ta x'ich'e ta muc' li Jtote. Li buch'utic mu xiyich'ic ta muq'ue, mu xich'ic ta muc' e'uc li Jtot ya'ele, ja' ti listac talele.

²⁴ 'Melel li c'usi chacalbeique, li buch'utic ta xa'ibecun li jc'ope, mi ta sch'unic ti ja' ta xcoltaatic yu'un li buch'u listac talele, ta xcuxiic o sbatel osil. Muc bu ta xich'ic volcol yu'un ilog'uic xa li bu sventa ta xch'ayic o sbatel osile. ²⁵ Melel li c'usi chacalbeique, jo'oxuc li chamemoxuc chaquilique, ista xa sc'ac'alil chava'ibecun li jc'ope, jo'on li Snich'onun li Diose. Li buch'utic ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune ta xcuxiic o sbatel osil. ²⁶ Jech chac c'u cha'al sventainoj cuxlejal sventa sbatel osil li Jtote, ja' no'ox jechun e'uc li jo'one, yac'objun jventain li cuxlejal sventa sbatel osil li Jtote. ²⁷ Yac'objun cabtel sventa ta xquich'be sc'opic scotol li crixchanoetique yu'un li jo'one

co'ol crixchanoutic. ²⁸ Mu me toj ch'ayeluc o avo'onic ta sventa ti jech laj calboxuque. Yu'un ta me xc'ot sc'ac'alil ta xa'iic jc'opojel scotol li ánimaetique. ²⁹ Jech ta xcha'cuxiic loq'uel ta smuquenalic. Li buch'utic ti lec li c'ustic la spasique ta xcuxiic o sbatel osil. Yan li buch'utic ti chopol li c'ustic la spasique ta x'ac'bat yich'icocol sbatel osil.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti buch'utic li yajtexticoe

³⁰ 'Li jo'one mu c'usi xu' ta jpas jtuc. Ma'uc ta jpas li c'usi ta jnop jtuque. Li c'u sba laj yalbun li Jtote, ja' no'ox jech ta xquich'be sc'opic scotol li crixchanoetique. Tuc' ta xquich'be sc'opic yu'un ja' ta jpas li c'usi ta sc'an li Jtote, ja' ti listac talele.

³¹ Ti jtucuc no'ox ta xcal li jc'oplale, li jo'oxuque xu' chanopic ti mu'yuc sbalil li c'usi chacalbeique.

³² Li jo'one oy cajtextico, ja' li buch'u chal jc'oplale. Ja' melel li jc'oplal li ta xale. ³³ Li jo'oxuque la ataquic ta jaq'uel ta stojol Juan li iyac' ta ich'el jo'e. Li c'u sba laj yal jc'oplal li Juane, ja' melel. ³⁴ Pero ma'uc to persa ti jech laj yal jc'oplale. Ja' no'ox ta Julesboxuc ta ajolic yo' ac'o xach'unic o, jech chacolic. ³⁵ Li Juane co'ol schi'uc xojobal c'oc' ya'el ti ta xac' ta ilel li bee, yu'un ja' laj yalboxuc li c'usi lec ta pasele. Li c'usi laj yalboxuque jliquel no'ox xamuybajic o. ³⁶ Ta sventa li Juane ja' no'ox la ava'ibecun jc'oplal. Li ta cabtel ti chac' jpas li Jtote, jech ta xvinaj o ti tacbilun talel yu'un li Jtote. ³⁷ Li Jtote, ja' ti listac talele, ja' cajtextico nojtoc yu'un laj xa yal jc'oplal e'uc. Muc bu ava'iojic jutuc li c'u sba li sc'opojele, muc bu avilojic c'u sba li Jtote.

³⁸ Schi'uc mu'yuc ta avo'onic li sc'ope yu'un mu

xach'unic ti jo'on Avajcoltavanejicun li tacbilun talel yu'un li Jtote. ³⁹ Chaq'uelic li sc'op Diose, chanopic ti jech chacuxiic o sbatel osile. Pero mu jechuc ta xal li sc'op Diose. Ja' te ts'ibabil jc'oplal ti ta jventa jo'on chacuxiic o sbatel osile. ⁴⁰ Pero mu xac'an xavich'icun ta muc' yo' jech chacuxiic o sbatel osil.

⁴¹ 'Ti litale, yo' ac'o xavich'icun ta muc' jech chacuxiic o sbatel osil; ma'uc no'ox ti lec xa aveic ta jtojole. ⁴² Pero jq'ueloj li c'u sba avo'onique. Jna'oj ti mu'yuc ono'ox ta avo'onic li Diose. ⁴³ Li jo'one ja' listac talel li Jtote pero mu xavich'icun ta muc'. Yan li buch'u jech no'ox ta xtal stuque ja' chavich'ic ta muc'. ⁴⁴ Mu xu' chach'unic yu'un ja' no'ox chac'anic ti lec xa yeic ta atojolic la achi'iltaquique. Ma'uc chac'anic ti lec chayilic li Diose. ⁴⁵ Mu me xanopic ti jo'on chajtic'beic amulic ta stojol li Jtote. Ta sventa ti ja' ta sloq'uel avo'onic chach'unic scotol li smantaltac Dios ti avalojic ti laj yal Moisés ta vo'onee, ja' amulic o, yu'un mu xch'un avu'unic. ⁴⁶ Ti ach'unojicuc li c'usi la sts'iba li Moisés ta vo'onee, jech chach'unic e'uc ti jo'on Avajcoltavanejicun ti jechuque. Yu'un ja' jc'oplal li la sts'iba comel li Moises. ⁴⁷ Mi mu xach'unic li c'usi ts'ibabil comel yu'un li Moises, ¿mi la ja' xa chach'unic nojtoc li c'usi chacalbeique? —x'utatic yu'un Jesús li j'abteletique.

6

Ja' sc'oplal ti la smac'lan jo'mil viniquetic li Jesusse

(Mt. 14.13–21; Mr. 6.30–44; Lc. 9.10–17)

¹ Ta ts'acal ibat ta jot nab li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Galilea sbi li nabe, Tiberias sbi nojtoc. ² Ep crixchanoetic jchi'ucutic batel schi'uc li Jesuse yu'un iyilic ti ep iyac' ta ilel stsatsal sju'ele, ja' ti la scoltaan jchamelajeletique. ³ Li Jesuse laj yic'uncutic muyel ta jun biq'uit vits. Te ichoti. Lijchoticutic e'uc, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ⁴ Po'ot xa'ox li q'uin Coltael cu'uncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. ⁵ C'alal iyil Jesús ti te chtal ta stojol epal crixchanoetique, jech ijac'bat Felipe yu'un li Jesuse:

—¿Bu chba jmantic talel pan sventa chcac'betic sve'ic li epal crixchanoetic ti li' xa oyique? —xi li Jesuse.

⁶ Li Jesuse sna'oj ono'ox li c'u sba tspase, pero jech la sjac'be yu'un tsq'uel c'u sba ta xtac'av li Felipee. ⁷ Itac'av li Felipee:

—Ti oyuc lajunvinic (200) denario taq'uin sventa ta jmantic o li pane, ac'o mi jutuc no'ox chcac'betic, pero mu xloq'uic o —xi.

⁸ Li Jesuse jech i'albat yu'un jun jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse, ja' li Andrese, ja' yits'in li Simón Pedroe:

⁹ —Oy jun quem li'i yich'oj talel jo'p'ej pan. Yich'oj talel cha'cot choy nojtoc. Pero mu xloq'uic o, yu'un toj epic li crixchanoetique —xi.

¹⁰ Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Albeic li crixchanoetique ac'o chotlicuc —xi-jyutcutic.

Yu'un naca yaxaltic no'ox te ichotiic. Oy nan jo'miluc li viniquetique. Yan li antsetique schi'uc li unetique muc bu xich'ic atel. ¹¹ Li Jesuse la

stsac li pane, laj yalbe coliyal Dios. La xutilan, laj yac'buncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Jo'oncutic la jpucbecutic li buch'utic te chotolique. Jech nojtoc la jpucbecutic ba li choye ti c'u yepal la sc'anic li crixchanoetique. ¹² C'alal inojic scotolique, li Jesuse jech laj yalbuncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique:

—Tsobbeic scotol li scomenal li pane schi'uc li scomenal li choye. Mu me xquictatic —xijyutcutic.

¹³ La jtsobcutic scotol. Inoj lajchamoch li scomenal li jo'p'ej pane. ¹⁴ Li crixchanoetique, c'alal iyilic ti la sp'oles pan li Jesuse, jech laj yalbe sbaic:

—Melel li vinic li'i ja' xa li buch'u ta xal sc'op Dios ti sc'oplal chtal sventainutique —xut sbaic.

¹⁵ Li Jesuse sna'anojbe yo'oncic li jchi'iltaque ti chiq'uic batel ta persa yo' ta stiq'uic ta ajvalilal cu'uncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. Ja' yu'un la svoc' sba batel ta vits li Jesuse.

*Ja' sc'oplal ti ixanav ta yoc ta ba nab li Jesuse
(Mt. 14.22–27; Mr. 6.45–52)*

¹⁶ Xtup'et xa'ox osil li c'alal lijyalcutic batel ta ti' nab, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutic li Jesuse. ¹⁷ Te lij'ochcutic ta canava yu'un chijbatcutic ta jteclum Capernaum li te ta jot nabe. Jliquel xa'ox ac'ubal te yacuncutic ta xanbal ta ba nab. Muc to'ox bu staojuncutic li Jesuse. ¹⁸ Toj tsots ital ic'. Lic syuq'uilan sba li nabe. ¹⁹ C'alal oy xa'ox nan o'loluc schibal reva lijxanavcutic batel ta ba nabe, iquilcutic te yac talem ta xanbal ta yoc ta ba nab li Jesuse. Inopoj talem li ta jcanavacutique. Lijxi'cutic tajmec. ²⁰ Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Mu me xaxi'ic, jo'on me —xijyutcutic.

²¹ Xijmuybajcutic xa laj quic'cutic ochel ta canava li Jesuse. Lijc'otcutic ta ora ta jot nab li bu jnopojectic ono'ox ti chijbatcutique.

Ja' sc'oplal ti la sa'ic Jesús li crixchanoetique

²²⁻²³ Li crixchanoetic li te icomic ta jot nabe iyilic ti mu'yuc yan canavae, ja' no'ox jun li bu lij'ochcutic o batele. Iyilic nojtoc ti muc bu x'och ta canava li Jesuse, ja' no'ox jtucutic lij'ochcutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Ta yoc'omal italic yan canavaetic li te liquemic tael ta jteclum Tiberiase. Ja' te nopol i'ech'ic li yo' bu la sve'ic pan li crixchanoetique li c'alal laj yalbe coliyal Dios li Cajvaltuc Jesuse. ²⁴ Iyilic li crixchanoetique ti muc xa bu te li Jesuse, schi'uc muc xa bu te oyuncutic e'uc, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique, ja' yu'un te i'ochic ta canava e'uc. Te italic ta Capernaum, ja' tal sa'ic li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti ja' vaj ya'el li Jesuse yu'un ja' chijcuxiutic o sbatel osil

²⁵ C'alal te la staic ta jot nab li Jesuse, jech la sjac'beic:

—Jchanubtasvanej, ¿c'u ora lajul li'i? —xutic.

²⁶ Itac'av li Jesuse:

—Melel li c'usi chacalbeique, ti tal asa'icune, ma'uc sventa ti laj cac' ta ilel li jtsatsal ju'ele. Ja' no'ox tal asa'icun o ti lec lanojic ta pane. ²⁷ Mu me ja'uc no'ox batem ta avo'onic ta sa'el la ave'elic ti xlaj no'oxe. Ja' sc'an ti chasa'ic la ave'elic li mu'yuc slajeb ti chacuxiic o sbatel osile. La ave'elic ti

chacalbeique, jo'on chacac'beic, jo'on li co'ol crixchanoutique, yu'un ja' jech ac'bil cabtel yu'un li Diose, ja' li Jtote —xi li Jesuse.

²⁸ Li jchi'iltaque jech la sjac'beic li Jesuse:

—¿C'u chcutcutic ta jpasbecutic li c'usi ta sc'an li Diose? —xiic.

²⁹ Itac'av li Jesuse:

—Li c'usi ta sc'an Dios ti chapasique, ja' ti ac'lo xach'unic ti jo'on Avajcoltavanejicune, jo'on ti li' tacbilun talel yu'un li Diose —xi li Jesuse.

³⁰ Jech la sjaq'uic nojtoc li jchi'iltaque:

—¿C'usi senyail chavac'bun quilcutic o ti tacbilot talel yu'un li Diose yo' jech ta jch'uncutic o li c'usi chavale? ¿C'usi abtelal chavac'bun quilcutic o? ³¹ Li jtotic jme'tic ta vo'onee la sve'ic li manavaj li te ta taqui jamaltique. Jech ts'ibabil ta sc'op Dios: “Li Moisesse laj yac' ta ve'el vaj li talem ta vinajele”, xi ts'ibabil. Ac'buncutic jech e'uc —xiic li jchi'iltaque.

³² Li Jesuse jech laj yalbe:

—Melel li c'usi chacalbeique, ma'uc Moisés ti laj yac' li vaj ti la sve'ic li jtotic jme'tic ta vo'onee. Dios laj yac' talel li vaje. Li vaj ti la sve'ic li jtotic jme'tique ja' no'ox sventa icuxiic o li li' ta balumile. Yan li avie li vaj ti chayac'beic li Jtote, ja' sventa chacuxiic o sbatel osil. ³³ Li vaj ti chayac'beic li Diose, liquem talel ta vinajel. Ja' sventa chacuxiic o sbatel osil, jo'oxuc ti li' oyoxuc ta balumile —x'utatic yu'un li Jesuse.

³⁴ Laj yalic li jchi'iltaque:

—Cajval, ac'buncutic scotol c'ac'al li vaj chavale —xiic.

³⁵ Itac'av li Jesuse:

—Li li' ta balumile ta vaj cuxuloxuc. Ja' no'ox jech nojtoc ta jventa jo'on xu' chacuxiic o sbatel osil yu'un jo'on vajun ya'el. Li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue, mi ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, mu xa c'usi yan ta sc'anic, xmuybajic no'ox. ³⁶ Pero li jo'oxuque mu xac'an xach'unic ti jo'on chajcoltaique, ja' yu'un laj calboxuc ti mu'yuc jbalil chavilicune. ³⁷ Scotol buch'utic ti t'ujbilic ono'ox yu'un Jtot ti chiyich'ic ta muq'ue, ja' chiyich'ic ta muc'. Ximuybaj no'ox ta xquic'an. Mu xcac' xch'ayic o sbatel osil. ³⁸ Ti liyal talel li' ta balumile, ma'uc tal jpas li c'usi ta jc'an jtuque. Ja' tal jpas li c'usi ta sc'an li Jtot ti listac talele. ³⁹ Li Jtote ja' tsc'an ti mu xch'ay junuc cu'un li c'u yepal t'ujbilic ono'ox yu'un ti ac'o xiyich'ic ta muq'ue. Mi ichamique, ta jcha'cuxesanic scotolic ta slajeb c'ac'al. ⁴⁰ Yu'un ja' jech sba tsc'an li Jtote ti ac'o cuxiicuc o sbatel osil scotol li buch'utic ta sch'unic ti jo'on Snich'onun li Diose, schi'uc ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune. Mi ichamique, ta jcha'cuxesanic scotolic ta slajeb c'ac'al —xi li Jesuse.

⁴¹ Li jchi'iltac ta israelale muc bu sch'unic li c'alal laj yal Jesús ti ja' vaj ya'el ti te liquem talel ta vinajele. ⁴² Jech laj yalbe sbaic:

—Ja' snich'on José li Jesús li'i. Xcojtaquinbetic li stot sme'e. ¡C'u ma sba ti chal ti liquem talel ta vinajele! —xut sbaic.

⁴³ Itac'av li Jesuse:

—¿C'u cha'al mu xach'unic li c'usi laj cale?

⁴⁴ Muc buch'u xu' chiyich' ta muc' mi muc' bu tijbil sjol yo'on yu'un li Jtote, ja' ti listac talele. Li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue, mi ichamique, ta

jcha'cuxesanic ta slajeb c'ac'al. ⁴⁵ Jech la sts'ibaic comel li buch'utic iyalic sc'op Dios ta vo'onee: “Scotolic ch- ac'bat sna'ic yu'un Dios ti buch'u ta xcoltavane”, xi ono'ox ts'ibabil. Jech scotol buch'utic tsc'an tsna'ique, ja' ta x'ac'bat sp'ijilic yu'un li Jtote jech chiyich'ic ta muc'.

⁴⁶ Muc buch'u yiloj li Diose. Jtuc no'ox quiloj yu'un te liquemun talel ta stojol. ⁴⁷ Melel li c'usi chacalbeique, li buch'utic ta sch'unic ti tacbilun talel yu'un li Diose ja' ta xcuxiic o sbatel osil. ⁴⁸ Jo'on vajun ya'el yu'un ta jventa jo'on chacuxiic o sbatel osil. ⁴⁹ C'alal la sve'ic manavaj li te ta taqui jamaltic li jtotic jme'tic ta vo'onee, muc bu xcuxiic o sbatel osil. ⁵⁰ Li vaj ta xcale ja' te liquem talel ta vinajel. Li buch'utic ta sve'ique ja' ta xcuxiic o sbatel osil. ⁵¹ Jo'on li vajun ya'ele yu'un te liquemun talel ta vinajel. Ta jventa jo'on chacuxiic o sbatel osil. Scotol buch'utic ta sve'ic li vaj ta xcale, ja' ta xcuxiic o sbatel osil. Li vaj li chcaq'ue ja' li jbec'tale. Ta xcac' ta sventa xu' ta xcuxiic o sbatel osil scotol li crixchanoetique —xi li Jesuse.

⁵² Li jchi'iltac ta israelale jech laj yalbe sbaic:
—¡C'u ma sba chiyac'butic jlajestic li sbec'tale!
—xut sbaic.

⁵³ Li Jesuse jech itac'av:
—Melel li c'usi chacalbeique, mi muc bu alajesoic li jbec'tale, jo'on li co'ol crixchanoutique, mi muc bu avuch'oic li jch'ich'ele, mu xacuxiic o sbatel osil. ⁵⁴ Li buch'utic ta slajesic li jbec'tale schi'uc ta xuch'ic li jch'ich'ele ta xcuxiic o sbatel osil. Mi ichamique, ta jcha'cuxesanic ta slajeb c'ac'al. ⁵⁵ Li jbec'tale co'ol schi'uc lequil ve'lil ya'el. Li jch'ich'ele co'ol schi'uc lequil jo' ya'el jech

chacuxiic o sbatel osil. ⁵⁶ Li buch'utic ta slajesic li jbec'tale schi'uc ta xuch'ic li jch'ich'ele ja' te jchi'uquic o, jech te oyun o ta yo'onic e'uc. ⁵⁷ Li Jtot ti listac talele cuxul o sbatel osil. Ja' no'ox jechun e'uc, cuxulun o sbatel osil ta sventa li Jtote. Ja' no'ox jechic e'uc li buch'utic chislajesique, ta jventa jo'on ta xcuxiic o sbatel osil. ⁵⁸ Li vaj ta xcale ja' te liquem talele ta vinajel. Ma'uc jech sba jech chac c'u cha'al li manavaj ti la sve'ic li jtotic jme'tic ta vo'onee. C'alal la sve'ic manavaj li jtotic jme'tic ta vo'onee, muc bu xcuxiic o sbatel osil. Yan li avie li buch'utic ta sve'ic li vaj ta xcale ja' ta xcuxiic o sbatel osil —xi li Jesuse.

⁵⁹ Ja' jech laj yal Jesús li c'alal ichanubtasvan ta sch'ulnaic li jchi'iltac ta israelal li te ta Capernaume.

Ja' sc'oplal ti ja' no'ox Jesús chijyalbutic ti c'u sba chijcuxiutic o sbatel osile

⁶⁰ Ep li jchi'iltac ta israelal la schi'inic jujun c'ac'al li Jesuse, pero c'alal iya'iic li c'u sba ichanubtasvane, jech laj yalic:

—Altic chal ti liquem talele ta vinajele. Mu jch'untic ti ava'i sba chale —xiic.

⁶¹ Li Jesuse sna'oj ti oy jchi'iltac ti mu sch'unic li c'usi laj yale. Jech la sjac'be:

—¿Mi chopol ava'iic li c'usi laj cale? ⁶² ¿C'u chavalic mi la avilic ti chimuy batel li bu liquemun talele, jo'on li co'ol crixchanoutique? ⁶³ Ja' persa sc'an chach'unic li c'usi chcale yo' jech chacuxiic o sbatel osil. Ja' jech smelol li c'usi laj calboxuque. Ma'uc to uts li c'ustic chapasique. ⁶⁴ Pero mu acotolicuc chach'unic —x'utatic yu'un li Jesuse.

C'alal lic stsac yabtel li Jesuse, sna'oj xa ono'ox li buch'utic mu sch'unic ti ja' Jcoltavaneje schi'uc li buch'u ta x'ac'van ta c'abale. ⁶⁵ Li Jesuse jech laj yalbuncutic jcotolcutic:

—Laj ono'ox calboxuc ti muc buch'u xu' chiyich' ta muc' mi muc bu tijbil sjol yo'on yu'un li Jtote —xijyutcutic.

⁶⁶ Ja' yu'un ep jchi'iltac laj yictaic comel li Jesuse, ja' li buch'utic co'ol to'ox la jchi'incutique. Mu xa bu la schi'inic batel. ⁶⁷ Li Jesuse jech la sjac'buncutic, jo'oncutic li lajchavo'uncutique:

—Li jo'oxuque ¿mi chac'an chavictaicun e'uc? —xijyutcutic.

⁶⁸ Itac'av li Simón Pedroe:

—Cajval, ¡bu xa chba jac'cutic ta yan! Atuc no'ox xana' li c'u sba chijcuxicutic o sbatel osile. ⁶⁹ Li jo'oncutique jch'unojcutic. Jna'cutic ti jo'ot li Cristoote, ti t'ujbilot yu'un Dios ti chaventain-uncutique. Jo'ot Snich'onot li cuxul Diose —xi li Pedroe.

⁷⁰ Itac'av li Jesuse:

—Jo'on la jt'ujoxuc li lajchavo'oxuque pero oy junoxuc ti ja' ventainbil yu'un li pucuje —xijyutcutic.

⁷¹ Ja' Judas li laj yalbe sc'oplale, ja' li snich'on Simón Iscariotee, yu'un ja' ta x'ac'van ta c'abal. Li Judase ja' jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac Jesús ti lajchavo'uncutique.

7

Ja' sc'oplal ti muc bu x'ich'e ta muc' yu'un yits'inabtac li Jesuse

¹ Ta ts'acal ixanav ta scotol jteclumetic li ta Galilea balumil li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Li Jesuse mu sc'an chbat ta Judea balumil yu'un li j'abteletic cu'uncutique te yacal tsnopbeel sc'oplal c'u sba tsmilic. ² Po'ot xa'ox jun q'uin yu'un li jchi'iltac ta israelale li te ta Jerusaleme. Ja' li q'uin ti ta smeltsanan syaxnaic ti ta x'ochic o li jchi'iltaque. ³ Li Jesuse jech i'albat yu'un li yits'inabe:

—Mu xavicta aba, batic ta Judea. Yu'un c'alal ta xilic ti ep chavac' ta ilel atsatsalaju'el li te ta q'uine, jech más chayich'ic o ta muc' li buch'utic sch'unojic xa la ac'ope. ⁴ Li buch'u ta sc'an ta xpuc sc'oplale mu ta muculuc ta spas li c'u sba yabtele. Mi ja' avabtel o ti jech chapase, ac' aba ta ilel ta stojol scotol crixchanoetic —xiic.

⁵ Li yits'inabtaque mu sch'unic e'uc ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chventainvan li sbanquillique. ⁶ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Muc to bu tsta sc'ac'alil ti chibat ta q'uine. Li jo'oxuque c'uc no'ox ora xu' chabatic. ⁷ Li crixchanoetique muc bu chopol chayilic li jo'oxuque. Yan li jo'one chopol chiyilic yu'un jo'on ta xcalbeic ti chopol li c'ustic ta spasique. ⁸ Li jo'oxuque batanic li ta q'uine. Yan li jo'one muc to bu chibat yu'un muc to bu tsta sc'ac'alil ti chibate —xi li Jesuse.

⁹ C'alal jech laj yalbe li yits'inabtac li Jesuse, te lijoc'tsajcutic ta Galilea schi'uc Jesús, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique.

Ja' sc'oplal ti i'ay ta q'uin li Jesuse, ja' li q'uin ti ta x'ochic ta syaxnaique

¹⁰ Batemic xa'ox ta q'uin li te ta Jerusalén li yits'inabtac li Jesús li c'alal lijbatcutic e'uc schi'uc li Jesuse. Muc bu la jchi'incutic batel li crixchanoetique. Jtuccutic no'ox lijbatcutic yu'un mu sc'an xac' sba ta ilel li Jesuse. ¹¹ Li j'abteletic cu'uncutic, jo'oncutic li j'israeluncutique, te oyic ta q'uin ta sa'ic li Jesuse. Jech ta sjac'ulanbeic li crixchanoetique:

—¿Bu oy xana'ic li Jesuse? —xiic.

¹² Scotol li j'ilq'uinetique naca ja' sbel yeic li Jesuse. Oy buch'utic jech laj yalic:

—Toj lec yo'on —xiic.

Oy yan jech laj yalic:

—¿Muc bu lec! Ja' jlo'lovanej —xiic.

¹³ Pero mu junuc buch'u tsjamal'al li Jesuse yu'un ta xi'ic li ta j'abteletic cu'uncutique.

¹⁴ C'alal yoxibal xa'ox c'ac'al liquem q'uine, ibat ta muc'ta ch'ulna li Jesuse. C'ot chanubtasvanuc ta yamaq'uil li muc'ta ch'ulnae. Te jchi'ucutic ti yajchanbalajeltacuncutique. ¹⁵ Li j'abteletique toj ch'ayel no'ox yo'onic li c'u sba ichanubtasvan li Jesuse. Jech laj yalic:

—¿Bu ischan li jchi'iltic li'i yu'un muc buch'u la schanubtas cu'untic? —xiic.

¹⁶ Li Jesuse jech laj yal:

—Ma'uc jc'op jtuc li li' chichanubtasvan oe. Ja' sc'op stuc li Diose, ja' ti listac talele. ¹⁷ Li buch'u tsc'an tspas li c'usi ta sc'an li Diose, ta x'ac'bat sna' mi ja' sc'op Dios li chcale, mi jc'op no'ox jtuc. ¹⁸ Li buch'u ta xchanubtasvan o li c'usi ta snop stuque, ja' no'ox ta sc'an ich'el ta muc' stuc. Li jo'one ta xcac' ta ich'el ta muc' li Diose, ja' ti listac talele. Muc bu chilo'lovan. Ja' melel li c'usi chcale.

19 'Li Moisés li iyal sc'op Dios ta vo'onee la sts'ibaboxuc comel li mantaletique. Pero mu junuc buch'u sch'unoj jech chac c'u cha'al ta xal li mantaletique. Ti ach'unojicuc li mantaletique, muc bu chanopic chamilicun ti jechuque —xi li Jesuse.

20 Jech itac'avic li jchi'iltaque:

—Ochem pucuj ta ajol taje. ¿Buch'u chac smilot? —xutic.

21 Itac'av li Jesuse:

—Jun no'ox vinic la jcolta ta sc'ac'alil ta jcuxtuc pero acotolic toj ch'ayel no'ox o avo'onic. 22 Li Moisesse laj yalboxuc ti chavaq'uic ta ich'el circuncisione, pero ma'uc ba'i i'albat li Moisesse. Ja' ba'i i'albat li jtotic jme'tic ta más vo'onee. Li jo'oxuque ac'o mi ta sc'ac'alil ta jcuxtuc, chavac'beic yich' circuncisión li unetic li yich'ojic xa vaxaquib c'ac'ale. 23 Ti chavaq'uic circuncisión ta sc'ac'alil ta jcuxtique yo' jech mu xap'ajbeic smantal li Moisesse, ¿c'u cha'al chopol chavilicun ti la jcolta jun jchi'iltic li ta sc'ac'alil ta jcuxtique? 24 Muc bu lec mi chatic'beic smul ta ora jun vinique. Ja' sc'an chanopic mi melec ti chopol li c'usi la spase —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti mu jmojuc yo'onic li crixchanoetic ta stojol li Jesuse

25 Oy jayvo' li jchi'iltac li te nacalic ta Jerusalene jech laj yalic:

—¿Mi ma'uc li vinic li'i ti ta sa'ic li j'abteletic cu'untic ti chac smilique? 26 Q'uelavilic, li' to ta xchanubtasvan ta jtojoltique. Pero mu c'usi ta x'albat yu'un li j'abteletique. ¿Mi yu'un sch'unojic

xa ti ja' li t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal sventainutique? ²⁷ Li jo'otique jna'ojtic ti bu liquem tael li vinic li'i. C'alal ta xtal li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti chisventainutique, muc buch'u sna' bu ta xlic tael —xut sbaic.

²⁸ Li Jesuse tsots ic'opoj li te ta yamaq'uil li muc'ta ch'ulna ta Jerusalén li c'alal ichanubtasvane. Jech iyal:

—Xavojtaquinicun ti avalojique. Ana'ojic li bu liquemun tael ti avalojique. Pero mu ta jmantaluc jtuc ti litale. Ja' listac tael li Diose, ja' melet li sc'ope. Pero mu xavojtaquinic li jo'oxuque. ²⁹ Li jo'one xcojtaquin yu'un ja' te liquemun tael ta stojol. Ja' listac tael li'i —xi li Jesuse.

³⁰ Chac stiq'uic o ta chuquel li Jesuse, pero muc buch'u tsatsac yu'un muc to bu c'otem sc'ac'alil ta stsaquic. ³¹ Pero oy ep buch'utic la sch'unic ti ja' xa li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque. Jech laj yalic:

—Li jchi'iltic li'i chac' ta ilel ep stsatsal sju'el jech chac c'u cha'al sc'oplal ta spas li buch'u sc'oplal ono'ox chtal sventainutique. Ja' xa li li' oye —xiic.

Ja' sc'oplal ti laj yalbeic yajmayoltaquic li j'abteletic ti ac'o stsaquic li Jesuse

³² Li jfariseoetique iya'iic ti ja' jech ta xlo'ilajic li buch'utic la sch'unic xa ti ja' Jesús li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque. Ja' yu'un li banquial paleetique schi'uc li jfariseoetique laj yalbeic jayvo' yajmayolic ti ac'o stsaquic li Jesuse. ³³ Li Jesuse jech laj yalbe li jchi'iltaque:

—Mu xa jaluc li' jchi'ucoxuque. Ta xa xibat li yo' bu oy li buch'u listac talele. ³⁴ Li jo'oxuque chasa'icun pero mu xataicun. Li yo' bu chibate mu xu' chabatic tey e'uc li jo'oxuque —xi li Jesuse.

³⁵ Li j'abteletic cu'uncutique jech lic yalulanbe sbaic:

—¿Bu chbat ti yaloj ti mu xa jtatique? ¿Mi ja' nan te chbat li yo' bu oy li jchi'iltactic li spucuj sbaic batel ta yosilal li jgreaciaetique? ¿Mi ja' nan chba schanubtas li jgreaciaetique? ³⁶ ¿C'u sba smelol taje ti jech laj yale: “Chasa'icun pero mu xataicun. Li yo' bu chibate mu xu' chabatic tey e'uc li jo'oxuque”, ti xijyututique? —xut sbaic.

Ja' sc'oplal ti jech chac c'u cha'al nio' ta xvinaj slequil yo'onic li buch'utic ta sch'unique

³⁷ Ta muc'ta q'uine la sva'an sba ta o'lol crixchanoetic li Jesuse. Tsots ic'opoj, jech laj yalbe li jchi'iltaque:

—Li buch'utic ta sa'ulanic li c'u sba xu' ta xtuq'uibic jech chac c'u cha'al ta sa'ulan jo' yuch' mi chtaquij sti'e, ac'o yich'icun ta muc'. Jo'on ta jtuq'uibtasbe yo'onic. ³⁸ Li buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, jech ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ts'ibabil ta sc'op li Diose: “Li slequil li yo'onique ja' jech chac c'u cha'al li nio' ti te xnixnun oe”, xi ts'ibabil —xi li Jesuse.

³⁹ Ti jech laj yal Jesuse, ja' laj yalbe sc'oplal yabtel li Ch'ul Espíritu li sc'oplal ono'ox ta x'ac'bat ta yo'onic li buch'utic ta sch'unic ti ja' Yajcolta-vanejic li Jesuse. Pero muc to'ox bu talem li Ch'ul Espíritue yu'un muc to'ox bu sutem batel ta vinajel li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti la svoq'uilan sbaic ta c'op li j'israeletic ta stojol li Jesuse

⁴⁰ C'alal iya'iic li jchi'iltac ta israelal li c'usi laj yal li Jesuse, oy buch'utic jech laj yalic:

—Ta melel ja' xa li buch'u ti sc'oplal ono'ox chtal yal li sc'op Diose —xiic.

⁴¹ Oy yan jech laj yalic:

—Li'i ja' xa li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti sc'oplal ono'ox chtal sventainutique —xiic.

Oy yan jech laj yalic:

—Mu teuc chlic tael ta Galilea li buch'u sc'oplal chtal sventainutique. ⁴² Chal ta sc'op Dios ti te ta xvoc' ta Belene yu'un ja' snitilul David ta vo'onee. Ja' te ta xvoc' li yo' bu ivoc' li Davide —xiic.

⁴³ Ja' yu'un la svoq'uilan sbaic ta c'op li jchi'iltac ta stojol li Jesuse. ⁴⁴ Oy buch'utic chac stsaquic li Jesuse pero muc buch'u stsac.

Ja' sc'oplal ti laj yalic li mayoletic ti muc buch'u jech ta xlo'ilaj jech chac c'u cha'al chlo'ilaj li Jesuse

⁴⁵ Li mayoletique isutic ta stojol li banquialal paleetique schi'uc li jfariseoetique. Jech ijac'batic:

—¿C'u cha'al muc bu xatsaquic tael? —x'utatic.

⁴⁶ Itac'avic li mayoletique:

—Yu'un muc buch'u jech chlo'ilaj jech chac c'u cha'al chlo'ilaj li vinique —xiic.

⁴⁷ Jech i'albatic yu'un li jfariseoetique:

—¿Mi lalo'loatic e'uc li jo'oxuque? ⁴⁸ Mu junuc j'abteletic cu'untic sch'unojic ti ja' xa li buch'u sc'oplal ti chisventainutique. Mi jo'cuncutic muc bu jch'unojcutic. ⁴⁹ Li jchi'iltactic li te tsobolic ta stojol li Jesuse mu sna'ic li c'usi ta xal li mantaletique. Ich'ayic xa o —xiic li jfariseoetique.

⁵⁰ Te oy e'uc li Nicodemoe, ja' li buch'u a sc'opon ta ac'ubal li Jesuse, yu'un ochem ta fariseoal e'uc. Li Nicodemoe jech laj yal:

⁵¹ —Mu xu' ta xcac'betic yich' vocol jun jchi'iltic mi muc bu ca'iojtic li c'usi ta xale, schi'uc mi mu to jna'tic ti c'usi smule. ¿Mi mu jechuc ta xal li mantaletic cu'untique? —xi li Nicodemoe.

⁵² Jech laj yalbeic li Nicodemoe:

—¿Mi yu'un te liquemot talel ta Galilea e'uc li jo'ote? Q'uelo li sc'op Diose jech chana' o ti mu junuc li buch'u ta xal sc'op Dios ti te chlic talel ta Galileae —xutic.

⁵³ Isutic batel ta snaic.

8

Ja' sc'oplal ti laj yiq'uic talel ta stojol Jesús jun jmulivajel antse

¹ Li Jesuse ibat ta vits Olivatic. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ² Ta sob ta yoc'omal lijsutcutic talel schi'uc li Jesuse, te lij-batcutic nojtoc li ta muc'ta ch'ulna li ta Jerusalene. Ep jchi'iltac italic ta stojol Jesús. Ichoti li Jesuse, lic chanubtasvanuc. ³ Te italic e'uc jayvo' li buch'utic sp'isoj sbaic ta jchanubtasvanej ta smantaltac li Diose schi'uc jayvo' li jfariseoetique. Te yic'oijc talel jun ants. Li antse yacal ta mulivajel istaic. C'ot yaq'uic ta stojol Jesús ta o'lol crixchanoetic. ⁴ Jech laj yalbeic li Jesuse:

—Jchanubtasvanej, li ants li'i yacal ta mulivajel ijtaicutic. ⁵ Li Moisés li iyal sc'op Dios ta vo'onee yalojbutic mantal ti ac'o ac'batuc ton li buch'u jech ta spase. ¿C'usi chanop e'uc li jo'ote? —xutic.

⁶ Ti jech laj yalbeic li Jesuse, yu'un tsq'uelbeic yo'on yu'un chac sa'beic smul. Li Jesuse la snijan sba, la sts'iba balumil ta sbic'tal sc'ob. ⁷ Ti mu xla j yo'onic ta sjaq'uele, jech la stuq'uibtas sba li Jesuse, jech laj yal:

—Mi oy buch'u junucal ti mu'yuc amulique, ja' ba'i ac'o yac'be ton li antse —xut.

⁸ La scha'nijan sba nojtoc li Jesuse, la scha'ts'iba nojtoc li balumile. ⁹ C'alal iya'ic ti jech laj yal Jesús li j'abteletique, ic'opoj yo'onic ta scoj li smulique. Ta jujuntal iloq'uic batel. Ja' ba'i iloq'uic batel li buch'utic más molic xae. Ja' xa no'ox te icom li Jesús schi'uc li ants li te ta o'lol crixchanoetique. ¹⁰ Li Jesuse la scha'tuq'uibtas sba, iyil ti muc xa bu te oyic li buch'utic laj yiq'uic talel li antse, ja' xa no'ox stuc te oy li antse. Li Jesuse jech laj yalbe li antse:

—Li buch'utic laj yalic amule ibatic xa. Muc buch'u laj yac'bot ton ta scoj la amule —xut.

¹¹ Itac'av li antse:

—Mu'yuc, tata —xi.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ja' jechun e'uc, muc bu chacac'be avich' vocol ta scoj la amule. Batan, mu xa me xasa' amul —x'utat batel li antse.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Li jo'one co'ol schi'uc xojobal c'oc'un ya'el”, xi

¹² Li Jesuse ichanubtasvan nojtoc, jech laj yal:

—Li jo'one co'ol schi'uc xojobal c'oc'un ya'el ta atojolic, jo'oxuc ti oyoxuc ta ic'al ac'ubal ya'el ta scoj li mulile. Li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue ta xictaic spasel li mulile. Ja' xa ta spasic li c'ustic

leque yu'un jo'on ta jcoltaic, jech ta xcuxiic o sbatel osil —xi.

¹³ Li Jesuse jech i'albat yu'un li jfariseoetique:

—Li jo'ote atuc no'ox chaval ac'oplal. Mu'yuc avajtextico jech mu jch'uncutic li c'usi chavale —xutic.

¹⁴ Itac'av li Jesuse:

—Ac'o mi chavalic ti jtuc no'ox ta xcal jc'oplale, pero ja' melez li c'usi chcale. Yu'un jna'oj ti bu liquemun talele, jna'oj ti bu chibate. Li jo'oxuque mu xana'ic ti bu liquemun talele, jech mu xana'ic bu chibat nojtoc. ¹⁵ Li jo'oxuque chanopic ti crixchanoun no'oxe jech chasa'becun jmul. Li jo'one muc buch'u ta jsa'be smul. ¹⁶ Mi oy buch'u ta xcalbe ti oy smule, yu'un xa ono'ox oy smul. Yu'un mu jtucuc no'ox ta jnop ti oy smule; ja' co'ol ta xcalcutic jchi'uc li Jtote, ja' ti listac talele.

¹⁷ Li mantaletic li avich'ojique ta xal ti ja' to xu' chach'unic mi jmoj sc'opic li cha'vo' texticoetique.

¹⁸ Li jo'one ta xcal jc'oplal jtuc. Pero ja' jech ta xal jc'oplal e'uc li Jtote, ja' ti listac talele —xi li Jesuse.

¹⁹ Li jfariseoetique jech la sjac'beic li Jesuse:

—¿Bu oy la atot chavale? —xutic.

Itac'av li Jesuse:

—Mu xavojtaquinicun, jech mu xavojtaquinic e'uc li Jtote. Ti xavojtaquinicune, jech xavojtaquinic e'uc li Jtote —xut.

²⁰ Ja' jech laj yal Jesús li c'alal ichanubtasvan li ta yut jc'ol ch'ulna li yo' bu laj yaq'uic smoton Dios li jchi'iltaque. Pero muc buch'u tal stsaquic li Jesuse yu'un muc to bu c'otem sc'ac'alil ti ta stsaquee.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Li bu chibate mu xu' chabatic tey e'uc”, xi

²¹ Li Jesuse jech laj yalbe nojtoc li jchi'iltac ta israelale:

—Li jo'one chibat. Chasa'icun pero mu xataicun. Te acuchoj amulic chachamic. Li bu chibate mu xu' chabatic te li jo'oxuque —xi.

²² Jech laj yalbe sbaic li jchi'iltaque:

—¿Mi yu'un nan ta smil sba stuc ti ava'i sba chale: “Li bu chibate mu xu' chabatic tey li jo'oxuque”, ti xijyututique? —xut sbaic.

²³ Li Jesuse jech iyal:

—Li jo'oxuque li' lach'iic lac'opojic ta sba balumile; li jo'one liquemun talel ta vinajel, ja' yu'un mu co'oluc ta jnoptic. ²⁴ Ti laj calboxuc ti te acuchoj amulic chachamique, yu'un mu xach'unic ti jo'on chajcoltaique, ja' yu'un te acuchoj o amulic chachamic —xi li Jesuse.

²⁵ Jech lic sjaq'uic nojtoc li j'abteletique:

—¿Buch'uot cha'a? —xutic.

Itac'av li Jesuse:

—Ja' no'ox jech chac c'u cha'al laj calboxuc ta ba'ie. ²⁶ Ac'o mi oy ep li c'usi xu' chacalbeique, ac'o mi oy amulic ti xu' chacalbeique pero muc to bu chacalbeic. Yu'un ja' no'ox chacalbeic li c'usi albilun yu'un li Jtote, ja' ti listac talele. Li Jtote ja' melel li c'usi chale —xi li Jesuse.

²⁷ Ta sventa ti mu sch'unic ti te liquem talel ta vinajel li Jesuse, jech muc bu xa'ibeic o smelol ti ja' laj yalbe sc'oplal li Jtotic Diose. ²⁸ Li Jesuse jech laj yalbe nojtoc:

—C'alal chajoc'anicun ta cruz, jo'on li co'ol crixchanoutique, ja' to te chana'ic o ti jo'on Avajcolta-vanejicune. Schi'uc chana'ic ti ja' no'ox laj calboxuc li c'u sba yalobjun li Jtote, ja' ti listac talele. ²⁹ Li Jtote li' jchi'uque, mu xiyicta yu'un scotol c'ac'al ta jpasbe li c'usi ta sc'ane —xi li Jesuse.

³⁰ C'alal jech laj yal li Jesuse, ep buch'utic la sch'unic ti ja' xa li buch'u sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque.

Ja' sc'oplal li buch'utic snich'nab li Diose schi'uc li buch'utic snich'nab li pucuje

³¹ Li Jesuse jech laj yalbe li jchi'iltac ta israelal ti la sch'unic ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chventainvane:

—Mi chach'unic ta j'ech'el li c'usi laj calboxuque, jech ta xvinaj ti ta melel cu'unoxuque. ³² Jech chana'ic ti ja' melel li c'usi laj cale. Ta sventa li j'op ti ja' melele jech chaloq'uic o ta jtunel —xi li Jesuse.

³³ Itac'avic:

—Li jo'oncutique ja' jnihilulcutic li Abrahame. Mu junuc buch'u ochem ta jtunel cu'uncutic. ¿C'u cha'al jech chaval: “Jech chaloq'uic o ta jtunel”, ti xachie? —xutic.

³⁴ Itac'av li Jesuse:

—Melel li c'usi chacalbeique, scotol li buch'utic ta sa'ulan smulique ja' te oyic ta jtunel yu'un li smulique. ³⁵ Li buch'utic ochemic ta jtunele mu c'usi ta x'ac'batic yu'un li yajvalique, ja' no'ox jayib c'ac'al ta x'ac'bat sventainic. Yan li nich'oniletique ta x'ac'batic o ta j'ech'el scotol li c'ustic oy yu'un li stotique. ³⁶ Jo'on li snich'onun li Diose, mi jo'on chajloq'uesic ta jtunel yu'un li

mulile, ta mehel chaloq'uic o ta j'ech'el. ³⁷ Mehel ja' anitilulic li Abrahame pero mu co'oluc avo'onic achi'uquic yu'un chac amilicun. Naca milvanej no'ox batem ta avo'onic ta scoj ti mu xc'ot ta avo'onic li jc'ope. ³⁸ Li jo'one ja' no'ox ta xcal li c'ustic quiloj ta stojol li Jtote. Li jo'oxuque ja' chapasic li c'usi chayalbeic la atotique —x'utatic yu'un li Jesuse:

³⁹ Itac'avic:

—Ja' co'ol jch'unojcutic jech chac c'u cha'al li jnitilulcutic Abrahame —xiic.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ti jechuc ach'unojic jech chac c'u cha'al li Abrahame, chapasic jech chac c'u cha'al la spas li Abraham ti jechuque. ⁴⁰ Li avie chac'an chamilicun yu'un laj calboxuc ava'iic li c'usi mehel ti laj yalbun talel li Diose. Li Abrahame muc bu jech la spas. ⁴¹ Jo'oxuque ja' chapasbeic yabtel la atotique —xut.

Itac'avic:

—Li jo'oncutique ma'uc tsohbil unenuncutic. Jun no'ox li jtotcutique, ja' li Diose —xiic.

⁴² Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ti ja'uc atotic li Diose, c'uxun ta avo'onic ti jechuque. Yu'un te liquemun talel ta stojol li Diose. Mu ta jmantaluc jtuc ti litale; ja' listac talel li Diose. ⁴³ Ti mu xava'ibeic smelol li jc'ope, yu'un mu ono'ox xac'an xava'iic. ⁴⁴ Li jo'oxuque ja' atotic li pucuje. Ja' no'ox batem ta avo'onic chapasic li c'ustic ta sc'an li pucuje. Yu'un li stuque jmilvanej ono'ox li c'alal ilic li balumile, ja' jech c'alal tana. Mu sc'an li c'usi melele yu'un chopol ono'ox li yo'one. Stalel ono'ox ti jutc'ope. Ja' banquial

jutc'op o. ⁴⁵ Li jo'one ja' melel li c'usi chacalbeique, pero mu xach'unic. ⁴⁶ Li jo'oxuque mu xatabecun jmul. Melel li jc'op li laj calboxuque. ¿C'u cha'al mu xach'unbecun? ⁴⁷ Li buch'utic snich'nabtac li Diose ta xich'beic ta muc' li sc'op li Diose. Ti mu xavich'ic ta muc' li sc'op Diose, yu'un ma'uc snich'naboxuc li Diose —x'utatic yu'un li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Li c'alal muc to'ox bu voq'uem li Abrahame, te ono'ox oyun”, xi

⁴⁸ Itac'avic li jchi'iltac ta israelale, jech laj yalbeic li Jesuse:

—Ja' melel li c'usi la jnopcutique. Li jo'ote jsamariaail vinicot. Ochem pucuj ta avo'on —xi la sna'leic li Jesuse.

⁴⁹ Itac'av li Jesuse:

—Muc bu ochem pucuj ta co'on. Ja' ta xcac' ta ich'el ta muc' li Jtote. Li jo'oxuque mu xavich'icun ta muc'. ⁵⁰ Pero mu jtucuc no'ox ta xcac' jba ta ich'el ta muc'. Ja' chiyac' ta ich'el ta muc' e'uc li Jtote. Li buch'utic mu xiyich'ic ta muq'ue ja' chich'bat sc'opic yu'un li Jtote. ⁵¹ Melel li c'usi chacalbeique, li buch'utic ta xac' ta yo'onic li jc'ope ja' muc bu ta xcham —xi li Jesuse.

⁵² Li jchi'iltaque jech laj yalbeic li Jesuse:

—Jna'ojcutic xa ti ta melel ochem pucuj ta avo'one. Li jnitolulcutic Abrahame icham. Ichamic e'uc li buch'utic iyalic sc'op Dios ta vo'onee. Li jo'ote chaval ti muc bu ta xcham li buch'utic ta xac' ta yo'onic la ac'ope. ⁵³ ¿Mi yu'un jo'ot más tsots avabtel avich'oj ti avaloje? Li jnitolulcutic Abrahame más tsots yabtel iyich' pero icham. Ichamic e'uc li buch'utic iyalic sc'op

Dios ta vo'onee. Li jo'ote ¿bu talemot ti avaloje?
—xutic.

⁵⁴ Itac'av li Jesuse:

—Ti jtucuc no'ox ta xcac' jba ta ich'el ta muq'ue, xu' mu xach'unic. Pero mo'oj. Ja' chiyac' ta ich'el ta muc' li Jtote, ja' li Dios avu'unic ti avalojique.

⁵⁵ Pero mu xavojtaquinic. Li jo'one xcojtaquin. Mi ta xcal ti mu xcojtaquine, ta jut c'op jech chac c'u cha'al chajutic c'op li jo'oxuque. Li jo'one xcojtaquin li Diose, ta jch'unbe li c'ustic chiyalbune.

⁵⁶ La anitilulic Abraham ti chavalique, xmuybaj no'ox yu'un ya'iojbun jc'oplal ti chitale. Isch'un ti chitale jech xmuybaj o —xi li Jesuse.

⁵⁷ Li j'abteletic cu'uncutique jech laj yalbeic li Jesuse:

—Muc to bu avich'oj lajuneb yoxvinic (50) jabil. ¿C'uxi xavojtaquin li Abrahame yu'un queremot to? —xutic.

⁵⁸ Li Jesuse jech itac'av:

—Melel li c'usi chacalbeique, c'alal muc to'ox bu voq'uem li Abrahame, te ono'ox oyun li jo'one —xi.

⁵⁹ La stamic ton li jchi'iltaque yu'un chac smilic ta ton li Jesuse. Li Jesuse ijelav batel ta o'lol crixchanoetic jech muc bu xilic iloc' ta sti' smacol li muc'ta ch'ulnae, ibat.

9

Ja' sc'oplal ti la sjambe sat jun ma'sat vinic li Jesuse

¹ Li yo' bu lijelavcutic batel schi'uc li Jesuse, te iquilcutic jun jchi'ilcutic ta israelal, ma'sat ono'ox

ivoc' li vinique. ² Jo'oncutic li yajchanbalajelta-cuncutique jech la jac'becutic li Jesuse:

—Jchanubtasvanej, ¿buch'u ta smul ti jech ma'sat ivoc' li vinic li'i? ¿Mi ta smul stuc, mi ta smul stot sme'? —xcutcutic.

³ Itac'av li Jesuse:

—Mu ta smuluc stuc, mu ta smuluc stot sme'. Ti jech ma'sat ivoc' li jchi'iltique, yo' jech ac'o vinajuc o sju'el Dios. ⁴ Yo' to cuxulun li' ta balumile, persa ta jpasbe yabtel li Jtote, ja' ti listac talele. Yu'un po'ot xa chimile. ⁵ Ti jayib to c'ac'al li' oyun ta balumile, ja' jechun jech chac c'u cha'al xojobal c'oc' ta atojolic, jo'oxuc li li' oyoxuc ta balumile, yu'un jo'on chacac'be avilic ti xu' chacolic ta jventae —xi li Jesuse.

⁶ C'alal laj yal jech li Jesuse, la stubta balumil, la spas jset' ach'el. Ja' la sbonbe o scha'p'ejel sat li ma'sat vinique. ⁷ Jech laj yalbe:

—Batan, ba poco la asate li te ta stanqueal jo', Siloé sbie —x'utat. Li Siloée ja' “tachil” xi smelol.

Ibat li ma'sate, ba spoc li sate. C'alal isute, lec xa xil osil yu'un ijam xa li sate. ⁸ Jech laj yalbe sbaic li buch'utic te nopol nacalic schi'uque, schi'uc li buch'utic yilojic ti jech ono'ox ma'sat ivoq'ue:

—Li vinic li'i ¿mi ma'uc li buch'u te ono'ox chotol ta xc'anolaje? —xut sbaic.

⁹ Oy jayvo' jech laj yalic:

—Ja' le'e —xiic.

Oy yan jech laj yalic:

—Ma'uc, yu'un no'ox toj jmoj satic —xiic.

Jech laj yal li vinique:

—Jo'on chavilicune —xi.

¹⁰ Jech la sjac'beic:

—¿C'uxi ijam la asate? —xutic.

¹¹ Itac'av li vinique:

—Oy jun jchi'iltic, Jesús sbi, la spas jset' ach'el, ja' la sbonbun ta jsat. C'alal la sbonbune, jech laj yalbun: “Batan li yo' bu stanqueal jo' Siloé sbie, ba poco la asate”, xiyut. Ba jpoc li jsate, jech ijam o. Li avie xquil xa osil —xi li ma'sat to'oxe.

¹² Jech la sjac'beic:

—¿Bu oy li vinic chavale? —xutic.

Itac'av:

—Mu jna' bu ibat —xi.

Ja' sc'oplal ti ijac'ulanbat yu'un li jfariseoetic ti c'u sba ijam sat li vinique

¹³ Laj yiq'uic batel li vinic li ma'sat to'oxe, te ba yaq'uic ta stojol li jfariseoetique. ¹⁴ Ja' o sc'ac'alil ta jcuxcutic li c'alal la spas jset' ach'el li Jesuse ti la sjambe o sat li ma'sate. ¹⁵ Li jfariseoetique la sjac'beic nojtoc li vinique:

—¿C'u sba ijam la asate? —xutic.

Itac'av li vinique:

—La sbonbun ach'el ta jsat. Ts'acal to ba jpoc li jsate. Ja' yu'un xquil xa osil —xi.

¹⁶ Oy jayvo' jfariseoetic jech laj yalic:

—Muc bu yich'oj ta muc' Dios li vinic chavale yu'un mu schabi li sc'ac'alil ta jcuxtique —x'utat.

Oy yan jech laj yalic:

—Li buch'u oy smule mu xu' ta sjambe sat ma'satetic jech chac c'u cha'al ta spas li vinic taje —xiic.

Yantic o iyalic jujunic li jfariseoetique. ¹⁷ La scha'jac'beic nojtoc li vinique:

—Li jo'ote ¿buch'u ti avaloj li la sjambot asate? —xutic.

Itac'av li vinique:

—Li jo'one ta xcal ti ja' jun li buch'utic ti ja' yabtelic ta xalic li sc'op Diose —xi.

¹⁸ Li jfariseoetique muc bu sch'unic ti ja' li ma'sat to'oxe li vinic ti ijam xa sate. Ja' to c'alal ba yic'beic talem li stot sme'e, ja' to isch'unic ti ja' li ma'sat to'oxe. ¹⁹ C'alal ic'ot li stot sme'e, jech la sjac'beic:

—¿Mi ja' avol anich'onnic li'i li ma'sat ono'ox ivoc' ti chavalique? ¿C'u sba ijam li sat ti xil xa osile? —xutic.

²⁰ Itac'av li stot sme'e:

—Ja' col jnich'oncutic, ja' li ma'sat ono'ox ivoq'ue. ²¹ Pero mu jna'cutic c'u sba ijam sat ti xil xa osile. Mu jna'cutic nojtoc ti buch'u ijambat li sate. Jac'beic stuc yu'un oy xa sch'ulel —xiic.

²² Ti jech laj yalic li stot sme'e, yu'un ta xilic o li ta j'abteletic cu'uncutique. Yu'un li j'abteletic cu'uncutique smeltsanojbeic xa sc'oplal ti ta j'ech'el mu xu' ta x'ochic ta ch'ulna li buch'u jamal ta xalbeic sc'oplal li Jesuse ti ja' xa li buch'u sc'oplal ono'ox chtal ventainvanuque. ²³ Ja' yu'un ti jech laj yalic li stot sme' li ma'sat to'oxe: “Oy xa sch'ulel, jac'beic stuc”, ti xiic no'oxe.

²⁴ Li j'abteletique laj yiq'uic talem nojtoc li vinic ti ma'sat to'oxe. Jech laj yalbeic:

—Ja' alo ti Dios la scoltaote. Li vinic chavale jna'ojcutic ti mu xich' ta muc' li Diose —xutic.

²⁵ Itac'av li vinique:

—Mu me jna' junbi mi mu xich' ta muc' Dios li vinique. Ja' no'ox me ja' ti ijam xa jsat yu'une —xi.

²⁶ Jech la sjac'beic nojtoc:

—¿C'u laj yut la sjambot la asate? —xutic.

²⁷ Itac'av li vinique:

—Laj xa calboxuc. Mu xach'unic. ¿C'u cha'al ti chac'an chava'iic nojtoque? ¿Mi yu'un chac'an chatijletaic e'uc? —xi.

²⁸ Lic sna'leic, jech laj yalbeic:

—Li jo'ote ja' xa chatijleta li buch'u mu xich' ta muc' li Diose. Li jo'oncutique ja' ta jch'unbecutic li c'usi yaloj Moisés ta vo'onee. ²⁹ Jna'ojcutic ti la sc'opon sbaic schi'uc Dios li Moisesse. Li buch'u chavale mu jna'cutic bu liquem talel —xiic.

³⁰ Itac'av li vinique:

—Labal chca'i ti mu xana'ic bu liquem talele. Yu'un chavilic ti ja' la sjambun li jsate. ³¹ Jna'ojtic ti mu x'ac'bat ta venta sc'op yu'un Dios li buch'utic mu xich'ic ta muq'ue. Li buch'u ta xich' ta muc' li Diose, ti ta spasbe li c'usi ta sc'ane, ta x'a'ibat sc'op yu'un li Diose. ³² C'alal ilic li balumile, jech c'alal to tana, muc buch'u jech ca'iojbetic sc'oplal ti xu' ta sjambe sat li buch'u ma'sat ono'ox ivoq'ue. ³³ Ti manchuc te liquem talel ta stojol Dios li buch'u ta xcale, mu c'usi xu' ta spas ti jechuque —xi li vinique.

³⁴ C'alal jech iya'iique, la sna'leic:

—Li jo'ote ta scoj ti toj chopolote ja' yu'un ma'sat lavoc'. Pero li avie jo'ot xa chac'an chachanubta-suncutic —xutic.

Ja' yu'un la snutsic o loq'uel li ta sch'ulnaique.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti ma'satic ya'el li buch'utic xojsaquinic Dios ti yalojique

³⁵ Li Jesuse laj ya'ibe sc'oplal li vinic ti inutse o loq'uel ta ch'ulnae. Ital li Jesuse, tal sc'opon li vinique. Jech la sjac'be:

—Li jo'ote ¿mi ach'unoj ti talem xa li Snich'on Diose? —xut.

³⁶ Itac'av li vinique:

—Tata ¿bu oy? Ta jch'un —xi.

³⁷ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Li' xa aq'uelojbe sate yu'un jo'on li li' chajc'opone —xut.

³⁸ C'alal iya'i li vinique, la squejan sba ta stojol Jesús, jech laj yalbe:

—Cajval, ta jch'un ti jo'ot Snich'onot li Diose —xi li vinique.

³⁹ Li Jesuse jech laj yalbe li vinique:

—Lital li' ta balumile yo' ac'o vinajuc o li c'u sba yo'onic li crixchanoetique. Li buch'utic ta sc'an ono'ox xojtaquinic li Diose, ja' ta xjambat satic ya'el yu'un ta xojtaquinic. Yan li buch'utic xojtaquinic Dios ti yalojique, ja' ta spasic ta ma'sat ya'el yu'un mu xu' chojtaquinic o —xi.

⁴⁰ Oy jayvo' jfariseoetic te schi'uquic li Jesuse. C'alal iya'iic ti jech laj yal li Jesuse, jech la sjac'beic:

—¿Mi yu'un ma'satuncutic ti avaloje? —xutic.

⁴¹ Itac'av li Jesuse:

—Ti ma'satucoxuque, mu'yuc amulic ti jechuque. Ta scoj ti chavalic ti xavojtaquinic li Diose, ja' amulic o —xi li Jesuse.

10

Ja' lo'il sventa jchabiejchij schi'uc j'elec'chij

¹ Li Jesuse jech laj yal nojtoc:

—Melel li c'usi chacalbeique, li buch'utic mu ta ti' corral ta x'ochique, mi ta xp'itic ochel ta ba corrale, ja' j'elec'chijetic. ² Yan li buch'utic

ta x'ochic ta ti' corrale ja' jchabiejchijetic. ³ Li jchabiej ti'corrale ta sjambe sti' li corrale yo' ac'o ochuc li jchabiejchijetique. Li chijetique xa'ibeic c'u sba sc'opojel li yajchabivanejique. Li jchabiejchijetique ta sbiiltasanic li schijtaquique li c'alal ta sloq'uesic batele. ⁴ C'alal mi la sloq'uesic scotol li jaycot schijtaquique, ja' sbabe ta xbatic li jchabiejchijetique. Te tijil ta xbatic ta spatic li schijique yu'un ta x'a'ibatic li c'u sba sc'opojelic yu'un li schijique. ⁵ Yan mi ta xa'iic ti ma'uc sc'opojel li yajchabivanejiique, mu xbatic. Ta xjatavic comel yu'un ta xa'iic ti ma'uc sc'opojel li yajchabivanejique —xi li Jesuse.

⁶ Ja' jech laj yal ta lo'il li Jesuse. Li jchi'iltaque muc bu xa'ibeic smelol li c'usi i'albatic yu'un li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti lec ta schabian li buch'utic ch-ich'e ta muq'ue

⁷ Li Jesuse jech laj yalbe nojtoc li jchi'iltaque:

—Melel chacalbeic, li buch'utic ta x'ochic ta stojol li Diose, ta jventa jo'on ta x'ochic, jech chac c'u cha'al chijetic li c'alal ta x'ochic ta corrale, ta ti' corral ta x'ochic. ⁸ Scotol buch'utic sp'isoj sbaic ta avajchabivanejic ti ba'i li' ono'ox oyique, naca jlo'lovanejetic. Ja' jechic jech chac c'u cha'al j'elec'chijetic yu'un chac spojbecun li buch'utic ta sc'an chiyich'ic ta muq'ue. Li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue ja' muc bu xac'beic ta venta li sc'op li jlo'lovanejetic. ⁹ Li jo'one co'ol schi'uc ti'corralun ya'el yu'un scotol buch'utic ta sch'unic ti ta xcolic ta jventae, ja' schij Dios ya'el. Ja' jech chac c'u cha'al chijetic ti lec chabibilic li c'alal ta

xloq'uique schi'uc c'alal ta x'ochique, yo' jech ta sta lec sve'elic, ja' no'ox jechic e'uc li buch'utic ja' xa schijtac Dios ya'ele, lec ta jchabian. Xmuybajic no'ox, mu c'usi yan ta sc'anic.

¹⁰ 'Li j'elec'chije ja' no'ox yabtel ta x'elc'aj, ta xmilvan, ta socvan. Yan li jo'one ja' tal cac'be scuxlejalic sventa sbatel osil, jech lec oyic o. ¹¹ Li buch'u yu'un stuc li chijetique lec ta schabi. Mu sventauc mi ja' te ta xlaj ta bolom li stuque. Ja' no'ox jechun e'uc li jo'one, lec ta jchabi li buch'utic ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune. Ta xcac' jba ta milel ta scojic. ¹² Li buch'u jsa'abtel no'oxe, c'alal ta xtal li bolome, ta xicta comel li sq'uelbalal chijtaque, ta xjatav batel. Jech oy jaycot ta xlaj ta bolom. Li yane chlaj jatavuc ech'el. ¹³ Ti ta xjatavic batel li jsa'abteletique, yu'un no'ox tsa' staq'uinic, ja' yu'un mu c'u sventa o li sq'uelbalal chijtaque.

¹⁴ 'Li buch'u yu'un stuc li chije, lec ta schabi li schijtaque schi'uc lec xojetaquinan. Ja' no'ox jechun e'uc li jo'one, lec ta jchabiic li buch'utic ta sch'unic ti ta xcolic ta jventae. Xcojetaquinic, jech xiyojtaquinic e'uc. ¹⁵ Xcojetaquin jbacutic jchi'uc li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue jech chac c'u cha'al xcojetaquin jbacutic jchi'uc li Jtote. Xiyojtaquin li Jtote, jech xcojetaquin e'uc. Ta xcac' jba ta milel ta scojic li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue. ¹⁶ Oy buch'utic ma'uc jchi'iltactic ta israelal ta xlic sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune. Persa ta xquic'an e'uc. Ta sch'unic e'uc li c'usi ta xcale, jech jmojoxuc xa achi'uquic ti jayvo' chach'unic ti jo'on Avajcoltavanejicune. Jun no'ox Avajchabivanejic acotolic, yu'un jo'on ti Avajchabivanejicune.

¹⁷ 'Toj c'uxun ta yo'on li Jtote yu'un ta xcac' jba ta milel ta scojic li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue. Ts'acal to chicha'cuxi. ¹⁸ Muc buch'u xu' chismil. Ta slequil co'on jtuc ti ta xcac' jba ta milele. Xu' ta xcac' jba ta milel, xu' chicha'cuxi nojtoc yu'un jech yalobjun li Jtote —xi li Jesuse.

¹⁹ Li jchi'iltaque la svoq'uilan sbaic ta c'op ta sventa ti jech laj yal li Jesuse. ²⁰ Oy ep jech laj yalic:

—Ochem pucuj ta yo'on. Chjovi le'e. ¿C'u cha'al lec xa chava'ibeic li c'usi ta xale? —xiic.

²¹ Oy yan jech laj yalic:

—Li buch'u ochem pucuj ta yo'one muc bu lec ta xc'opoj. Mu junuc pucuj xu' ta sjambe sat li ma'satetique —xiic.

Ja' sc'oplal ti chac smilic Jesús li j'israeletique

²² Te ta jteclum Jerusalene ja' xa o q'uin yu'un li jchi'iltac ta israelale. Li q'uine ja' sventa ta sna'ic o ti c'u ora icha'lic tunuc yu'un Dios nojtoc li muc'ta ch'ulnae. Ja' o yora sictic. ²³ Li Jesuse te chanav ta stentennail muc'ta ch'ulna li yo' bu Salomón sbie.

²⁴ Li j'abteletic cu'uncutique te tal set sbaic li yo' bu oy li Jesuse. Jech la sjac'beic:

—¿Jayib to c'ac'al li' chavac' xc'opoj co'oncutique? Mi jo'ot ti t'ujbilot yu'un Dios ti chaventainuncutique, jamal xavalbuncutic —xutic.

²⁵ Itac'av li Jesuse:

—Laj xa calboxuc pero mu xach'unic. La avilic nojtoc ti ep laj cac' ta ilel jtsatsal ju'el ta sventa li Jtote. Jech ta xvinaj o ti jo'on Snich'onun li Diose.

²⁶ Ti mu xach'unique, yu'un mu cu'unucocuc jech chac c'u cha'al laj calboxuc ono'oxe. ²⁷ Li buch'utic cu'une ta xa'iic li c'usi ta xcalbeique.

Xcojtaquinic. Chiyich'ic ta muc'. ²⁸ Chcac' xcuxiic o sbatel osil, jech mu xch'ayic o sbatel osil. Muc buch'u xu' chispojbe loq'uel ta jc'ob. ²⁹ Yu'un ja' yac'objun ta jc'ob li Jtot ti scotol xu' yu'une. Muc buch'u xu' ta spojbeic ta sc'ob li Jtote. ³⁰ Li jo'one jununcutic jchi'uc li Jtote —xi li Jesuse.

³¹ Li j'abteletique ba scha'tamic tadel ton nojtoc yu'un chac smilic ta ton li Jesuse. ³² Jech i'albatic yu'un li Jesuse:

—Naca lec li c'ustic laj cac' avilic ta sventa li Jtote. ¿C'usi ti chopol laj cac' avilic ti chac amilicun ta tone? —x'utatic yu'un li Jesuse.

³³ Itac'avic li j'abteletic cu'uncutique:

—Ma'uc ta sventa li c'usi lec la apas ti chacac'becutic tone. Ja' ta sventa ti chatoy aba ta stojol li Diose. Yu'un crixchanoot no'ox pero chap'is aba ta Dios —xutic.

³⁴ Itac'av li Jesuse:

—Jech ts'ibabil ta sc'op Dios li te avich'ojjique: “Li jo'oxuque jq'uexoloxuc”, x'utatic yu'un Dios li j'abteletic ta vo'onee. ³⁵ “Jq'uexoloxuc”, xi sc'oplalic li buch'utic i'ac'bat yabtelic yu'un Dios ta vo'onee. Mu xlaj sc'oplal ti jech ono'ox yaloj ta sc'op li Diose. ³⁶ “Toj lec ti jech i'albatique”, xachiic. Lec ti jech chavalique. Pero ¿c'u cha'al chavalbecun ti ta jtoy jba ta stojol Dios ti laj cal ti jo'on Snich'onun li Diose? Yu'un jech ac'bil cabtel yu'un li Jtot ti lital li' ta balumile. ³⁷ Mi ma'uc yabtel Jtot ta jpas chavilique, mu me xach'unic ti jo'on Snich'onune. ³⁸ Ac'o mi mu xach'unic ti jo'on Snich'onune, pero ch'unic me ta sventa li c'usi ta jpase yu'un ja' yabtel Jtot ti ta jpase. Jech chana'ic o ti jununcutic jchi'uc li Jtote —xi li Jesuse.

³⁹ Li j'abteletic cu'uncutique chac stsaquic nojtoc li Jesuse. Pero muc bu stsaquic yu'un la svoc' sba batel ta ora li Jesuse.

⁴⁰ Li Jesuse icha'bat nojtoc ta jot uc'um Jordán li yo' bu laj yac' ta ich'el jo' li Juane. Te lijbatcutic e'uc. Te lijoc'tsajcutic jayib c'ac'al schi'uc li Jesuse.

⁴¹ C'alal te oyuncutique, ep jchi'iltac ta israelal italic ta stojol li Jesuse. Jech laj yalic:

—Ac'o mi muc bu xac' ta ilel stsatsal sju'el Dios li Juan li iyac' ta ich'el jo'e, pero ja' melel li c'usi laj yal ta sventa li jchi'iltic li'i —xiic li crixchanoe-tique.

⁴² Li buch'utic italique oy ep la sch'unic ti ja' Yajcoltavanejic li Jesuse.

11

Ja' sc'oplal ti icham jun vinic, Lázaro sbi

¹ Oy jun jchi'ilcutic ta israelal, Lázaro sbi. Itsaque ta chamel. Te nacal ta jteclum Betania li te ta Judea balumile. Ja' te nacalic e'uc li cha'vo' antsetic María schi'uc Marta li smuc svix sbaique.

² Li Maríae ja' li ts'acal to la smalbe muil vomol ta yoc li Cajvaltique schi'uc ti la scusbe yoc ta stsotsil sjole. Ja' yixlel li Lázaro. ³ Li yixleltac Lázaro la staquic ta iq'uel li Jesuse:

—Cajval, ip li Lázaro, ja' li toj c'ux ta avo'one —xi c'otel li buch'u la staquic batele.

⁴ C'alal iya'i li Jesuse, jech laj yal:

—Li schamele mu xcham o. Ja' no'ox ta sventa ac'o ich'euc ta muc' li Diose, schi'uc ac'o xi'ich'e ta muc' e'uc, jo'on li Snich'onun li Diose —xi.

5-6 Li Jesuse, ac'o mi c'ux ta yo'on li Martae, schi'uc li smuque, schi'uc li Lázaro, c'alal iya'i ti ip li Lázaro, chib to c'ac'al te lijoc'tsajcutic li yo' bu oyuncutic ono'oxe. ⁷Ts'acal to jech laj yalbuncutic li Jesuse, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique:

—Sutcutic batel nojtoc li ta Judeae —xijyutcutic.

⁸Jech laj calbecutic:

—Jchanubtasvanej, ach' to te chac smilicot ta ton li jchi'iltactique. ¿Mi chac'an chacha'sut batel tey? —xcutcutic.

⁹Itac'av li Jesuse:

—Li Diose lajchaeb ora yac'oj li ta jujun c'ac'ale yo' jech xu' chij'abtej. Ja' no'ox jechun e'uc li jo'one, yora to xu' chi'abtej. Jech chac c'u cha'al li buch'u ta xanav ta c'ac'altique mu sp'osi yoc yu'un sac to li osile. ¹⁰Yan mi i'ic'ub xa li osile, ta sp'osi yoc yu'un mu xa xil sbe. Jech li jo'one, ja' to mi ic'ot sc'ac'alil yu'un Dios ti chimilee, ja' to xu' chismilic li jchi'iltactique —xijyutcutic.

¹¹Jech laj yal nojtoc li Jesuse:

—Li Lázaro ti lec jc'opon jbatc jchi'uctique vayal xa, pero chba jtij ac'o julavuc —xijyutcutic.

¹²Jech laj calbecutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique:

—Cajval, mi i'och xa svaye, ja' svinajeb ti ta smeltsaje —xcutcutic.

¹³Ti jech laj yal li Jesuse yu'un chamem xa li Lázaro. Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique la jnopcutic ti yu'un no'ox ta xvaye. ¹⁴Li Jesuse jamal laj yalbuncutic ti chamem xa li Lázaro. Jech laj yal nojtoc:

¹⁵ —Ximuybaj no'ox ti muc bu te oyun li c'alal ichame yo' jech chach'unic o ti jo'on Avajcolta-vanejicune. Batic, ba jq'uelctic —xijyutcutic li Jesuse.

¹⁶ Li jun jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse, ja' li Tomase, ja' li vach xcutcutique, jech laj yalbuncutic:

—Batic, co'ol ac'o chamcutic jchi'uctic li Cajchanubtasvanejtique —xijyutcutic.

Ja' sc'oplal ti lajyal Jesús ti oy cha'cuxesel schi'uc oy cuxlejal sbatel osil ta sventa stuc

¹⁷ La jchi'incutic batel li Jesuse. C'alal lijc'otcutique, oy xa'ox schanibal c'ac'al smucojic li Lázaro. ¹⁸ Li Betaniae nopol xil sbaic schi'uc li Jerusalene. Oy no'ox nan o'loluc reva xil sbaic.

¹⁹ Oy ep jchi'iltac talemic ta spatbeic yo'onic li Martae schi'uc li Maríae ta scoj ti icham li sbanquillique. ²⁰ Li Martae, c'alal iya'i ti chtal li Jesuse, ta ora ba snup ta be. Li Maríae te icom ta snaic. ²¹ Li Martae jech iyalbe li Jesuse:

—Cajval, ti li'uc oyot c'alal itsaque ta chamel li jbanquile, muc bu xcham ti jechuque. ²² Pero manchuc mi oy xa sc'ac'alil ti ichame, jna'oj ono'ox ti scotol li c'usi chac'anbe li Diose chayac'be —xi li Martae.

²³ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ta xcha'cuxi loq'uel ta smuquenal la abanquile —xut.

²⁴ Itac'av li Martae:

—Jna'oj ono'ox ti ta xcha'cuxi loq'uel ta smuquenal ta slajeb c'ac'al li c'alal ta xcha'cuxiic scotol li buch'utic chamemique —xi.

²⁵ Li Jesuse jech laj yal:

—Oy cha'cuxesel schi'uc oy cuxlejal sbatel osil ta jventa jtuc. Li buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, ac'o mi ta xchamic, pero ta xcuxiic sbatel osil. ²⁶ Scotol buch'utic ta xcuxiic sbatel osile, ja' li buch'utic sch'unojic ti jo'on ta jcoltaique, ilaj sc'oplal ti ta xch'ayic o sbatel osile. ¿Mi ach'unoj jech? —x'utat yu'un Jesús li Martae.

²⁷ Itac'av li Martae:

—Jch'unoj, Cajval. Jch'unoj ti jo'ot Cristoote, ti jo'ot Snich'onot li Diose, ti jo'ot t'ujbilot yu'un Dios chacoltauncutic yu'un li jmulcutique —xi li Martae.

Ja' sc'oplal ti i'oc' ta smuquenal Lázaro li Jesuse

²⁸ C'alal laj yal jech li Martae, ba yic' talel ta ora li smuque, ja' li Maríae. Ta mucul laj yalbe:

—Ital xa li Jchanubtasvaneje, ta la xastac ta iq'uel —xut.

²⁹ C'alal iya'i li Maríae, ta ora iloc' batel yu'un ba sc'opon li Jesuse. ³⁰ Pero muc to'ox bu c'otemuncutic ta Betania schi'uc li Jesuse. Te to'ox oyuncutic li yo' bu lijcomcutic yu'un li Martae.

³¹ Li jchi'iltac li te oyic ta na schi'uc li Maríae, ja' li jpat-o'onetique, c'alal iyilic ti iloc' batel ta anil li Maríae, ibatic e'uc. Jech laj yalic:

—Yu'un chba oc'uc ta smuquenal li sbanquile —xiic.

³² C'alal ic'ot li María li yo' bu oyuncutic schi'uc li Jesuse, iyil ti te va'al li Jesuse, ba spatán sba ta balumil ta stojol. Jech laj yalbe:

—Cajval, ti li'uc oyot li c'alal itsaque ta chamel li jbanquile, muc bu xcham ti jechuque —xi li Maríae.

³³ C'alal iyil Jesús ti ta x'oc' li Maríae schi'uc ta x'oq'uic e'uc li jchi'iltac li te schi'uc talele, chopol iyil Jesús ti jech oy at-o'on li' ta balumile. ³⁴ Jech la sjac'be:

—¿Bu la amuquic? —xut.

Itac'avic:

—Taje. Ba jq'ueltic avil —xiic.

³⁵ I'oc' e'uc li Jesuse. ³⁶ Li jchi'iltaque jech laj yalbe sbaic:

—Q'uelavilic, toj c'ux ta yo'on li Lázaroé —xut sbaic.

³⁷ Oy buch'utic jech laj yalic:

—Li vinic li'i xu' ta sjambe sat li buch'utic ma'satetique. ¿C'u cha'al ja' muc scolta li Lázaroé? Ti lajuc scoltae, muc bu xcham ti jechuque —xiic.

Ja' sc'oplal ti icha'cuxesat loq'uel ta smuquenal li Lázaroé

³⁸ C'alal lij'otcutic ta smuquenal li Lázaroé, li Jesuse chopol iya'i nojtoc ti jech oy at-o'on li' ta balumile. Li smuquenal li Lázaroé ja' jombil ton. Li smac sti'e ja' jun muc'ta pechpech ton. ³⁹ Li Jesuse jech laj yal:

—Tselelinic loq'uel li tone —xi.

Itac'av li yixlel Lázaroé, ja' li Martae:

—Cajval, tu xa yu'un oy xa ta chanib c'ac'al la jmuccutic —xi.

⁴⁰ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Laj xa calbot ti mi chach'un ti jo'on Jcolta-vanejune jech chavil o li c'u sba li stsatsal sju'el li Diose —xi li Jesuse.

⁴¹ La stselelinic loq'uel li ton li smacojbeic o sti' li smuquenal li Lázaroé. Li Jesuse la sq'uel muyel ta vinajel, la sta ta na'el Dios:

—Tata, colaval ti chava'ibun li jc'ope. ⁴² Jna'oj ti scotol c'ac'al chava'ibun li jc'ope. Jech chacalbe yo' ac'o ya'iic e'uc li buch'utic li' nopol va'alique yo' ta sch'unic o ti jo'ot la atacun talele —xi.

⁴³ C'alal laj yal jeche, tsots iyapta li ánimae:

—¡Lázaro, loc'an talel! —xi.

⁴⁴ Jliquei icha'cuxi loq'uel yu'un. Sut'ul ta poc' iloc' talel. Li sjole chucul ta panyo. Li Jesuse jech laj yalbe li crixchanoetique:

—Jilch'unbeic li spixe, ac'o batuc —xut.

Ja' sc'oplal ti la snopic c'u sba xu' ta smilic li Jesuse

(Mt. 26.1–5; Mr. 14.1–2; Lc. 22.1–2)

⁴⁵ Li jchi'iltac li schi'uquic talel li Maríae, ep buch'utic la sch'unic ti ja' Jcoltavanej li Jesuse li c'alal iyilic ti la scha'cuxes li ánimae. ⁴⁶ Pero oy jayvo' ba yalbeic li jfariseoetic ti la scha'cuxes Lázaro li Jesuse. ⁴⁷ Li banquial paleetique schi'uc li jfariseoetic la stsobic li schi'ilic ta abtele. Jech laj yalic:

—¿C'usi ta jpasbetic li vinic taje? Yu'un ep ta xac' ta ilel stsatsal sju'el. ⁴⁸ “Te ac'o spas jech”, mi xijchie, chlic sch'unic scotol li jchi'iltactic ti ja' t'ujbil yu'un Dios ti chisventainutique. Ta sti'quic ta ajvalilal jech ta soc sjol li muc'ta ajvalil li te ta Romae. Ta stac talel yajsoltarotac. Chtal sjinesic li muc'ta ch'ulna cu'untique schi'uc li jteclumaltique, jech chijpuc batel jcotoltic —xiic.

⁴⁹ Te oy jun schi'ilic ta abtel, Caifás sbi. Ja' o ochem ta más banquial pale li Caifase. Jech laj yal:

—Li jo'oxuque mu xana'ic snopel. ⁵⁰ Ja' lec mi jun no'ox jchi'iltic ta xchame, ja' chopol mi chijchamutic jcotoltique —xi.

⁵¹ Pero mu ta sventauc stuc ti jech laj yale. Yu'un ja' o ochem ta más banquial pale, jech ich'amunbat ye yu'un Dios ta sventa ac'o yal ti ja' jq'uexol jcotolcutic li j'israeluncutic li c'alal mi ta xcham ta jcojcutic li Jesuse. ⁵² Pero li Jesuse ma'uc no'ox snopoj ti ta xcham ta jcojcutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. Ja' ta xcham ta sventa scotol li buch'utic ta xich'ic ta muc' Dios li butic no'ox oyic ta sp'ejel li balumile, yo' jech jmojutic xa jcotoltic. ⁵³ C'alal jech laj yal li Caifase, li j'abteletic cu'uncutique lic snopic ta ora c'u sba xu' ta smilic li Jesuse.

⁵⁴ Li Jesuse muc xa bu xac' sba ta ilel ta stojol scotol li jchi'iltac ta israelale. Ibat ta yan o balumil li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchan-balajeltacuncutique. Li bu lijbatcutique ja' nopol xil sba schi'uc li taqui jamaltique. Te lij'otcutic ta jteclum Efraín. Te lijoc'tsajcutic schi'uc li Jesuse.

⁵⁵ Po'ot xa'ox li q'uin Coltael cu'uncutique. Ep jchi'iltac ba'i ibatic ta Jerusalén, ba yac'beic smoton Dios yo' ta x'ac'batic perton yu'un li smulique, yo' jech xu' ta slajesic li chij sventa li q'uin Coltaele. ⁵⁶ C'alal ic'otic ta Jerusalén li jchi'iltaque, te lic sa'ic Jesús yu'un chac yojtaquinic. Scotol buch'utic te xa oyic ta yamaq'uil li muc'ta ch'ulnae, jech lic sjac'ulanbe sbaic:

—¿C'usi chanop? ¿Mi ta xtal ta q'uin xana' li Jesuse yu'un ya'ioj ti ta xich' tsaquele? —xut sbaic.

⁵⁷ Ti jech laj yalbe sbaique, yu'un yaloj xa'ox mantal li banquial paleetique schi'uc li jfariseoe-

tique ti ac'o yalic mi oy buch'utic iyilic bu oy li Jesuse yo' ac'o ba yich' tsaquel.

12

Ja' sc'oplal ti imalbat muil vomol ta yoc li Jesús li te ta Betaniae

(Mt. 26.6–13; Mr. 14.3–9)

¹ Vaquib xa'ox c'ac'al sc'an li q'uin Coltaele, ja' o icha'bat Jesús li ta jteclum Betaniae. Ja' te li yo' bu nacal li Lázaro ti icha'cuxesat loq'uel ta smuquenal yu'un li Jesuse. Jchi'ucutic batel, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. ² Li Lázaro schi'uc li yixleltaque laj yic'uncutic ta ve'el schi'uc li Jesuse. Ti jech la spastique, yu'un ja' chich'ic ta muc' li Jesuse. Ja' imac'lanvan li Martae. Li Lázaro te la schi'inuncutic ta ve'el ta mexa. ³ Li María laj yich' talel o'lol kilo muil vomol, nardo sbi. Toj toyol stojol li nardoe. Te tal smalbe ta yoc li Jesuse. C'alal la smalbee, la scusbe ta stsotsil sjol. Li smuil li vomole ipuc ta sp'ejel yut na. ⁴ Te oy e'uc li jun jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse, ja' li Judas Iscariote ti ta ts'acal iyac' ta c'abal li Jesuse. Jech laj yal:

⁵ —¿C'u cha'al muc bu schon ta oxib ciento denario taq'uin li muil vomol li'i? Li stojole xu' ja' ta x'ac'batic li me'onetique —xi li Judase.

⁶ Ti jech laj yal li Judase, ma'uc ta sc'uxubin li me'onetique. Ja' ta sc'an ta xelc'an stuc yu'un ja' schabioj li yav jtaq'uincutique. Te ono'ox ta xelc'an jutuc li jtaq'uincutique. ⁷ Li Jesuse jech laj yalbe li Judase:

—Mu me xaval jech. Li muil vomol li li' to'ox snac'oje ja' sventa li c'alal chimuquee. ⁸ Li

me'onetique scotol c'ac'al li' achi'uquic ono'oxe. Li jo'one mu scotoluc c'ac'al li' jchi'ucoxuque —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti la snopic ti tsmilic Lázaro li j'abteletique

⁹ Li jchi'iltac li te xa tsobolic ta Jerusalene iya'iic ti te xa lijcha'c'otcutic ta Betania schi'uc li Jesuse. Italic ta ora. Pero ma'uc no'ox tal sq'uelic li Jesuse, ja' tal sq'uelic e'uc li Lázaro, ja' li icha'cuxesat loq'uel ta smuquenal yu'un li Jesuse. ¹⁰ Ja' yu'un li banquilar paleetique la snopic ti ta smilic e'uc li Lázaro. ¹¹ Yu'un ja' ta sventa ti ep xa jchi'iltac laj yictaic li paleetique yu'un isch'unic xa ti ja' Jcoltavanej li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti ich'bil ta muc' c'alal i'och ta Jerusalén li Jesuse

(Mt. 21.1–11; Mr. 11.1–11; Lc. 19.28–40)

¹² Ta yoc'omal te tsobolic ta Jerusalén scotol li jchi'iltac ta israelale yu'un ja' xa o q'uin. Iya'iic ti te ta xbat ta Jerusalén li Jesuse. ¹³ Jech scotolic la sa'ic talel yanal xan, iloq'uic talel ta jteclum. Sbichojic talel li yanal xane tal snupic ta be li Jesuse. Tsots ic'opojic talel, jech laj yalic:

—¡Coliyal Dios toj lec li buch'u la stacbutic talele! Ja' ta x'och ta ajvalilal cu'untic, jo'otic li j'israelutique —xiic.

¹⁴ Li Jesuse ista jcot burro. Ja' la scajlebin jech chac c'u cha'al ts'ibabil ono'ox comel sc'oplal ta sc'op Diose:

¹⁵ Jo'oxuc li j'israeloxuque, mu me xavat avo'onic. Chtal li ajvalil avu'unique.

Cajal ta burro chtal,
xi ono'ox ts'ibabil.

¹⁶ Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique muc bu xca'ibecutic smelol li c'alal jech cajal ta burro i'och ta Jerusalén li Jesuse. Ja' to c'alal imuy batel ta vinajel li Jesuse, ja' to ijul ta jolcutic ti jech ono'ox ts'ibabil comel sc'oplal ti jech ta x'ich'e ta muc' yu'un li jchi'iltaque. ¹⁷⁻¹⁸ Ti tal nupvanicuc ta be li jchi'iltaque, yu'un iya'iic ti la scha'cuxes Lázaro li Jesuse. Ja' i'albatic yu'un li buch'utic te schi'uquic Jesús li c'alal la scha'cuxes loq'uel ta smuquenal li Lázaro. ¹⁹ Li jfariseoetique jech laj yalbe sbaic:

—Q'uelavilic, mu xu' ta jpajestic li jchi'iltactique yu'un ep buch'utic lec chilic li Jesuse —xut sbaic.

Ja' sc'oplal ti chac sc'oponic Jesús jayvo' jyanlum viniqetic

²⁰ Oy jayvo' jgreciaetic te ta xc'otilanic ta q'uin e'uc yu'un ja' jech sch'unojic jech chac c'u cha'al sch'unojic li jchi'iltac ta israelale. Te tal yac'beic smoton Dios ta q'uin e'uc. ²¹ La sc'oponic li Felipee, ja' li jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse. Ja' te liquem talel ta Galilea balumil li te ta jteclum Betsaïdae. Jech laj yalbeic:

—Tata, chac jc'oponcutic li Jesuse —xutic li Felipee.

²² Li Felipee ba yalbe e'uc li Andrese. Ibat scha'va'alic, ba yalbeic li Jesuse. ²³ Jech i'albatic yu'un li Jesuse:

—Ista xa sc'ac'alil ta xvinaj ti ac'bil cabtel ta sventa scotol crixchanoetic, jo'on li co'ol crixchanoutique. ²⁴ Melel li c'usi chacalbeique, persa

chimile, ja' jech ep buch'utic ta x'ac'bat scuxlejalic ta sventa sbatel osil. Ja' jech chac c'u cha'al jp'ej bec' trigo, mi muc bu ta xich' muquel leque, stuc o. Yan mi ta xich' muquel leque, ep ta xlic satinuc.
²⁵ Ja' no'ox jech li buch'u c'ux cha'i li scuxlejal li' ta balumile, ti mu sc'an xcham ta jventa jo'one, ja' ta xch'ay o sbatel osil. Yan li buch'u mu xich' ta c'ux li scuxlejal li' ta balumile, ti mu sventauc mi te ta xcham ta jventa jo'one, ja' ta xcuxi o sbatel osil.
²⁶ Scotol buch'utic ta sc'an ta xtunic cu'une, ac'o cuchuc yu'un li vocole jech chac c'u cha'al ta xcuch cu'une. Te chc'ot schi'inicun o ta naclej ta vinajel. Li buch'utic ta xtunic cu'une ja' ta x'aq'ueic ta ich'el ta muc' yu'un li Jtote.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti ta cruz ta xchame

²⁷ 'Ac'o mi mu jc'an xicham, pero mu jechuc ta xcalbe li Diose: “Tata, coltaun, mu me xicham”, mu xichi ta stojol. Ti lital li' ta balumile, ja' sventa chicham —xi li Jesuse.

²⁸ Jech lic sc'opon Dios li Jesuse:

—Tata, ac'o xa'ich'e ta muc' ta jventa —xi.

I'a'ibat sc'op yu'un li Diose, jech ic'opoj talel ta vinajel:

—Ich'bilun xa ta muc' ta aventa. Pero más to ta xquich' ich'el ta muc' ta aventa —xi.

²⁹ Li crixchanoetic li te oyique iya'iic ti oy c'usi tsots inic ta vinajele. Oy buch'utic jech laj yalic:

—Ta x'avan chauc —xiic.

Oy yan jech laj yalic:

—Ja' ic'oponat yu'un jun yaj'angel Dios —xiic.

³⁰ Li Jesuse jech laj yal:

—Ti jech tsots lisc'opon li Jtote, ma'uc sventa ti ac'o jna' ti laj ya'ibun li jc'ope. Ja' sventa ti

ac'o xana'ic li jo'oxuque. ³¹ Ista xa sc'ac'alil ti ta xvinaj ti oy smulic li buch'utic mu sc'an xiyich'ic ta muq'ue. Ic'ot xa sc'ac'alil ti ta jch'aybe stsatsal li yabtel li pucuj ti ja' sventainoj scotol li crixchanoetique. ³² Ti chicham ta cruze, yo' jech ta xquic'an scotol li buch'utic tsc'an chiyich'ic ta muc' ta sp'ejel li balumile —xi li Jesuse.

³³ Jech laj yac'bun jna'cutic ti ta cruz ta xmilee.

³⁴ Itac'av li jchi'iltaque:

—Ca'iojbecutic ono'ox sc'oplal li buch'u t'ujbil yu'un Dios ti chtal sventainutique. Ts'ibabil comel ta sc'op Dios ti cuxul o sbatel osile. Mi jo'ot chaven-tainuncutique, ¿c'u cha'al jech chaval: “Persa chicham ta cruz, jo'on li co'ol crixchanoutique”, ti xachie? ¿Buch'uot cha'a? —xutic.

³⁵ Itac'av li Jesuse:

—Mu xa epuc c'ac'al li' chajchanubtasoxuque. Ja' lec ich'ic ta muc' li c'usi ta xcale yu'un yorail to chavich'ic ta muc'. Ja' jech chacolic o sbatel osil. Jech chac c'u cha'al li buch'u ta xanav ta bee, mi jliquel xa no'ox sac li osile, ta xac'be yipal yo' jech mu x'ic'ub osil ta be yu'un. Yu'un mi i'ic'ube, mu xa xil osil, mu xa sna' bu ta xbat.

³⁶ Ja' no'ox jechoxuc e'uc li jo'oxuque, yo' to li' jchi'ucoxuque, ch'unic ti jo'on t'ujbilun yu'un Dios sventa chajcoltaique, jech snich'naboxuc xa Dios —xi li Jesuse.

C'alal laj yal jech li Jesuse, la svoc' sba batel.

Ja' sc'oplal ti ep j'israeletic muc bu sch'unic ti ja' ac'bil yabtel yu'un Dios li Jesuse

³⁷ Altic ti ep laj yac' ta ilel stsatsal sju'el ta stojolic li jchi'iltac ta israelale, yu'un muc bu sch'unic ti

ja' t'ujbil yu'un Dios sventa Cajcoltavanejtique.
³⁸ Yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'usi la sts'iba li Isaías
 li iyal sc'op Dios ta vo'onee. Jech la sts'iba:

Ac'o mi ep chac' ta ilel stsatsal sju'el,
 pero li jchi'iltactique mu sch'unic ti ja' ac'bil yab-
 tel yu'un Dios ti ja' Cajcoltavanejtique,
 xi ono'ox laj yal li Isaías. ³⁹ Mu xu' sch'unic li
 jchi'iltaque yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'usi la sts'iba
 nojtoc li Isaías:

⁴⁰ Ta jmacbe satic, ta jtsatsubtasbe yo'oníc yo' jech
 mu xilic,
 jech mu xc'ot ta yo'oníc.

Yu'un mu ono'ox sc'an xictaic li c'ustic chopol
 tspasique,

jech mu xcolic o cu'un,
 xi li Diose, jech iyal ono'ox li Isaías. ⁴¹ Ti jech laj
 yal li Isaías ti ep ta xac' ta ilel stsatsal sju'ele, yu'un
 i'ac'bat xa yil ti oy sju'el li buch'u t'ujbil yu'un Dios
 ti chventainvane. Ja' yu'un jech iyalbe sc'oplal.

⁴² Ac'o mi ep li jchi'iltac ti muc bu la sch'unique,
 pero oy j'o'lol la sch'unic ti ja' t'ujbil yu'un Dios li
 Jesuse. Schi'uc oy jayvo' li j'abteletique la sch'unic
 e'uc. Pero muc bu iyalic ta jamal ti sch'unojique
 naca me mu x'aq'ueic ochicuc li ta sch'ulnaique.

⁴³ Li j'abteletique más la sc'anic ti lec ta x'ileic
 yu'un li crichanoetique. Ja' mu másuc la sc'anic
 ti lec ac'o ileicuc yu'un li Diose.

*Ja' sc'oplal ti ta x'ich'bat sc'opic li buch'utic mu
 xich'ic ta muc' li Jesuse*

⁴⁴ Li Jesuse la sc'opon nojtoc li jchi'iltaque. Tsots
 ic'opoj, jech laj yalbe:

—Scotol buch'utic ta sch'unic ti jo'on ta jcoltaique, ja' sch'unojic ti ta xcoltaatic yu'un li Jtote yu'un ja' listac talel. ⁴⁵ Scotol buch'utic liyojtaquinic xae, ojtaquinbil xa li Jtote, ja' ti listac talele. ⁴⁶ Li jo'one xjobal c'oc'un avu'unic ya'el, jo'oxuc li li' to oyoxuc ta balumile. Scotol buch'utic ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune, ta xp'ijubic, ja' ta xojtaquinic o li Diose. ⁴⁷ Li buch'utic laj ya'ibecun xa li jc'ope, mi mu sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune, muc to bu ta xquich'be sc'opic. Yu'un ma'uc tal quich'be sc'opic li crixchanoetique; ja' no'ox tal jcoltaanic. ⁴⁸ Li buch'utic mu sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune, ta xc'ot sc'ac'alil ta x'ich'bat sc'opic ta slajeb c'ac'al. Ja' ta x'ich'bat o sc'opic ti muc bu la sch'unic li c'usi laj cale, jech ta xich'ic o vocol. ⁴⁹ Mu jtucuc no'ox ta jnop li c'usi ta xcale. Ja' laj yalbun li Jtote, ja' ti listac talele. Ja' laj yalbun li c'usi ta xcale schi'uc li c'u sba chitac'ave. ⁵⁰ Ja' smantal Jtot ti chacuxiic o sbatel osile. Li c'usi ta xcale ja' sc'op li Jtote. Ja' no'ox ta xcal li c'usi yalobjune —xi li Jesuse.

13

Ja' sc'oplal ti la spocanbe yoc li yajchanbala-jeltac li Jesuse

¹ C'alal ta xa xlic li q'uin Coltaele, sna'oj ono'ox Jesús ti ja' xa sc'ac'alil ta xicta li balumile yu'un ta xa sut batel ta stojol li Stote. Li Jesuse toj c'uxuncutic ta yo'on ono'ox, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Pero más to liyac'be quilcutic ti toj c'uxuncutic ta yo'one.

² Te tsoboluncutic ta ve'el schi'uc li Jesuse. Li Judase, ja' li snich'on Simón Iscariotee, ac'bil xa ono'ox ta yo'on yu'un li banquialal pucuj ti ja' ta xac' ta c'abal li Jesuse. ³ Li Jesuse sna'oj ono'ox ti ja' ac'bil sventain scotol yu'un li Jtotic Diose. Sna'oj ono'ox ti ja' itaque talel yu'un li Jtotic Diose, sna'oj ono'ox nojtoc ti ta x'iq'ue sutel ta stojole. ⁴ Ac'o mi ta stojol Dios liquem talel li Jesuse pero la sbic'tajes sba e'uc. La spas jech chac c'u cha'al jtunel. Iva'i, la sloc' spuychij schi'uc sc'u', la schuc sch'ut ta cusobbail sventa atimol. ⁵ La sq'ueb jo' ta pocob-c'abal, la spocbun coccutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. C'alal la spocbuncutique, la scusbuncutic li ta cusobbail sventa atimol ti schucoj ta sch'ute.

⁶ C'alal ta xa spocbe yoc li Simón Pedroe, li Pedroe jech laj yalbe li Jesuse:

—Cajval, mu jechuc o smelol ti jo'ot chapocbun coque —xut.

⁷ Itac'av li Jesuse:

—Li c'usi ta jpase mu xava'ibe smelol ta ora. Ts'acal to chava'i —xut.

⁸ Li Pedroe jech laj yal:

—Li jo'one mu xcac' ti chapocbun li coque —xut.

Itac'av li Jesuse:

—Mi muc bu chajpoque, mu xu' chba achi'inun —x'utat.

⁹ Itac'av li Simón Pedroe:

—Cajval, ma'uc no'ox xapocbun li coque. Pocbun e'uc li jc'obe, tsebeltasun nojtoc —xut.

¹⁰ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Li buch'u atinem xae mu xa persauc ta xich' poquel sjunul. Xu' ti yoc no'ox ta xpocbate yu'un

atinem xa ono'ox. Li jo'oxuque pocbil xa la avo'onique pero mu acotolicuc —xijyutcutic.

¹¹ Sna'oj ono'ox li Jesuse ti ja' ta x'ac'van ta c'abal li Judase. Ja' yu'un ti laj yalbuncutic ti mu jcotolcuticuc pocbil co'oncutique.

¹² C'alal la spocbun coc jcotolcutique, la scha'lap nojtoc li sc'u'e schi'uc li spuychije. Icha'choti ta mexa. Jech la sjac'buncutic:

—¿Mi xana'ic c'u cha'al ti la jpoctboxuc avoquique? ¹³ Li jo'oxuque jech chavalbecun: “Jchanubtasvanej, Cajval”, xavuticun. Lec ti jech chavalbecune yu'un melel ti jo'on Avajvalicune.

¹⁴ Ac'o mi jo'on Avajvalicun, ac'o mi jo'on Avajchanubtasvanejicun, pero la jpoctboxuc avoquic. Jech me xapasbe abaic e'uc li jo'oxuque. Mu me xatoy abaic, coltao me abaic. ¹⁵ Ti jech laj cac'boxuc avilique, yu'un ta jc'an ti jech chapasic e'uque. ¹⁶ Melel li c'usi chacalbeique, li buch'u jtunel no'oxe muc bu tsots yabtel yich'oj. Ja' tsots yabtel yich'oj li yajvale. Li buch'u ta mantal no'ox oye muc bu tsots yabtel yich'oj. Ja' tsots yabtel yich'oj li buch'u ta spasvan ta mantale. ¹⁷ La ava'iic xa. Mi jech chapasulanique, xamuybajic no'ox.

¹⁸ 'Mu acotolicuc ti jech chacalbeique. Xa-cojtaquinic, jo'oxuc ti t'ujbiloxuc cu'un sventa chavalbecun batel li jc'ope. Oy jun li jo'oxuc ti la jt'ujoxuque, ja' no'ox la jt'uj ta sventa ac'o c'otuc ta pasel jech chac c'u cha'al ts'ibabil ono'ox comel jc'oplal ta sc'op li Diose: “Li buch'u co'ol chive' jchi'uque ja' chiscontrain”, xi ono'ox ts'ibabil.

¹⁹ Ja' yo' xana'ic oe ba'i laj calboxuc. Jech c'alal

ta xc'ot ta pasele ja' chach'unic o ti jo'on Avaj-coltavanejicune. ²⁰ Melel li c'usi chacalbeique, li buch'utic chich'ic ta muc' li jc'op ti chavalic, jo'oxuc ti chajtaquic batele, jo'on chiyich'ic ta muc'. Mi chiyich'ic ta muq'ue, ja' ta x'ich'e o ta muc' li Jtot ya'ele, ja' ti listac talele —xijyutcutic li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti lajyal Jesús ti ja' ta x'aq'ue ta c'abal yu'un li Judase

(Mt. 26.20–25; Mr. 14.17–21; Lc. 22.21–23)

²¹ C'alal laj yalbuncutic jech li Jesuse, vocol is-jamal'albuncutic ti buch'u ta x'ac'van ta c'abale yu'un chat tajmec yo'on. Jech laj yalbuncutic:

—Melel li c'usi chacalbeique, oy junoxuc li jo'oxuque ti ja' chiyac' ta c'abale —xijyutcutic.

²² Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique la jq'uelbe jba jsatcutic. Mu jna'cutic buch'u junucal cu'uncutic ti jech sc'oplale. ²³ Jo'on ti toj c'uxun ta yo'on li Jesuse, te chotolun ta xocon te ta mexa.

²⁴ Li Simón Pedroe laj yac'bun quil ta sc'ob ti ac'o jac'be Jesús buch'u junucal ti jech sc'oplale.

²⁵ Yu'un te nopol oyun ta xocon li Jesuse, jech la jac'be:

—Cajval, ¿buch'u junucal cu'uncutic? —xcut.

²⁶ Itac'av li Jesuse:

—Ja' li buch'u ta xcac'be ts'ajbil pan sve'e —xiyut.

Lic sts'aj jset' li pane, ja' laj yac'be li Judase, ja' snich'on li Simón Iscariotee. ²⁷ C'alal la stsac li pan li Judase, iventainbat o yo'on ta ora yu'un li banquilal pucuje, ja' li Satanase. Li Jesuse jech laj yalbe li Judase:

—Li c'usi anopoj chapase, ba paso ta ora —xut.

²⁸ Ti jayvo' te oyuncutic ta mexae, mu junuc buch'u ijul ta sjol cu'uncutic ti c'u cha'al jech laj yalbee. ²⁹ Yu'un ja' schabioj yav jtaq'uincutic li Judase, la jnopcutic ti albil xa ono'ox yu'un Jesús ti ac'o xba sman talem li c'usi ta xtun cu'uncutic ta sventa li q'uine. Oy la jnopcutic ti albil xa ono'ox yu'un Jesús ti oy c'usi ac'o xba yac'be li me'onetique. ³⁰ C'alal la sve' pan li Judase, iloc' batel ta ora. Ac'ubal xa'ox c'alal iloc' batele.

Ja' sc'oplal ti lajyal ach' mantal li Jesuse

³¹ C'alal loq'uem xa'ox batel li Judase, jech lic yalbuncutic li Jesuse:

—Ista xa yora chi'aq'ue ta ich'el ta muc', jo'on li co'ol crixchanoutique. Jech ta x'ich'e ta muc' ta jventa li Diose. ³² Ti mi i'ich'e ta muc' ta jventa li Diose, ja' no'ox jech chiyac' ta ich'el ta muc' ta ora e'uc. ³³ Jnich'nabtac, mu xa epuc c'ac'al li' jchi'ucoxuque. Chasa'icun. Jech chac c'u cha'al laj calbe li jchi'iltactique, ja' no'ox jech chacalbeic e'uc li jo'oxuque. Li yo' bu chibate mu to xu' chachi'inicun batel ta ora. ³⁴ Chacalbeic ach' mantal, c'uxubinano me abaic. Jech chac c'u cha'al la jc'uxubinoxuque, ja' jech sba xac'uxubinan abaic acotolic. ³⁵ Mi chac'uxubinan abaique, jech ta sna'ic o scotol crixchanoetic ti jo'oxuc cajchanbalajeloxuque —xijyutcutic li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti i'albat Pedro yu'un Jesús ti chal ti mu xojtaquine

(Mt. 26.31–35; Mr. 14.27–31; Lc. 22.31–34)

³⁶ Li Simón Pedroe jech la sjac'be li Jesuse:

—Cajval, ¿bu chabat? —xut.

Itac'av li Jesuse:

—Li bu chibate mu to xu' chachi'inun batel ta ora. Ts'acal to xu' chabat —x'utat.

³⁷ Li Pedroe jech la sjac'be:

—Cajval, ¿c'u cha'al ti mu to xu' chajchi'in batel ta orae? Xu' chimile ta aventa —xut.

³⁸ Itac'av li Jesuse:

—Mu to xu' chavac' aba ta milel ta jventa. Melel li c'usi chacalbee, tana c'alal muc to'ox bu oq'uem jcotse, oxib xa'ox velta avaloj ti mu xavojsaquin-une —x'utat yu'un li Jesuse.

14

Ja' sc'oplal ti ta sventa Jesús xu' chijbatutic li yo' bu oy li Diose

¹ Li Jesuse jech laj yalbuncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutic:

—Mu me xc'opoj avo'onic. Ch'unic me ti chascoltaic li Jtote. Jech ch'unic me ti chajcoltaic e'uque. ² Lec muc' sna li Jtote, oy jayc'ol. Ja' te chac'otic. Ti manchuc lec muq'ue, mu jechuc chacalbeic. Ja' yu'un ba'i chba jchapan li bu chac'otique. ³ Ts'acal to chital nojtoc, chtal quic'oxuc muyel. Te chachi'inicun o sbatel osil.

⁴ Xana'ic xa li bu chibate, xana'ic xa ono'ox ti xu' chabatic tey e'uc li jo'oxuque —xijyutcutic.

⁵ Li Tomase jech laj yalbe:

—Cajval, mu jna'cutic bu chabat, jech mu jna'cutic c'uxi chijbatcutic e'uc —xut.

⁶ Li Jesuse jech laj yal:

—Ta jventa jo'on chabatic li yo' bu oy li Jtote. Li jo'one xcojsaquin li Jtote, ja' melel li c'u sba laj calboxuc sc'oplale. Li buch'utic ta sch'unic

ti jo'on Yajcoltavanejicune chcuxiic o sbatel osil ta jventa. Yan li buch'utic mu sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune mu xu' ta xojtaquinic li Jtote. ⁷ Ti avojtaquinicun ta melele, jech xavojaquinic e'uc li Jtote. Pero chlic xa avojtaquinic li Jtote yu'un chlic xa avilic li c'u sba chascoltaic ta spasel li yabtele —xijyutcutic.

⁸ Li Felipee jech laj yal e'uc:

—Cajval, ac'bun cojtaquincutic li Jtotic Diose jech xijmuybajcutic o —xut.

⁹ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Ep xa c'ac'al li' jchi'ucoxuque. ¿Mi mu to xavojaquinun? Felipe. Li buch'utic liyojaquinic xae, iyojaquinic xa e'uc li Jtotic Diose. ¿C'u cha'al jech chavalbun: “Ac'bun cojtaquincutic li Jtotic Diose”, ti xachie? ¹⁰ ¿Mi muc to bu ach'unoj ti jununcutic jchi'uc li Jtote? Li c'usi chacalbeique mu jc'opuc jtuc ti ta xcale, ja' sc'op li Jtote yu'un ta cabtel ta xvinaj o ti jununcutique. ¹¹ Ch'unic me ti jununcutic jchi'uc li Jtote. Mi mu xc'ot ta avo'onc li c'usi laj cal li'i, ja' me xach'unic o ta sventa ti laj cac' ta ilel li ju'ele. ¹² Melel li c'usi chacalbeique, mi chach'unic ti jo'on chajcoltaique, xu' chavac'beic ta ilel sju'el Dios jech chac c'u cha'al ta jpase. Schi'uc más to ep chlic yich'icun o ta muc' li crixchanoetic ta aventaic li c'alal te oyun xa li yo' bu oy li Jtote. ¹³ C'usiuc no'ox chac'anbeic li Diose, jo'on chacac'beic scotol mi ja' chac'anic li c'usi ta jc'ane. Jech lec o sc'oplal li Jtot ta sventa ti chajcoltaique. ¹⁴ Yu'un mi ja' chac'anic li c'usi ta jc'ane, jech chacac'beic li c'ustic chac'anbecune.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús ti ta stac tael li Ch'ul Espíritue yo' ac'o chi'inaticuc

¹⁵ Mi tsloq'uel avo'onic c'uxun ta avo'onique, chach'unbecun scotol li jmantale. ¹⁶⁻¹⁷ Ta jc'anbe li Jtote ti ac'o stacboxuc tael li Ch'ul Espíritue yo' chtal scoltaoxuc. Ja' chaschi'inic sbatel osil. Ja' sventainoj e'uc li c'op ti ja' melele. Li buch'utic mu sch'unic ti jo'on Jcoltavanejune, mu xu' ta xich'ic li Ch'ul Espíritue yu'un mu sch'unic ti oy li Ch'ul Espíritue. Mu sna'ic li c'u sba ta x'abteje. Yan li jo'oxuque chlic avilic li c'u sba ta x'abteje yu'un chtal schi'inoxuc. Ta x'och o ta avo'onic.

¹⁸ Muc bu chaquictaic o. Chtal jchi'inoxuc. ¹⁹ Li crixchanoetic li li' oyic ta balumile mu xa jaluc li' chiyilique. Mi la sta sc'ac'alil chichame, muc xa bu chiyilic nojtoc. Yan li jo'oxuque ta to xavilicun. Ti jech cuxulun o sbatel osile, jech chacuxiic o sbatel osil ta jventa e'uc. ²⁰ C'alal mi i'och ta avo'onic li Ch'ul Espíritue, jech chach'unic o ti jununcutic jchi'uc li Jtote, schi'uc ti jmojutic xa e'uque. ²¹ Li buch'utic ta sch'unic li jmantaltaque ja' tsloq'uel yo'onic c'uxun ta yo'onic. Mi tsloq'uel avo'onic c'uxun ta avo'onique, ja' no'ox jech c'uxoxuc ta yo'on li Jtote. Jech c'uxoxuc ta co'on e'uc, schi'uc más chacac'be ana'ic c'u sba li co'one —xijyutcutic li Jesuse.

²² Jech ijac'bat yu'un li Judase, pero ma'uc li Judas Iscariote, ja' li yan o Judase:

—Cajval, ¿c'u cha'al ti jtuccutic no'ox chavac'bun jna'cutic ti c'u sba la avo'one? ¿C'u cha'al mu xavac'be sna'ic li crixchanoetique?

—xi.

²³ Itac'av li Jesuse:

—Li buch'u oyun ta yo'one ta sch'un li c'usi chcalbee. Ja' no'ox jech li Jtote c'ux ta yo'on. Chtal jchi'incutic. Chi'ochcutic ta sjol ta yo'on. ²⁴ Yan li buch'u mu c'uxucun ta yo'one, mu sch'un li c'usi chcalbee. Ma'uc jc'op jtuc li li' chacalbeique; ja' sc'op li Jtote, ja' ti listac talele.

²⁵ 'Ja' jech chacalbeic yo' to li' jchi'ucoxuque. ²⁶ C'alal mi libate, chastacbeic talel li Ch'ul Espiritu li Jtote, ja' chtal scoltaoxuc. Chaschanubtasic o scotol, chasjulesboxuc ta ajolic scotol li c'usi laj calboxuque.

²⁷ 'Chajpasboxuc ta jun avo'onic comel. Li c'ustic oy li' ta balumile mu spas o ta jun avo'onic. Li jo'one chajpasboxuc ta jun avo'onic jech chac c'u cha'al jun co'on li jo'one. Mu me xavat avo'onic ti chibate. Mu me xaxi'ic. ²⁸ Laj xa calboxuc ti chibate. Laj xa calboxuc nojtoc ti chtal jchi'inoxuque. Ti c'uxucun ta avo'onique, xamuybajic no'ox ti chisut batel ta stojol li Jtote. Yu'un ja' más tsots yabtel yich'oj ono'ox li Jtote. ²⁹ Ja' jech chacalbeic yo' to muc bu batemun, yo' jech mu xchibaj avo'onic ta jtojol li c'alal mi libate.

³⁰ 'Mu xa jaluc chajc'oponic yu'un po'ot xa chtal ta jtojol li pucuje, ja' li sventainoj li balumile. Pero mu c'usi xu' chispasbe. ³¹ Ja' no'ox ta jch'un li c'usi yalobjun li Jtote. Jech ta sna'ic o scotol crixchanoetic ti oy ta co'on li Jtote. Licanic, batic xa —xijyutcutic li Jesuse.

15

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Li jo'one ja' jechun jech chac c'u cha'al smuc'ta aq'uil ts'usub”, xi

¹ Li Jesuse jech laj yalbuncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique:

—Ti c'u sba xu' chatunic cu'une, ja' sc'an ti ja' jechoxuc jech chac c'u cha'al li sc'obtac li ts'usub ti tsacal ta smuc'ta aq'uile. Yu'un li jo'one ja' jechun jech chac c'u cha'al smuc'ta aq'uil li ts'usube. Li Jtote ja' jech chac c'u cha'al jchabiejts'usub.

² Li jo'oxuque ja' jechoxuc jech chac c'u cha'al li sc'obtac li ts'usube. Li buch'utic ta xa'iic li jc'ope, mi ma'uc ta spasic li c'ustic ta sc'an li Jtote, ja' jechic jech chac c'u cha'al li sc'ob ts'usub ti bu mu xac' sate. Li jchabiejts'usube ta stuch'an loq'uel scotol sc'ob li bu mu xac' sate. Ja' no'ox jech e'uc li buch'utic mu sc'an spasic li c'usi ta sc'an li Jtote, mu xc'aneic yu'un li Jtote. Yan li buch'utic ta xa'iic li jc'ope, mi ja' ta spasic li c'ustic ta sc'an li Jtote, más ta xtuq'uibtaseic yu'un li Jtote jech chac c'u cha'al ta slecubtasbe sc'ob ts'usub li jchabiejts'usube. Li jchabiejts'usube ta sjaxbe loq'uel li bu chopol ta xile yo' ac'o satinuc o más. ³ Li jo'oxuque tuq'uibtashiloxuc xa yu'un laj xa avich'ic ta muc' li jc'ope. ⁴ Ich'icun o me ta muc' jech chajcoltaic. Na'ic me, ti manchuc tsacal ta smuc'ta aq'uil li sc'ob ts'usube, mu satin ti jechuque. Ja' jechoxuc e'uc li jo'oxuque, mu xu' chapasic li c'usi leque mi mu xavich'icun ta muq'ue.

⁵ Li jo'one ja' jechun jech chac c'u cha'al li smuc'ta aq'uil li ts'usube. Li jo'oxuque ja' jechoxuc jech chac c'u cha'al li sc'obtac li ts'usube. Mi chavich'icun o ta muq'ue, jech chajcoltaic, jech xu' chapasic li c'usi ta sc'an li Jtote. Mi muc' bu chajcoltaique, mu c'usi xu' chapasic atuquic. ⁶ Li

buch'u mu sc'an chiyich' ta muq'ue, ja' jech chac c'u cha'al li sc'ob ts'usub ti mu xac' sate, ta xich' tuch'el loq'uel. Li sc'ob ts'usub ti ituch'e loq'uele ta xtaquij o. Ta ts'acal ta xich' tsobel, ta xich' chiq'uel ta c'oc'.

⁷ 'Mi chavich'icun o ta muq'ue, mi te oy o ta avo'onic li jc'ope, xu' chac'anbeic Dios scotol li c'usi chac'anique jech chayac'beic. ⁸ Mi ja' chapasic li c'ustic leque, ja' ta x'ich'e o ta muc' li Jtote. Jech ta xvinaj ti la ach'unic jech chac c'u cha'al la jchanubtasoxuque. ⁹ Toj c'uxoxuc ta co'on jech chac c'u cha'al toj c'uxun ta yo'on li Jtote. Ich'icun o me ta muc' yu'un toj c'uxoxuc ta co'on. ¹⁰ Mi chach'unbecun scotol li c'usi chacalbeique, ja' chana'ic o ti toj c'uxoxuc ta co'one, jech chac c'u cha'al toj c'uxun ta yo'on li Jtote yu'un ta jch'unbe scotol li c'usi chiyalbee.

¹¹ 'Ti laj calboxuc ti sc'an chavich'icun o ta muq'ue, ja' yo' ac'o muybajanic no'ox jech chac c'u cha'al ximuybaj no'oxe. Jech xamuybajic no'ox scotol c'ac'al, mu xa c'usi chal avo'onic. ¹² Jech jmantal chacalbeic. C'uxubino me abaic jech chac c'u cha'al la jc'uxubinoxuque. ¹³ Li buch'u ta xac' sba ta milel ta sq'uexol li buch'u lec sc'opon sbaic schi'uque, yu'un toj c'ux ta yo'on li schi'ile. Ja' jech c'uxoxuc ta co'on. Ja' sc'an ti ac'o jechuc avo'onic e'uc li jo'oxuque. ¹⁴ Li jo'oxuque jmoj xa co'ontic mi chapasic scotol li c'ustic chacalbeique. ¹⁵ Li jo'oxuque ma'uc xa jtuneloxuc chca'i, jmoj xa co'ontic yu'un laj xa cac'boxuc ana'ic scotol li c'ustic ca'ioj ta stojol li Jtote. Li buch'u jtunel no'oxe muc bu ta x'albat li c'ustic ta snop li ya-jvale. Yan li jo'one laj calboxuc xa scotol. ¹⁶ Li

jo'oxuque muc bu la at'ujicun, jo'on la jt'ujoxuc. Laj cac'boxuc avabtelic yo' chba apasic li c'usi ta sc'an li Diose. Mu alticuc ti chapasic li c'usi ta sc'an li Diose yu'un ja' sventa sbatel osil. Ti chatunic cu'une jech scotol li c'ustic chac'anbeic li Jtote chayac'beic mi ja' chac'anic li c'usi ta jc'ane. ¹⁷ Ja' jech sba jmantal chacalbeic: C'uxubino me abaic acotolic.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Chopol chayilic li crixchanoetique”, xi

¹⁸ Mi chopol chayilic li crixchanoetique, mu me xchibaj avo'onic. Na'ic me ti jo'on chopol ono'ox liyilique. ¹⁹ Ti ja'uc to jech chapasic li c'ustic chopol jech chac c'u cha'al ta spasic li crixchanoetique, lec chayilic ti jechuque. Li jo'oxuque muc xa bu chapasic jech, yu'un laj quic'oxuc xa. Ja' yu'un chopol chayilic li crixchanoetique. ²⁰ Na'ic me ti jech ono'ox calojboxuque: “Li buch'u jtunel no'oxe muc bu tsots yabtel yich'oj. Ja' tsots yabtel yich'oj li yajvale”, xacutic ono'ox. Ilbaj liyilic li jo'one, ja' no'ox jech ilbaj chayilic e'uc. Muc bu xiyich'beic ta muc' li jc'ope, ja' no'ox jech mu xayich'beic ta muc' e'uc la ac'opique. ²¹ Ja' ta jventa jo'on scotol li c'ustic chaspasbeique yu'un mu xojsaquinic li Jtot ti listac talele.

²² Ti manchuc tal jc'oponic li crixchanoetique, muc bu xvinaj mi chopol li yo'onique. Li avie mu xa xu' chalic ti lec yo'onique yu'un chopol chiyilic. ²³ Li buch'utic chopol chiyilique, chopol ta xilic e'uc li Jtote. ²⁴ Ti manchuc laj cac'be yilic jtsatsal ju'el ti muc buch'u yan xu' jech ta spase, muc bu xvinaj mi chopol li yo'onic ti jechuque. Li avie mu

xa xu' chalic ti lec yo'onique yu'un chopol iyilic li c'ustic la jpascutic schi'uc li Jtote. ²⁵ Ti jech chopol chiyilique, ja' ic'ot ta pasel ti jech ono'ox ts'ibabil comel jc'oplal ta sc'op Dios li te yich'ojique: “Altic ti chopol chiyilique yu'un mu'yuc jmul”, xi ono'ox ts'ibabil.

²⁶ 'C'alal mi ital li Ch'ul Espíritu ti chajtacbeic talel sventa chascoltaique, ja' jc'oplal chayalbeic. Melel li c'usi chayalbeique yu'un te chlic talel ta stojol li Jtote. ²⁷ Li jo'oxuque chavalic jc'oplal e'uc yu'un la achi'inicun li c'alal lic jpas li cabtele, schi'uc c'alal to tana.

16

¹ 'Ja' jech laj calboxuc ti chopol chayilic li crixchanoetique yo' mu xchibaj avo'onic li c'alal muc xa bu li' oyune. ² Chasloq'uesic ta sch'ulnaic li jchi'iltactic ta israelale. Ta xc'ot sc'ac'alil ti chasmilic jayvo'oxuque yu'un ta snopic ti ja' jech tsc'an Dios ti chasmilique. ³ Ti chasmilique, yu'un mu xojtaquinic li Jtotic Diöse. Jech mu xiyojtaquinic e'uc. ⁴ Ja' jech laj calboxuc ti chopol chayilic li crixchanoetique yu'un c'alal chascontrainique, ja' ta xjul o ta ajolic ti jech ono'ox calojboxuc comele. C'alal laj quic'anoxuc ta jtojole, muc bu jech laj calboxuc yu'un li' to jchi'ucoxuque.

Ja' sc'oplal ti c'u sba yabtel li Ch'ul Espíritu

⁵⁻⁶ 'Chisut xa batel ta stojol li Jtote, ja' ti listac talele. Pero ja' no'ox at-o'on batem ta avo'onic li c'alal jech laj calboxuque. Muc un ja' o chajac'becun ti bu chibate. ⁷ Melel li c'usi chacalbeique, jo'ot ac'uxubinelic ti chisut batel ta vinajele. Yu'un mi muc bu chisut batele, muc bu

chtal scoltaoxuc li Ch'ul Espíritue. Ti chisut batele, ja' chajtacbeic talel li Ch'ul Espíritue. ⁸ C'alal mi itale, ch-ac'bat yilic scotol crixchanoetic ti oy smulique, schi'uc ti mu'yuc jmul li jo'one, schi'uc ti ta x'ac'bat yich'ic vocol ta scoj li smulique. ⁹ Li smul ti ch-ac'bat yilique, ja' ti mu sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune. ¹⁰ Ch-ac'bat sna'ic ti tuc' co'one ja' yu'un liyic' muyel ta stojol li Jtote. Yu'un muc xa bu chavilicun li ta balumile. ¹¹ Ch-ac'bat sna'ic ti ta xich'ic vocol ta scoj li smulique ta sventa ti jech ono'ox yaloj Dios ti ta xich' vocol sbatel osil li buch'u ta spas ta mantal li crixchanoetic li' ta balumile, ja' li banquilal pucuje.

¹² 'Ac'o mi oy to c'usi yan chacalbeique, pero mu xava'ibeic smelol scotol li avie. ¹³ C'alal chtal li Ch'ul Espíritue, ja' melez scotol li c'usi ta xal e'uque. Ja' chac' ana'ic chac' avilic scotol li c'ustic melele. Pero ma'uc sc'op stuc ti chale. Ja' chal scotol li c'ustic ch-albat yu'un li Jtote. Ja' chac' ana'ic scotol li c'ustic ta xc'ot ta pasele. ¹⁴ Ja' chiyac' ta ich'el ta muc' yu'un ja' yabtel o ti ta sjules ta ajolic scotol li c'usi la jpase schi'uc li c'usi laj cale. ¹⁵ Ti jech laj cale, mu jtucuc chiyac' ta ich'el ta muc'. Yu'un jununcutic jchi'uc li Jtote, jech co'ol chiyac'uncutic ta ich'el ta muc'.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Jliquel no'ox chavat avo'onic pero xamuybajic xa ta ts'acal”, x'utatic

¹⁶ 'Mu xa jaluc li' chavilicune. Oy jun chib c'ac'al ti muc bu chavilicune. Ts'acal to chavilicun nojtoc. Ta ts'acal chisut batel li yo' bu oy li Jtote —xi li Jesuse.

¹⁷ Oy cha'oxvo'uncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique, jech laj calbe jbacutic:

—¿C'u sba smelol ti jech laj yalbutique: “Mu xa jaluc li' chavilicune. Oy jun chib c'ac'al ti muc bu chavilicune. Ts'acal to chavilicun nojtoc. Ta ts'acal chisut batel li yo' bu oy li Jtote”, ti xijyutu-tique? ¹⁸ ¿C'u sba smelol ti “mu xa jaluc” ti xie? Mu xca'ibetic smelol li c'usi ta xale —xcut jbacutic.

¹⁹ Li Jesuse sna'oj ti chac jac'becutic li c'u sba smelole, jech laj yalbuncutic:

—Jna'oj ti chajac'be abaic ta sventa ti jech laj cale: “Mu xa jaluc li' chavilicune. Oy jun chib c'ac'al ti muc bu chavilic jsate. Ts'acal to chavilicun nojtoc”, ti xacutique. ²⁰ Melel li c'usi chacalbeique, li jo'oxuque cha'oq'uic, chavat avo'onic. Yan li buch'utic mu xiyich'ic ta muq'ue ja' xmuybajic o ti chimilee. Pero li jo'oxuque jliquel no'ox ti chavat avo'onique. Xamuybajic xa ta ts'acal. ²¹ Ana'ojic li c'u sba li c'alal ta xcux jun antse, oy svocol. Pero c'alal mi ixcuxe, ta xch'ay ta yo'on ti yan sba svocol iya'ie. Xmuybaj xa yu'un ispet xa yol. ²² Ja' no'ox jechoxuc e'uc li jo'oxuque, li avie chavat avo'onic, pero c'alal chavilic jsat nojtoque, xamuybajic xa. Mu'yuc xa at-o'on chava'iic.

²³ 'C'alal chavilicun nojtoc jech chac c'u cha'al laj calboxuque, mu'yuc xa c'usi chajac'becun yu'un ic'ot xa'ox ta pasel li c'ustic laj calboxuque. Melel chacalbeic, scotol li c'usi chac'anbeic li Jtotic Diose chayac'beic mi ja' chac'anic li c'usi ta jc'an jo'one. ²⁴ Muc to bu ac'anojbeic li Jtotic Dios li c'usi ta jc'ane. C'anbeic, jech chayac'boxuc. Jech xamuybajic no'ox scotol c'ac'al, mu xa c'usi yan chac'anic.

Ja' sc'oplal ti laj yal Jesús: “Laj xa jpas ta canal scotol li c'ustic oy li' ta balumile”, xi

²⁵ Scotol li c'ustic laj calboxuque oy bu ta lo'il no'ox laj calboxuc. Pero chc'ot sc'ac'alil ti jamal chacalbeic li sc'oplal li Jtotic Diose. ²⁶ C'alal chc'ot sc'ac'alil ti jamal chava'ibeic sc'oplal li Jtotic Diose, atuquic xa no'ox chac'anbeic Dios li c'usi chac'anique yu'un xana'ic ti jech ta jc'ane. Mu xa persauc ti jo'on ta jc'anbe li Jtotic Dios li c'usi chac'anique. ²⁷ Yu'un toj c'uxoxuc ta yo'on li Jtotic Diose. Ti toj c'uxoxuc ta yo'one, ja' ta sventa ti toj c'uxun ta avo'onic e'uque schi'uc ach'unic xa ti te liquemun talel ta stojol li Jtotic Diose. ²⁸ Melel ti te lilic talel ta stojol li Jtotic Dios li c'alal lital li' ta balumile. Ta xa xquicta li balumile, chisut xa batel li yo' bu oy li Jtotic Diose —xijyutcutic li Jesuse.

²⁹ Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique jech laj calbecutic:

—Tana lec jamal la avalbuncutic. ³⁰ Jna'cutic xa ti xana' scotole. Yu'un ana'oj xa ono'ox ti oy c'usi ta jc'an chajac'becutic li c'alal muc to'ox bu jac'ojbotcutique. Ja' ta jch'uncutic o ti te liquemot talel li yo' bu oy li Diose —xcutcutic.

³¹ Itac'av li Jesuse:

—Lec mi chach'unic ti liquemun talel li yo' bu oy li Diose. Pero sc'an ti ta sloq'uel avo'onic chach'unic ti jo'on Avajcoltavanejicune. ³² Yu'un ta jliquel xa chavictaicun, chavoq'uilan abaic batel. Pero muc bu ictabilun, li' schi'ucun li Jtotic Diose. ³³ Li c'u yepal laj calboxuque, ja' sventa ti ac'o xamuybajic o ta jventa li c'alal chavich'ic volol li' ta balumile. Laj xa jpas ta canal scotol

li c'ustic oy li' ta balumile, jech ta jventa jo'on chapasic ta canal e'uc —xijyutcutic li Jesuse.

17

Ja' sc'oplal ti la sc'oponbe Dios ta stojolic li ya-jchanbalajeltac li Jesuse

¹ C'alal laj yal jech li Jesuse, la sq'uel muyel ta vinajel, la sta ta na'el Dios. Jech laj yal:

—Tata, ista xa sc'ac'alil ti chicham jech chac c'u cha'al avaloj ono'oxe. Ta sventa ti ta jch'un li c'usi avaloje, jech ac'un ta ich'el ta muc', jo'on la Anich'onune. Cha'ich'e ta muc' e'uc. ² La avac'bun xa jventain scotol crixchanoetic ta sp'ejel balumil yo' chcac' ti chcuxiic o sbatel osil li c'u yepal at'ujoj ti chiyich'ic ta muq'ue. ³ Ti chcuxiic sbatel osile, yu'un xayojtaquinic, jo'ot li cuxul Diosote, schi'uc xiyojtaquinic e'uc, jo'on li Yajcoltavanejicun ti la atacun talele.

⁴ 'Laj xa cac'ot ta ich'el ta muc' ta stojol li crixchanoetique. Nelebal xa cu'un li cabtel li avac'ojbun jpase. ⁵ Tata, tanae ac'un xa ta ich'el ta muc' li te ta atojol jech chac c'u cha'al ich'bilun ono'ox ta muc' li te ta atojol li c'alal muc to'ox bu meltsajem li balumile.

⁶ 'Laj cac'ot xa ta ojtaquinel ta stojol li viniquetic li'i, ja' li la avac' yich'icun ta muq'ue. Ba'i ono'ox at'ujoj ti chiyich'ic ta muq'ue, jech laj yich'ic xa ta muc' la ac'ope. ⁷ Sna'ic xa ti jo'ot taaju'el la jpas scotol li c'ustic la jpase schi'uc li c'ustic laj cale. ⁸ Laj xa calbe ya'iic la ac'ope. Sna'ic xa ti ta melel te liquemun talele ta atojole. Isch'unic xa ti jo'ot la atacun talele.

⁹ 'Chajc'opon ta stojolic. Ma'uc chajc'opon ta stojol scotol li crixchanoetique. Ja' chajc'opon ta stojolic li buch'utic la avac' yich'icun ta muc' yo' jech chcolic o sbatel osil ta jventae yu'un ja' avu'un. ¹⁰ Scotol li buch'utic chcolic ta jventa jo'one ja' cu'un. Ja' avu'un e'uc. Co'ol cu'untic. Ja' chiyaq'uic ta ich'el ta muc'.

¹¹ 'Stuquic xa chcomic li' ta balumile yu'un chisut xa talel ta atojol. Tata, jo'ot ti mu c'usi chopol li te ta atojole, abolajan chabibun scotol li buch'utic la avac' yich'icun ta muq'ue yo' jech mu spaseic ta canal yu'un li c'ustic oy li' ta balumile. Jech jmoj yo'onic scotolic jech chac c'u cha'al jmoj co'ontique. ¹² C'alal la jchi'inic li' ta balumile ti jayvo' la avac' yich'icun ta muq'ue, jo'ot ta atsatsal aju'el ti mu junuc ich'ay cu'une. Lec la jchabi, li' schi'uquicun scotolique. Ja' no'ox li jun li buch'u sc'oplal ono'ox ta xch'ay o sbatel osile, muc xa bu li' jchi'uque. Yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'usi ts'ibabil ono'ox comel ta ac'oje.

¹³ 'Chital xa ta atojol, Tata. C'alal li' to jchi'uquic li' ta balumil li buch'utic avac'ojbune, chajc'opon ta stojolic yo' ac'o xmuybajic jech chac c'u cha'al xijmuybaj no'oxe. ¹⁴ Laj calbeic xa la ac'oje, pero chopol ta x'ileic yu'un li buch'utic mu xiyich'ic ta muq'ue. Yu'un mu jmojuc yo'onic schi'uc li crixchanoetique, jech chac c'u cha'al mu jmojuc co'on jchi'uc li crixchanoetique. ¹⁵ Mu me ja'uc chajc'anbe ti ac'o xavic' ta atojol li avie; ja' chajc'anbe ti ac'o xachabibune yo' jech mu spaseic ta canal yu'un li pucuje. ¹⁶ Yu'un mu xa jechuc yo'onic jech chac c'u cha'al yo'onic li crixchanoetique, jech chac c'u cha'al mu jechuc co'on jech

chac c'u cha'al yo'onic li crixchanoetique. ¹⁷ Ac'o yac' ta yo'onic la ac'ope yu'un ja' melez, yo' jech mu snopic mu spasic li c'usi ta snopic ta spasic li crixchanoetique. ¹⁸ Ja' jech chac c'u cha'al la atacun talel li' ta balumile yo' tal calbeic la ac'ope, ja' no'ox jechun e'uc ta jtaquic batel yo' ac'o ba yalbeic ac'op li crixchanoetique. ¹⁹ Ta slequil yutsil co'on ta jpas li c'usi chac'ane, jech ta jventa jo'on ti ta slequil yutsil yo'onic ta spasic e'uc li c'usi chac'ane.

²⁰ 'Ma'uc no'ox chajc'opon ta stojolic li vini-quetic li'i. Chajc'opon ta stojolic e'uc li buch'utic chlic yich'icun ta muc' ta sventa li viniquetic li'i. ²¹ Chajc'ambe ti ac'o jmojuc yo'onic scotolic li buch'utic chiyich'ic ta muq'ue jech chac c'u cha'al jmoj co'ontique. Jech ta sch'unic o scotol crixchanoetic ti jo'ot la atacun talele. ²² Ta xcac'be slequil yo'onic jech chac c'u cha'al slequil co'on li avac'ojbune yo' jech ac'o jmojuc yo'onic jech chac c'u cha'al jmoj co'ontique. ²³ Ja' jech tspasic ta jmoj schi'uc li jo'one. Li jo'otique junutic ono'ox. Ja' jech tspasic ta jmoj scotolic jchi'uctic. Ja' ta sna'ic o scotol crixchanoetic ti jo'ot la atacun talele. Ta sna'ic nojtoc ti toj c'ux ta avo'on scotol li buch'utic jmojuncutic jchi'uque jech chac c'u cha'al toj c'uxun ta avo'one.

²⁴ 'Tata, ti jayvo' la avac' yich'icun ta muq'ue, ta jc'an ti ac'o xischi'inic o sbatel osil li yo' bu oyote, ja' te ta xilic o li c'u sba chavac'un ta ich'el ta muq'ue. Yu'un c'uxun ono'ox ta avo'on li c'alal mu'yuc to'ox li balumile. ²⁵ Tata, jo'ot ti tuc' avo'one, muc bu xavac' xch'ay li buch'utic xayojtaquinic xae. Li crixchanoetique mu xayoj-

taquinic. Li jo'one xacojtaquin. Li jayvo' li li' oyique isch'unic xa ti jo'ot la atacun talele. ²⁶ Laj yojtaquinicot xa cu'un. Pero más to chayojtaquinic cu'un, jech ta sna'ic ti toj c'uxic ta avo'one jech chac c'u cha'al toj c'uxun ta avo'one. Schi'uc ta sna'ic ti jmojuncutic xae —xi iyal c'alal ista ta na'el Dios li Jesuse.

18

Ja' sc'oplal ti i'aq'ue ta c'abal Jesús yu'un li Judase (Mt. 26.47–56; Mr. 14.43–50; Lc. 22.47–53)

¹ C'alal ilaj yo'on ta stael ta na'el Dios li Jesuse, iloc' batel. Te tijil lijbatcutic e'uc, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Lijelavcutic batel ta jot uc'um, Cedrón sbi. Te lij'otcutic schi'uc Jesús ta ts'unbal olivatic. ² Li Judase, ja' li buch'u spasoj xa trato ti chac' ta c'abal li Jesuse, yiloj ono'ox li bu ts'unbaltique yu'un te ono'ox chijc'otilancutic jcotolcutic schi'uc li Jesuse. ³ Jech li Judase laj yic' batel soltaroetic ti te liquemic talel ta Romae, schi'uc jayvo' yajmayoltaquic li banquialal paleetique schi'uc li jfariseoetique. Ja' jchi'iltac ta israelal li mayoletique. C'alal ibatique, ts'aclomic xa batel ta smachitaic, ta stojic, ta slamparaic. ⁴ Li Jesuse sna'oj scotol li c'usi tspasbate. Inopoj batel, jech la sjac'be li jchucvanejetique:

—¿Buch'u chasa'ic? —x'utatic.

⁵ Itac'avic:

—Ja' ta jsa'cutic li Jesús li te liquem talel ta Nazarete —xiic.

Itac'av li Jesuse:

—Jo'on li li' oyune —xi.

Te va'al e'uc li Judase, ja' li j'ac'vanej ta c'abale. ⁶ C'alal laj yal jech li Jesuse: “Jo'on li li' oyune”, ti xie, li jchucvanejetique ta valapat ibatic, iyalic ta lum. ⁷ Li Jesuse la scha'jac'be:

—¿Buch'u chasa'ic? —x'utatic.

Itac'avic:

—Ja' ta jsa'cutic li Jesús li te liquem talel ta Nazarete —xiic.

⁸ Itac'av li Jesuse:

—Laj calboxuc xa ti jo'on li li' oyune. Mi jtuc no'ox chasa'icune, li jchi'iltac li'i ac'o baticuc —xi li Jesuse.

⁹ Ti jech laj yale, yo' ac'o c'otuc ta pasel ti jech ono'ox laj yalbe li Stote: “Ti jayvo' la avac' yich'icun ta muq'ue mu junuc ich'ay cu'un”, xi ono'ox laj yal. ¹⁰ Te yich'oj smachita li Simón Pedroe. La sloq'ues, la sjaxbe ta bojel sbats'ichiquin li yajtunel li más banquial palee. Malco sbi li jtunele. ¹¹ Li Jesuse jech laj yalbe li Pedroe:

—Tic'o ta sna la amachitae. Mi chapojune, mu xquich' voloc jech chac c'u cha'al laj yal li Jtote —xut.

Ja' sc'oplal ti laj yiq'uic batel ta stojol Anás li Jesuse

(Mt. 26.57–58; Mr. 14.53–54; Lc. 22.54)

¹² Li banquial soltaro schi'uc li yajsoltarotaque, schi'uc li yajmayoltaquic li banquial paleetique, la stsaquic li Jesuse, la schuquic. ¹³ Ba'i laj yiq'uic batel ta stojol li loq'uem banquial palee, Anás sbi. Oy jun sni' li Anase, ja' Caifás sbi, ti ja' o ochem ta más banquial pale li c'alal icham li Jesuse. ¹⁴ Li Caifase ja' ono'ox ti jech laj yalbe schi'iltac ta abtele: “Ja' lec mi jun no'ox vinic ta xcham

cu'untique; ja' chopol mi chijcham jcotoltique”, ti xi ono'oxe.

Ja' sc'oplal ti laj yal Pedro ti mu xojetaquin li Jesuse

(Mt. 26.69–70; Mr. 14.66–68; Lc. 22.55–57)

¹⁵ Li jo'one jchi'uc li Simón Pedroe nomnom tijiluncutic batel ta spat li Jesuse. Li jo'one xiy-ojetaquin li loq'uem banquial palee, jech c'alal i'och ta yamaq'uul sna li banquial pale li Jesuse, te li'och e'uc. ¹⁶ Li Pedroe te va'al icom ta pat ti'moc. Li jo'one yu'un ojtaquinbilun ono'ox yu'un li banquial palee, ja' yu'un la jc'opon li jchabiejti'moque yo' ac'o otesatuc e'uc li Pedroe. I'otesat li Pedroe. ¹⁷ Li jchabiejti'moc tseube la sjac'be li Pedroe:

—¿Mi mu jo'cot yajchanbalajelot li vinique?
—xut.

Itac'av li Pedroe:

—Mu jo'cun —xi.

¹⁸ Li jtuneletic li te oyique schi'uc li mayoletique te snop'ojic lec sc'oq'uic ta ac'al yu'un toj sic. Te va'alic ta xc'atinic. Te va'al ta xc'atin e'uc li Pedroe.

Ja' sc'oplal ti ja' ba'i i'ich'bat sc'op yu'un Anás li Jesuse

(Mt. 26.59–66; Mr. 14.55–64; Lc. 22.66–71)

¹⁹ Li Jesuse ijac'bat yu'un li loq'uem banquial palee:

—¿Buch'utic la avajchanbalajeltaque? ¿C'usi ti chavac' ta chanele? —x'utat.

²⁰ Itac'av li Jesuse:

—Ta satilal laj calanbe li crixchanoetique. Scotol c'ac'al licanubtasvan ta ch'ulnaetic schi'uc te

ta yamaq'uul li muc'ta ch'ulna li yo' bu ta stsob sbaic scotol li jchi'iltactique. Muc bu ta mucul lichanubtasvan. ²¹ ¿C'u cha'al chajac'bun? Ja' jac'anbo li buch'utic laj ya'iic li c'usi laj calbeique. Ja' sna'ojic li c'usi laj calbeique —xi li Jesuse.

²² C'alal laj yal jech li Jesuse, ta ora i'ac'bat majel yu'un jun mayol li te va'ale. Jech laj yal li mayole:
—¿C'u cha'al jech chatac'be li banquialal palee?
—x'utat li Jesuse.

²³ Itac'av li Jesuse:

—Mi yu'un chopol li c'usi laj cale, albun ti c'usi chopol ical ava'ie. Mi lec li c'usi laj cale, ¿c'u cha'al la amajun? —xut.

²⁴ Li Anase, ja' li loq'uem banquialal palee, laj yac'be ta chucbeel sc'ob li Jesuse, la stac batel ta stojol li sni'e, ja' li Caifás li ja' to i'och ta más banquialal palee.

Ja' sc'oplal ti la scha'al Pedro ti mu xojtaquin li Jesuse

(Mt. 26.71–75; Mr. 14.69–72; Lc. 22.58–62)

²⁵ C'alal jech ijac'bat te ta yut na li Jesuse, li Pedroe te va'al ta xc'atin ta amac'. Jech ijac'bat yu'un li buch'utic te co'ol ta xc'atinic schi'uque:

—¿Mi mu jo'cot yajchanbalajelot li vinique?
—x'utat.

Itac'av li Pedroe:

—Mu jo'cun —xi.

²⁶ Te oy jun yajtunel li banquialal palee. Ja' yuts' yalal li buch'u ilaj ta bojbeel schiquine. Li Pedroe jech ijac'bat yu'un li jtunele:

—¿Mi mu jo'cot ti te laj quilot achi'uc li vinic li te ta ts'unbaltique? —x'utat.

²⁷ Li Pedroe laj yal nojtoc ti mu xojtaquin li Jesuse. Ja' xa o i'oc' scha'oq'uelal jcots.

*Ja' sc'oplal ti ba yac'beic ta sc'ob Pilato li Jesuse
(Mt. 27.1–2, 11–14; Mr. 15.1–5; Lc. 23.1–5)*

²⁸ Laj yiq'uic loq'uel ta stojol Caifás li Jesuse, ba yac'beic ta sc'ob gobernador li te ta snae. Pretorio sbi li snae. Ja' te ta xich' meltsanbeel sc'opic li crixchanoetique. Naca no'ox xvinaj li c'alal ic'otique. Li paleetic schi'uc li schi'iltaque muc bu x'ochic li ta Pretorioe. Yu'un sch'unojic ti ta sta o smulic ta stojol Dios mi ta scap sbaic schi'uc li buch'utic ma'uc jchi'iltacutic ta israelale, jech mu xu' tsti'ic li chexel chij ta sventa li q'uin Coltaele.

²⁹ Ja' yu'un iloc' tael li Pilatoe, ja' li gobernadore. Jech la sjac'be li j'abteletic cu'uncutique:

—¿C'usi smul avu'unic li vinic li li' aviq'uic talele? —x'utatic.

³⁰ Itac'avic:

—Ti mu'yucuc smul li vinique, muc bu tal cac'cutic ta ac'ob ti jechuque —xiic.

³¹ Li Pilatoe jech laj yal:

—Iq'uic batel, ba meltsanbeic sc'oplal ta sventa la amantal atuquique —x'utatic.

Li j'abteletique jech laj yalbeic li Pilatoe:

—Li jo'oncutique muc bu quich'ojcutic mantal avu'unic ti chijmilvancutique. Jo'ot chanop atuc yu'un ja' avabtel —xutic.

³² Ti ja' i'och ta sc'ob Pilato li Jesuse, yu'un ja' ic'ot ta paselli c'usi laj yal Jesús ti persa ta xcham ta cruze. ³³ Li Pilatoe i'och batel li yo' bu ta smeltsan c'ope. Laj yic' ochel li Jesuse, jech la sjac'be:

—¿Mi jo'ot ajvalilot yu'un la achi'iltac ta israelale? —xut.

34 Itac'av li Jesuse:

—¿Mi atuc no'ox la anop taje, mi yu'un oy buch'u laj yalbot? —xut.

35 Itac'av li Pilatoc:

—Li jo'one mu c'u jventa o yu'un ma'uc j'israelun. La achi'iltaque schi'uc li banquialal paleetic avu'unique ja' laj yaq'uicot ta jc'ob. ¿C'usi chopol apasoj? —x'utat.

36 Itac'av li Jesuse:

—Li buch'u laj yac'bun cabtel ti ta jpas mantale, mu crixchanouc. Ti crixchanouc laj yac'bun cabtele, la scoltaicun li jvinictaque yo' jech muc xi'och ta sc'ob li jchi'iltaque, jech muc xital li' ta atojol e'uc ti jechuque. Li cabtel quich'oje mu crixchanouc laj yac'bun —xut.

37 Li Pilatoc jech laj yalbe:

—Yu'un jo'ot ajvalilot cha'a —xut.

Itac'av li Jesuse:

—Jo'on ajvalilun. Ti tal voc'cun li' ta balumile, yo' tal cal li c'op ti ja' melele. Scotol buch'utic tsc'an cha'iic li c'usi melele, ja' cha'ibecun li jc'ope —xut.

38 Li Pilatoc jech laj yalbe li Jesuse:

—¿C'usi xa ti melet ti avaloje? —xi.

*Ja' sc'oplal ti imeltsaj sc'oplal ti chmile li Jesuse
(Mt. 27.15–31; Mr. 15.6–20; Lc. 23.13–25)*

C'alal laj yal jech li Pilatoc, iloc' batel nojtoc, ba scha'c'opon li j'abteletic cu'uncutique. Jech laj yalbe:

—Muc bu jtabe smul li vinique. 39 Pero ta sventa ti nopem xava'iic ti chajloq'uesbeic ta chuquel jun achi'ilic ta jujun q'uin Coltaele, ¿mi

ja' chac'anic ti chajcoltabeic li ajvalil avu'unic, jo'oxuc li j'israeloxuque? —xut.

⁴⁰ Toj tsots itac'avic scotolic:

—¡Mu me xacolta le'e! ¡Ja' loq'ueso li Barrabase!
—xiic.

Li Barrabase ja' jun j'elec'.

19

¹ Li Pilatoc laj yalbe li yajsoltarotaque ti ac'o stsitsic ta nukul li Jesuse. La stsitsic. ² Ts'acal to la xotic ch'ix, la xojbeic ta sjol sventa scorona. La slapbeic natil c'u'il, ic'poc'an stsajal. ³ La sna'leic li Jesuse:

—¡Toj lec muc'ta ajvalilot ava'uc yu'un la achi'iltac ta israelale! —xutic.

La smajbeic sat.

⁴ Iloc' nojtoc li Pilatoc. Jech laj yalbe li jchi'iltacutic ta israelale:

—Q'uelavilic, ta xquic' loq'uel talel li' ta atojolique yo' jech chana'ic o ti muc bu jtabe smule
—xi.

⁵ C'alal iloc' talel li Jesuse, xojbeic xa'ox xotbil ch'ix ta sjol. Slapoj li ic'poc'an tsajal c'u'ile. Li Pilatoc jech laj yalbe li jchi'iltacutique:

—¡Q'uelavilic li vinique! —xi.

⁶ C'alal iyilic Jesús li banquial paleetique schi'uc li yajmayoltaquique, toj tsots la stac'beic li Pilatoc:

—¡Joc'ano ta cruz! ¡Joc'ano ta cruz! —xutic tajmec.

Itac'av li Pilatoc:

—Iq'uic batel li jo'oxuque, ba joc'anic ta cruz. Yu'un muc bu jtabe smul ma' jo'one —xi.

⁷ Itac'av li j'abteletic cu'uncutique:

—Li jo'oncutique oy mantal cu'uncutic ti persa ta xcham li buch'u ta sp'is sba ta Snich'on li Diose —xiic.

⁸ Li Pilatoe ta ono'ox xi' ta sventa li c'usi ta spas-beic li Jesuse. C'alal iya'i “ta sp'is sba ta Snich'on Dios” ti xiique, más to ixi' o. ⁹ Icha'ochic ta yut Pretorio schi'uc li Jesuse. Jech la sjac'be li Jesuse:

—¿Bu liquemot talel cha'a? —xut.

Li Jesuse muc bu xtac'av.

¹⁰ Li Pilatoe jech laj yalbe li Jesuse:

—¿C'u cha'al ti mu xatac'bune? ¿Mi mu xana' ti jo'on oy cabtele? Xu' chacac' ta joc'anel ta cruz, xu' mi chajcolta batel nojtoque —xi.

¹¹ Itac'av li Jesuse:

—Mu c'usi xu' chapasbun, ja' no'ox li c'usi chac' apas li Dios ta vinajele yu'un ja' yac'ojbot avabtel. Li jo'ote mu másuc amul. Ja' más ep smul li ban-quilal pale ti laj yac'un ta ac'obe —xut.

¹² C'alal iya'i Pilato li c'usi iyal li Jesuse, la snop ti c'u sba xu' ta scolta batel li Jesuse. Li jchi'iltaque tsots laj yalic:

—Mi chacolta batel li vinic li'i, mu jmojuc avo'onic cha'a schi'uc li muc'ta ajvalil Césare. Yu'un li buch'u ta sp'is sba ta ajvalil stuque, ja' ta scontrain li Césare —xutic li Pilatoe.

¹³ C'alal iya'i Pilato li c'usi laj yalic li jchi'iltaque, laj yal mantal ti ac'o yiq'uic loq'uel ta amac' li Jesuse. Li amaq'ue pasbil ta ton. Te pasbil lec schotleb ta ton te ta o'lol yamac' li gobernadore. Ja' te chba chotluc c'alal ta xal ti c'u sba ta xcom sc'oplal li buch'u ta smeltsanbe sc'oplale. Ja' Gabata sbi ta jc'opcutic. Li Pilatoe te ba chotluc.

¹⁴ Ja' xa o sc'ac'alil ta smilic li chexel chij sventa li

q'uin Coltaele. Po'ot xa'ox o'lol c'ac'al li c'alal te ba chotluc li Pilatoe. Jech laj yalbe li jchi'iltaque:

—¡Q'uelavilic li ajvalil avu'unique! —xi.

¹⁵ Li jchi'iltaque tsots la stac'beic li Pilatoe:

—¡Ac'o chamuc, ac'o joc'anatuc ta cruz! —xiic.

Li Pilatoe jech la sjac'be li jchi'iltaque:

—¿Mi lec ti ta xcac' ta joc'anel ta cruz li ajvalil avu'unique? —xut.

Itac'av li banquihal paleetique:

—Ma'uc ajvalil cu'uncutic le'e. Jun no'ox li muc'ta ajvalil cu'uncutique, ja' li Césare —xiic.

¹⁶ Li Pilatoe la sch'un li c'usi iyalic li jchi'iltaque, jech laj yal mantal ti ac'o ba joc'anatuc ta cruz li Jesuse. Li soltaroetique laj yiq'uic batel li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti ijoc'anat ta cruz li Jesuse

(Mt. 27.32–44; Mr. 15.21–32; Lc. 23.26–43)

¹⁷ Li soltaroetique laj yac'beic xq'uech batel scruzal li Jesuse. Te ibatic li yo' bu Baquil Jolil sbie. Ja' Gólgota sbi ta jc'opcutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. ¹⁸ Te la sjoc'anic ta cruz li Jesuse. Schi'uc cha'vo' vinic te la sjoc'anic ta cruz e'uc. Jujun cruz ta jujot xocon scruzal li Jesuse.

¹⁹ Li Pilatoe laj yac' ta ts'ibael jpech te'. Te la sbajic ta sjol scruzal li Jesuse. “Li'i ja' Jesús ti liquem talem ta Nazarete. Ja' muc'ta ajvalil yu'unic li j'israeetique”, xi ts'ibabil. ²⁰ Oy ep jchi'iltac iyilic li c'usi ts'ibabile yu'un te no'ox ta ti' jteclum Jerusalén ijoc'anat ta cruz li Jesuse. Ts'ibabil ta jc'opcutic, schi'uc ta griego c'op, schi'uc ta latin c'op. ²¹ Li banquihal paleetique, c'alal iyilic li c'usi ts'ibabile, ba yalbeic ta ora li Pilatoe:

—¿C'u cha'al jech la avac' ta ts'ibael: “Ja' muc'ta ajvalil yu'unic li j'israeletique”, xi ts'ibabil iquilitic? Ta jc'ancutic ti jech chavac' ta ts'ibaele: “Li'i ja' la sp'is sba ta muc'ta ajvalil yu'unic li j'israeletique”, xi —xiic li banquialal paleetique.

²² Itac'av li Pilatoc:

—Li c'usi laj cac' ta ts'ibaele, jech ac'o comuc —xi.

²³ C'alal la sjoc'anic xa'ox ta cruz Jesús li soltaroetique, la svoq'uilanbe sbaic li sc'u' spac'altac li Jesuse. Julic laj yich'ic li chanvo'ique. Ja' xa no'ox icom li sc'u'e yu'un mu'yuc sts'is. Yu'un jis no'ox jalbil. ²⁴ Li soltaroetique jech laj yalbe sbaic:

—Mu jatulantic li jlic li'i. Ja' lec jpastic canal tajimol jq'ueltiquic buch'u junucal ta xich' cu'untic —xiic.

Ti jech la spasic li soltaroetique, yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'usi ts'ibabil ono'ox comel ta sc'op li Diose. Jech ts'ibabil: “Ta svoq'uilanbe sbaic li jc'u' jpac'altaque. Ta spasic canal tajimol yo' jech chilic bu jlicucal li jc'u' jpac'altac ti chich'ic jujuniquic”, xi ono'ox ts'ibabil.

²⁵ Li sme' Jesuse te nopol va'alic ta yoc scruzal Jesús schi'uc smuc, ja' María sbi e'uc. Ja' Cleofas sbi li smalale. Te oy otro jun María li te liquem talel ta jteclum Magdalae. ²⁶ Jo'on li yajchanbalajelun li Jesuse ti toj c'uxun ta yo'one, te va'alun e'uc, ja' te jchi'uc li sme' Jesuse. C'alal lijyilcutic li Jesuse, jech laj yalbe li sme'e:

—Ja' co'ol schi'uc avol le'e —xut.

²⁷ Jech laj yalbun e'uc li Jesuse:

—Ja' ame' ya'el le'e —xiyut.

Laj quic' batel ta jna li sme' li Jesuse. Te icom o.

Ja' sc'oplal ti icham li Jesuse

(Mt. 27.45–56; Mr. 15.33–41; Lc. 23.44–49)

²⁸ Li Jesuse sna'oj ti chc'ot xa ta pasel scotol li c'u sba ts'ibabil comel sc'oplale. Ja' xa sts'aquieb ti jech laj yale:

—Ta xtaquij jti' —xi.

²⁹ Te lechel jboch pajal ya'lel ts'usub. La sts'ajic jp'ej li c'usi c'unputsane. La xojic ta isopo te', laj yac'beic muyel ta ye li Jesuse. ³⁰ C'alal la sts'u' li pajal ya'lel ts'usub li Jesuse, jech laj yal:

—Iju' xa cu'un li cabtele —xi.

La sts'uyan yalel li sjole, ja' o iloc' sch'ulel.

Ja' sc'oplal ti ixenbat xocon ta lanza li Jesuse

³¹ Jo'oncutic li j'israeluncutique ja' xa o sc'ac'alil ta jcuxcutic ta yoc'omal. Li j'abteletic cu'uncutique mu sc'anic ti te joc'ajtic ta xcomic ta cruz li sbec'tal stacupalic li oxvo'ique. Yu'un jech ono'ox persa ta schabiic li sábaro ta yech'el muc'ta q'uin Coltael li jchi'iltaque. Jech la sc'anbeic Pilato ti ac'o yich'ic c'asbeel yacanique yo' ac'o chamicuc ta ora, jech xu' ta syalesic ta cruz. ³² Li soltaroetique iyich'ic mantal ti ac'o ba sc'asanbe yacane. Jech ba sc'asbeic yacan li june. Ts'acal to la sc'asbeic yacan nojtoc li june, ja' li te ijoc'anatic ta cruz ta jujot xocon scruzal li Jesuse. ³³ C'alal ic'otic li yo' bu joc'ol li Jesuse, chamem xa'ox iyilic li Jesuse, ja' yu'un muc bu la sc'asbeic li yacane.

³⁴ Ac'o mi chamem xa'ox iyilic li Jesuse pero oy jun soltaro laj to xenbe xocon ta lanza. Iloc' sch'ich'el ta ora capal xa ta jo'. ³⁵ Li jo'one iquil c'u sba icham li Cajvaltique. Melel li c'usi ta xcale

yu'un iquil scotol. Ti jech ta xcale, ja' ta sventa ti ac'o xach'unic e'uc ti ja' Avajcoltavanejique. ³⁶ Ti jech ic'ot ta pasele, yu'un ja' ic'ot ta pasel li c'ustic ts'ibabil comel ta sc'op li Diöse: “Mu junuc sbaquil ta sc'asbat”, xi ono'ox ts'ibabil. ³⁷ Jech ts'ibabil comel nojtoc ta sc'op Dios: “Chavilic li buch'u ixenbat xocon avu'unique”, xi ono'ox ts'ibabil.

Ja' sc'oplal ti la smuquic li Jesuse

(Mt. 27.57–61; Mr. 15.42–47; Lc. 23.50–56)

³⁸ Oy jun jchi'ilcutic ta israelal, José sbi. Te liquem talel ta jteclum Arimatea. Ta yo'on no'ox sch'unoj ti ja' Jcoltavanej li Jesuse yu'un ta xi' o li yan schi'iltac ta meltsanejc'ope. C'alal iyil ti chamem xa li Jesuse, ba sc'opon li Pilatöe, ba sc'anbe li sbec'tal stacupal li Jesuse. Li Pilatöe laj yal mantal ti ac'o syalesbe ta cruz sbec'tal stacupal li Jesuse yo' ac'o xba smuc. Ba syales. ³⁹ Te ital e'uc li Nicodemoe, ja' li buch'u a sc'opon ta ac'ubal li Jesuse. Yich'oj talel cha'chop muil vomoletic, oy nan lajunebuc scha'vinic (30) kilo yalal. ⁴⁰ La spixic lec ta saquil poc' li Jesuse. Te capal la spixic comel li cha'chop muil vomoletique ti yo' mu xtuib oe. Yu'un jech ono'ox jtalelcutic li c'alal ta jmuc jbacutic, jo'oncutic li j'israeluncutique. ⁴¹ Li yo' bu ijoc'anat ta cruz li Jesuse te nopol ts'unbal olivatic. Li ta ts'unbaltique te jun jombil ch'ut ch'en, yu'un ja' sventa te ta xmuque jun ánima. Ach' ch'en to, mu'yuc to buch'u mucbil tey. ⁴² Ja' te ba smuquic li Jesuse yu'un nopol no'ox. Yu'un ja' xa sc'ac'alil chlic jcuxcutic c'alal ibat xa'ox c'ac'ale, ja' yu'un la smuquic ta ora.

20

*Ja' sc'oplal ti icha'cuxi loq'uel ta smuquenal li Jesuse**(Mt. 28.1–10; Mr. 16.1–8; Lc. 24.1–12)*

¹ Sob ta rominco, ja' li sba c'ac'al xemanae, ic' to ibat ta smuquenal Jesús li María li liquem talel ta Magdala. Iyil ti tselelinbil xa loq'uel li ton li macbil to'ox o sti' li ch'ene. ² Isut talel ta anil, tal yalbuncutic jcha'va'alcutic, ja' li Simón Pedroe schi'uc jo'on ti toj c'uxun ta yo'on li Jesuse. Jech laj yalbuncutic:

—Li sbec'tal stacupal li Cajvaltique, laj xa sloq'uesic batel. Mu jna'cutic bu laj yaq'uic —xi-jyutcutic.

³ Lijbatcutic ta ora ta smuquenal Jesús jchi'uc li Pedroe. ⁴ Co'ol lijbatcutic ta anil. Li jo'one lijelav batel. Jo'on ba'i lic'ot ta smuquenal li Jesuse. Li Pedroe ts'acal to ic'ot. ⁵ Li jo'one ja' no'ox la jcujan jba, la jnach'ta ochel li yut ch'ene. Iquíl ti te xotol li saquil poq'ue pero muc bu xi'och ta yut ch'en. ⁶ C'alal ic'ot li Simón Pedroe, i'och ta ora ta yut ch'en. Iyil e'uc ti te xotol li saquil poc' li la spixbeic o li sbec'tal stacupal li Jesuse. ⁷ Iyil ti te balbil comel li spix sjole, pero muc bu jmoj oy schi'uc li spixobile. ⁸ Li jo'on ti ba'i lic'ote ts'acal to li'och ta yut li ch'ene. C'alal iquíl ti c'u sba comem li poq'ue, ijch'un ti cha'cuxiem xa li Cajvaltique. ⁹ Pero muc to'ox bu ca'iojbecutic smelol li c'usi ts'ibabil ta sc'op Dios ti persa ta xcha'cuxi loq'uel ta smuquenal li Cajvaltique. ¹⁰ Lijstucutic batel ta jnacutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique.

Ja' sc'oplal ti laj yac' sba ta ilel Jesús ta stojol li María li liquem talei ta Magdala

(Mr. 16.9–11)

¹¹ Li María te va'al icom ta ti' ch'en, te ta x'oc'. C'alal te yacal ta oq'uele, la scujan sba, la snach'ta ochel li yut ch'ene. ¹² Iyil ti te chotol cha'vo' yaj'angel Dios, jun ta sjol, jun ta yoc li bu to'ox laj yaq'uic comel li sbec'tal stacupal li Jesuse. Toj sac tajmec li sc'u'ique. ¹³ Jech i'albat li María:

—Yaa, ¿c'u cha'al cha'oc'? —x'utat.

Itac'av li María:

—Yu'un laj xa sloq'uesic batel li sbec'tal stacupal li Cajvale. Mu jna' bu laj yaq'uic —xut.

¹⁴ C'alal laj yal jech li María, la sq'uel svalapat. Iyil ti te va'al jun vinique, pero muc bu xojtaquin mi ja' li Jesuse. ¹⁵ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Yaa, ¿c'u cha'al cha'oc'? ¿Buch'u chasa'? —xi li Jesuse.

Li María la snop ti ja' li jchabiej ts'unbaltique, jech laj yalbe:

—Totin, mi jo'ot la aloq'ues batel li sbec'tal stacupal li Cajvale, albuti bu la avaq'ue yu'un ta jcuch batel —xut.

¹⁶ Itac'av li Jesuse:

—¡María! —xut.

Li María ijoyp'ij, la sc'opon ta jc'opcutic, ja' li hebreo c'ope:

—¡Raboni! —xut. “Jchanubtasvanej”, xi smelol.

¹⁷ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Mu xtal amacun yu'un chibat li yo' bu oy li Jtote. Batan, ba albo ya'iic li quermanotactique, ja' li buch'utic co'ol quich'octic ta muc' li Jtotic Diose: “Chibat ta stojol li Jtote, ja' Atotic e'uc. Ja' li Dios

cu'une, ja' li Dios avu'unic e'uque, xiyut", uto me c'otel li yanetique —x'utat li María.

¹⁸ Li María li liquem talel ta Magdalae jech tal yalbuncutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutic li Jesuse:

—Iquil xa li Cajvaltique —xijyutcutic.

Scotol li c'ustic i'albat yu'un li Jesuse laj yalbuncutic.

*Ja' sc'oplal ti iyac' sba ta ilel Jesús te ta yut nae
(Mt. 28.16–20; Mr. 16.14–18; Lc. 24.36–49)*

¹⁹ C'alal xtup'et xa'ox osil ta sba c'ac'al xemana, ja' li romincoe, te jlapoj jbacutic ta na, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutic li Jesuse. Lec jma-cojcutic li ti'nae yu'un chixi'cutic o li j'abteletic cu'uncutique. Li Jesuse te iyac' sba ta ilel ta o'lol yut na li bu tsoboluncutique. Jech laj yalbuncutic:

—Junuc avo'onic —xijyutcutic.

²⁰ C'alal laj yalbuncutic jech li Jesuse, laj yac'bun quilcutic li sc'obe schi'uc li xocone. Jech ijna'cutic o ti ja' li Cajvaltique. Xijmuybajcutic xa jcotolcutic. ²¹ Li Jesuse jech laj yalbuncutic nojtoc:

—Junuc avo'onic. Ja' jech chac c'u cha'al listac talel li Jtote, ja' jech chajtaquic batel e'uc yo' chba apasbecun li cabtele —xijyutcutic.

²² C'alal laj yalbuncutic jech li Jesuse, la svuch'tauncutic jcotolcutic, jech laj yalbuncutic:

—Ich'ic li Ch'ul Espíritue. ²³ Li buch'utic ti laj xa yictaic li c'ustic chopol tspasique, albeic ti mu'yuc xa smulic ta x'ileic yu'un li Diöse. Pero li buch'utic ti mu xictaic li c'ustic chopol tspasique, albeic ti oy smulic ta x'ileic yu'un li Diöse —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti iyil Tomás ti cha'cuxiem xa li Jesuse

²⁴ Li Tomás li vach xcutcutique muc to'ox bu te oy li c'alal ic'ot li Jesuse. Li Tomase ja' jununcutic li lajchavo'uncutic ta yajchanbalajeltacuncutic li Jesuse. ²⁵ Jech laj calbecutic:

—Iquilcutic xa li Cajvaltique —xcutcutic.

Itac'av li Tomase:

—Ja' to mi iquil jtuc li yav laux ta sc'obe, mi la jtuc' ochel sbic'tal jc'ob ta yav li lauxe, schi'uc mi la jtuc' ochel jc'ob li ta yav lanza ta xocone, ja' to ta jch'un ti melel cha'cuxiem xae —xijyutcutic li Tomase.

²⁶ C'alal iloc' vaxaquib c'ac'al ti iyac' sba ta ilel ta jtojolcutic li Jesuse, te tsoboluncutic nojtoc ta yut na, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Ja' to te xa jchi'ucutic li Tomase. Lec jmacojcutic li ti'nae, pero li Jesuse te iyac' sba ta ilel ta o'lol li yo' bu tsoboluncutique. Jech laj yalbuncutic:

—Junuc me avo'onic —xijyutcutic.

²⁷ Li Jesuse jech laj yalbe li Tomase:

—La' tic'o ochel sbic'tal ac'ob li ta yav laux li ta yut jc'obe. Q'uelavil li jc'obe. Tic'o ochel ac'ob li ta yav lanza li ta jxocone. Mu me xachibajes avo'on. Ch'uno me ti licha'cuxi xae —x'utat li Tomás yu'un li Jesuse.

²⁸ Itac'av li Tomase:

—¡Cajval cu'un, Dios cu'un! —xut.

²⁹ Li Jesuse jech laj yalbe:

—Tomás, ja' to la ach'un ti avil ta asat ti licha'cuxi xae. Pero li buch'utic ta sch'unic ac'o mi muc bu yilojicune, más to toj lec —xi li Jesuse.

Ja' sc'oplal ti c'u cha'al laj yich' ts'ibael li jun li'i

³⁰ Li Jesuse ep laj yac' ta ilel stsatsal sju'el ta jtojolcutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique,

pero muc xich' ts'ibael scotol li' ta june. ³¹ Li c'u yepal iyich' ts'ibael li'i, ja' ta sventa ti ac'o xach'unic ti ja' Cajcoltavanejtic li Jesuse schi'uc ti ja' Snich'on li Diose. Mi chach'unique, ja' chacuxiic o sbatel osil ta sventa.

21

Ja' sc'oplal ti iyac' sba ta ilel Jesús ta stojol jucvo' yajchanbalajeltac li te ta ti'nabe

¹ Li Jesuse iyac' sba ta ilel nojtoc ta jtojolcutic, jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique. Te iyac' sba ta ilel ta ti' nab Tiberias. Li c'alal iyac' sba ta ilele, jech ic'ot ta pasel jech chac li'i: ² Te tsoboluncutic schi'uc li Simón Pedroe, schi'uc li Tomás li vach xcutcutique. Te oy e'uc li Natanaele li liquem talel ta jteclum Caná li te ta cosilalcutic ta Galilea balumile. Te oyuncutic jcha'va'alcutic e'uc ti jbanquil quits'in jbacutic li Zebedeo shi jtotcutique, schi'uc te oyic yan cha'vo' jchi'ilcutic ta yajchanbalajeltac li Jesuse. ³ Li Simón Pedroe jech laj yalbuncutic:

—Chibat ta tsac choy —xijyutcutic.

Jech lijtac'avcutic:

—Batic, chba jchi'inotcutic e'uc —xcutcutic.

Lijbatcutic, lij'ochcutic ta canava. Sjunul ac'ubal la jsa'cutic li choye pero mu jcotuc ijta cutic. ⁴ C'alal sac xa'ox osile, iquilcutic ti te va'al ta ti'nab li Jesuse, pero jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique muc bu xcojtaquincutic mi ja' li Jesuse. ⁵ Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Queremutic, ¿mi atsaquic xa li choye? —xijyutcutic.

Jech lijtac'avcutic:

—Mo'oj to —xcutcutic.

⁶ Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Tic'o och'el anuti'ic li stsacobil achoyique li te ta jot xocon acanavaic li ta abats'ic'obique. Ja' te chataic —xijyutcutic.

C'alal la jt'ic'cutic ochel ta yut nab li jnuti'cutique, muc bu xlic ochel cu'uncutic ta yut canava yu'un noj tajmec ta choy. ⁷ Jo'on ti toj c'uxun ta yo'on li Jesuse, jech laj calbe li Pedroe:

—Ja' li Cajvaltic li le' oye! —xcut.

C'alal iya'i Simón Pedro ti “ja' Cajvaltic” xcute, la slap ta ora sc'u' yu'un t'anal to'ox, la sten sba ochel ta nab, ba sta li Jesuse. ⁸ Li jo'oncutique ta canava lijbatcutic, te jochojcutic batel li jnuti'cutic li noj ta choye. Muc bu nom li ti' nabe, oy no'ox nan jo'vinicuc (100) metro snamal.

⁹ C'alal lijloc'cutic ta canava ta ti'nabe, iquilcutic ti te nop'ol c'oq'ue. Lec xa tilem li c'oq'ue, oy xa lec yac'lel. Te yac tsvoel jcot choy. Te oy pan nojtoc.

¹⁰ Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—Ich'ic talel cha'oxcotuc la achoyique —xijyutcutic.

¹¹ I'och ta canava li Simón Pedroe, ba snit loq'uel ta nab li jnuti'cutique. Noj tajmec ta muc'tic choy. Oxlajuneb svaxacvinic (153) ta cot li choye. Ac'o mi ep li choye pero muc bu xjat li stsacobile. ¹² Li Jesuse jech laj yalbuncutic:

—La' ve'anic —xijyutcutic.

Jo'oncutic li yajchanbalajeltacuncutique muc buch'u junucal la sjac' cu'uncutic ti buch'ue yu'un icojtaquincutic xa ti ja' li Cajvaltique. ¹³ Li Jesuse la stam li pane, laj yac'buncutic, jo'oncutic

li yajchanbalajeltacuncutique. Laj yac'buncutic nojtoc li vo'bil choye.

¹⁴Ja' yoxibal xa'ox velta iyac' sba ta ilel ta jtojolcutic li Jesuse li c'alal cha'cuxiem xa'ox loq'uel ta ch'ene.

Ja' sc'oplal ti i'albat Simón Pedro yu'un Jesús ti c'usi yabtele

¹⁵C'alal ilaj co'oncutic ta ve'ele, li Jesuse jech laj yalbe li Simón Pedroe:

—Simón, snich'onot Jonás, c'uxun ta yo'onic la achi'iltac ta cajchanbalajeltac li'i. ¿Mi jo'ot más chital ta sc'uxul avo'on? —xut.

Itac'av li Pedroe:

—Cajval, xana' ono'ox ti c'uxot ta co'one —xut.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Alanbo me jc'op scotol li buch'utic ja' to ta sch'unic ti jo'on Yajcoltavanejicune yo' jech ac'o ayanuc stsatsal yo'onic, jech mu xhibaj yo'onic —xut.

¹⁶Li Jesuse jech la sjac'be schibal velta:

—Simón, snich'onot Jonás, ¿mi c'uxun ta avo'on? —xut.

Itac'av li Pedroe:

—Cajval, xana' ono'ox ti c'uxot ta co'one —xut.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Chabibun me scotol li buch'utic sch'unojic xa ti jo'on Yajcoltavanejicune —xut.

¹⁷Li Jesuse jech la sjac'be yoxibal velta:

—Simón, snich'onot Jonás, ¿mi c'uxun ta avo'on? —xut.

Li Pedroe iyat yo'on yu'un yoxibal xa velta ijac'bat: “¿Mi c'uxun ta avo'on?” ti x'utate. Itac'av li Pedroe:

—Cajval, ana'oj scotol. Ana'oj xa ono'ox ti c'uxot ta co'one —xut.

Li Jesuse jech laj yalbe:

—Alanbo me jc'op scotol li buch'utic sch'unojic xa ti jo'on Yajcoltavanejicune yo' jech ac'o ayanuc más stsatsal yo'onic. ¹⁸ Melel li c'usi chacalbee. Li c'alal biq'uitot to'oxe mu c'usi tsots la ava'i. Atuc la alap apac'al, buyuc no'ox sc'an avo'on labat. Pero ta sta sc'ac'alil ti c'alal molot xa'oxe, chachuque. Ajavaoj ac'ob ta te' chacham —x'utat.

¹⁹ Li Jesuse ja' laj yac'be sna' li c'u sba ta xcham li Pedroe yo' jech ta xac' ta ich'el ta muc' li Diose. Li Jesuse jech laj yalbe nojtoc li Pedroe:

—Ich'un o me ta muc' —xut.

Ja' sc'oplal ti melel scotol li c'ustic la sts'iba li Juane

²⁰ Li Pedroe iyil ti te tijilun talel ta spatique, jo'on ti toj c'uxun ta yo'on li Jesuse, jo'on ti te chotolun ta xocon Jesús li c'alal lijve'cutique. Ja' o ti c'alal la jac'be Jesús ti buch'u junucal ta x'ac'van ta c'abale.

²¹ C'alal liyil li Pedroe, jech la sjac'be li Jesuse:

—Cajval, li jchi'il li'i ¿c'u sba ta xcham e'uc? —xut.

²² Itac'av li Jesuse:

—Mi ta jc'an ti cuxul to chjul jta li c'alal chicha'tal nojtoque, mu aventauc. Li jo'ote ich'un o me ta muc' —x'utat.

²³ Ta ora ipuc jc'oplal ta stojol li quermanotactic, ja' li buch'utic co'ol quich'ojtic ta muc' li Jtotic Diose. Iya'iic ti muc bu chicham ti yalojique. Li Jesuse muc bu iyal ti muc bu chichame. Ja' no'ox jech laj yal: “Mi ta jc'an ti cuxul to chjul jta c'alal chicha'tal nojtoque, mu aventauc”, ti xi li Jesuse.

²⁴ Scotol li c'ustic la jts'iba li'i iquil jtuc, ica'i jtuc, jo'on li Juanune, jo'on li yajchanbalajelun li Jesuse. Melel ti jech la spas, ti jech iyal li Jesuse.

²⁵ Toj ep li c'ustic la spas li Jesuse. Ti iyich'uc ts'ibael ta jun scotol li c'ustic la spase, toj ep libroetic oy ti jechuque. Li c'u yepal iyich' ts'ibael li'i, xu' chijcolutic o sbatel osil.

**Ach' Testamento: Ja' sc'oplal ti ja'
Cajcoltavanejtlic li Cajvaltic Jesucristoe
New Testament in Tzotzil San Andres; tzo
(MX:tzo:Tzotzil)**

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tzotzil

Dialect: San Andres

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tzotzil, San Andrés [tzo], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tzotzil

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

6d889578-fb69-5afe-ad9b-d72780a156f2